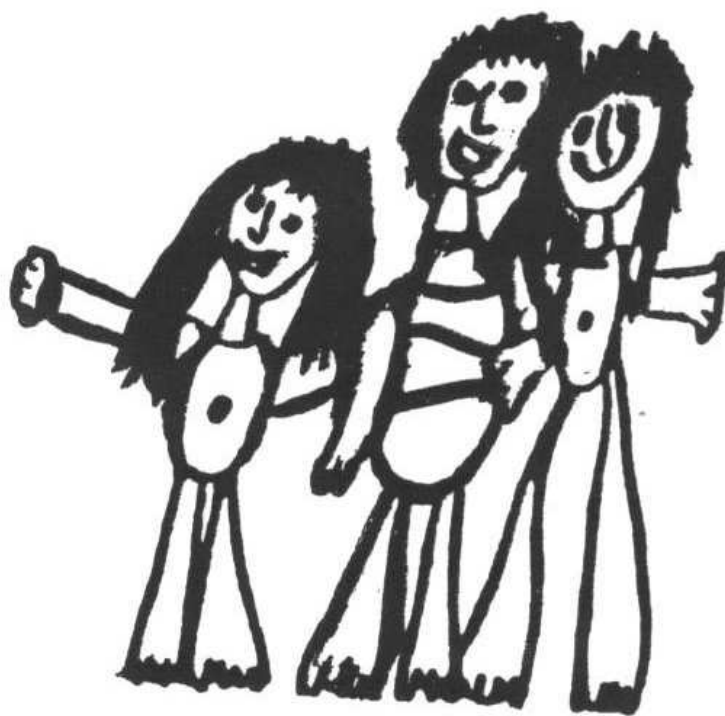

Školní vzdělávací program

pro základní vzdělávání

SVĚT JE MALÁ ŠKOLA

Základní škola praktická a Základní škola speciální Zlín

Středová 4694 Zlín

1. 9. 2010

Motto:

„Každý duch má právo plně se rozvinout. Možná, že se rozvine jen málo, ale i na to má právo, stejné právo, jako máš ty nebo kdokoliv jiný. Odepřeš-li mu právo vědět to, co může vědět, dopouštíš se bezpráví.“ (Pearl S. Bucková – Zůstala dítětem)

Obsah:

OBSAH:	3
ČÁST A	5
1 Identifikační údaje školy	5
ČÁST B	7
2 Charakteristika školy	7
2.1. Historie školy	7
2.2. Umístění školy	7
2.3. Úplnost a velikost školy	7
2.4. Vybavení školy	8
2.5. Charakteristika žáků	10
2.6. Charakteristika pedagogického sboru	10
2.7. Dlouhodobé projekty, akce a mezinárodní spolupráce	11
2.8. Zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví	11
2.9. Spolupráce s rodiči a jinými subjekty	12
ČÁST C	13
DÍL I – VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ SE STŘEDNĚ TĚŽKÝM MENTÁLNÍM POSTIŽENÍM	13
3 Charakteristika I. dílu školního vzdělávacího programu	13
3.1. Zaměření školy a pojetí vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením	13
3.2. Výchovné a vzdělávací strategie a kompetence	14
3.3. Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	26
3.4. Začlenění průřezových témat	26
ČÁST D	29
4 Učební plán	29
4.1. Učební plán ZŠS - vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením	30
4.2. Poznámky k učebnímu plánu pro žáky se středně těžkým mentálním postižením a ke vzdělávacím oblastem	31
ČÁST E	33
5 Učební osnovy	33
5.1. Jazyková komunikace	33
5.2. Matematika a její aplikace	61
5.3. Informační a komunikační technologie	80
5.4. Člověk a jeho svět	87
5.5. Člověk a společnost	111
5.6. Člověk a příroda	112
5.7. Umění a kultura	132
5.8. Člověk a zdraví	154
5.9. Člověk a svět práce	178

DÍL II – VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ S TĚŽKÝM MENTÁLNÍM POSTIŽENÍM A SOUBĚŽNÝM POSTIŽENÍM VÍCE VADAMI	200
6 Charakteristika II. dílu školního vzdělávacího programu	200
6.1. Pojetí vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami	200
6.2. Vzdělávání žáků s poruchami autistického spektra	201
6.3. Výchovné a vzdělávací strategie, směřující k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí	202
7 Učební plán	207
7.1. Učební plán ZŠS - vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením, souběžným postižením více vadami a poruchou autistického spektra	208
7.2. Poznámky k učebnímu plánu žáků s těžkým mentálním postižením a ke vzdělávacím oblastem	209
8 Učební osnovy	211
8.1. Člověk a komunikace	211
8.2. Člověk a jeho svět	229
8.3. Umění a kultura	240
8.4. Člověk a zdraví	251
8.5. Člověk a svět práce	260
9 Pravidla pro hodnocení žáků	269
10 Autoevaluace školy	277
PŘÍLOHA Č. 1	279
11 ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ŠKOLNÍ DRUŽINU	279
PŘÍLOHA Č. 2	293
12 ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO PŘÍPRAVNÝ STUPEŇ ZÁKLADNÍ ŠKOLY SPECIÁLNÍ	293

Část A

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením a pro základní vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením, souběžným postižením více vadami a poruchou autistického spektra

Název programu: SVĚT JE MALÁ ŠKOLA

1 Identifikační údaje školy

- Název školy, sídlo, odloučená pracoviště:

Základní škola praktická a Základní škola speciální Zlín

Středová 4694

760 05 Zlín

Odloučené pracoviště: Rehabilitační stacionář

Žlebová 1590

760 01 Zlín

- Zřizovatel, adresa zřizovatele:

Krajský úřad Zlínského kraje

Odbor školství, mládeže a sportu

Tř. T. Bati 3792

762 69 Zlín

- Jméno ředitele školy, statutární zástupce ředitele:

Ředitelka PaedDr. Věra Dernie

Zástupkyně ředitelky PaedDr. Jitka Běhalová

- Kontakt na zařízení (tel., fax, web, e-mail), jméno pracovníka pro informace:

Telefon škola: 577 142 747

Mobil: 604 122 257

Telefon SPC: 577 241 256

WWW stránky: www.skola-spc.cz

e-mail škola: skola@skola-spc.cz

e-mail SPC: spc@skola-spc.cz

Kontaktní osoby PaedDr. Věra Dernie (ředitelka)

PaedDr. Jitka Běhalová (zástupkyně ředitelky)

Mgr. Dana Hromádková (vedoucí SPC)

IČO: 61716421

IZO: 110501012

RED-IZO: 110501012

- Platnost dokumentu od: 1. 9. 2010

ŠVP byl schválen Radou školy dne: 30. 8. 2010

Podpis ředitele školy:

Razítko školy:

Datum: 30. 8. 2010

Část B

2 Charakteristika školy

2.1.Historie školy

Škola byla založena 1. 9. 1991 jako soukromá škola Společnosti dobré vůle ARGO.
Od 1. 1. 1992 přešla pod správu ŠÚ Zlín jako státní škola.
Od 1. 4. 2001 se škola stala příspěvkovou organizací Zlínského kraje.
Dodatkem č. 2 ve zřizovací listině za dne 12. 9. 2001 se změnil název školy na Speciální školy pro žáky s více vadami, Zlín, Středová 4694, 760 05 Zlín.
S účinností od 1. 9. 2005 byl změněn název školy na Základní škola praktická a Základní škola speciální Zlín (Rozhodnutí č. j. 22954/2006).

2.2.Umístění školy

Budova školy je umístěna v zástavbě sídliště Jižní Svahy, v blízkosti Základní školy Okružní, nákupních středisek, pošty a lékařského zařízení. Dostupnost školy je velmi dobrá, v bezprostřední blízkosti školy je parkoviště pro osobní vozidla i zastávka MHD.

2.3.Úplnost a velikost školy

Úplná škola s 1. – 9. postupným ročníkem základní školy praktické a s 1. a 2. stupněm základní školy speciální.

Škola má maximální celkovou kapacitu 48 – 50 žáků, poměr zastoupení v jednotlivých typech škol je každý rok jiný. Letos navštěvuje ZŠ speciální 31 žáků. Žáci jsou rozděleni do 7 oddělení (tříd), 1 z nich se nachází na detašovaném pracovišti v Rehabilitačním stacionáři na Nivách ve Zlíně. Naplnění třídy je 6, maximálně 7 žáků.

2.4. Vybavení školy

Škola využívá kmenovou budovu na Jižních Svazích a detašované pracoviště, které je součástí Rehabilitačního stacionáře na Nivách ve Zlíně.

Hlavní budova je dvoupodlažní a je tvořena ze dvou vzájemně propojených bloků. Suterén propojuje budovu školy se sousední mateřskou školou, v níž je umístěna kuchyně, která zabezpečuje stravování žáků a zaměstnanců školy.

Příchod do budovy i prostory v ní jsou částečně bezbariérové.

V hlavní budově se nachází:

- šest kmenových tříd, z nichž tři slouží současně jako místnosti pro školní družinu
- relaxační místnost
- sborovna, která je také využívána pro individuální výuku
- kancelář
- ředitelna
- učebna pracovní a výtvarné výchovy
- místnost pro rehabilitaci
- šest kanceláří pracovníků SPC
- čekárna pro klienty SPC
- seminární místnost SPC, která slouží současně jako místnost pro individuální výuku
- svislá zvedací plošina
- schodiště opatřené šikmou zvedací schodišťovou plošinou
- čtyři místnosti s hygienickým zázemím pro žáky
- dvě šatny
- pracoviště školníka
- sklady a místnost s keramickou pecí v suterénu školy
- venkovní výtah pro vozíčkáře, který propojuje 1. a 2. patro školy

Venkovní prostory:

- školní zahrada (nově vydlážděná plocha, pískoviště, houpačky, basketbalový koš, lavičky, travní porost)
- atrium

Detašované pracoviště – RS Nivy

Škola využívá:

- jedna třída
- jedna počítačová učebna
- hygienické zázemí

Škola má odpovídající hygienické zázemí pro žáky i zaměstnance (WC, umývadla, sprchový kout).

Materiální vybavení školy je na dobré úrovni, průběžně dochází k jeho obnově. Podle finančních možností systematicky doplňujeme učební a rehabilitační pomůcky, materiál, počítačovou techniku, metodické materiály.

Třídy jsou vybaveny výškově nastavitelnými lavicemi. Ve všech třídách mají žáci k dispozici samostatný počítač, televizi, videorekordér nebo přehrávač CD a DVD. Většina tříd má také připojení k internetu. Jedna třída je vybavena interaktivní tabulí. Všechny třídy využívají rehabilitačních a terapeutických pomůcek podle individuálních dispozic jednotlivých žáků (kuličkový bazén, rehabilitační míče, zážitková pyramida, pomůcky pro bazální stimulaci, relaxační vaky, zvukové a manipulační hračky, houpací síť, atd.).

Relaxační místnost je vybavena vodním lůžkem, pomůckami pro zrakovou a sluchovou stimulaci a muzikoterapii.

Pro výuku žáků s PAS máme třídu upravenou pro strukturované vyučování a vybavenou speciálními pomůckami a piktogramy.

Při tvorbě výukových materiálů a pomůcek využíváme kopírku a laminátor, systematicky doplňujeme metodické materiály, odbornou literaturu i didaktické pomůcky.

2.5.Charakteristika žáků

Do naší školy dojíždějí žáci z celého Zlínského regionu (z Tlumačova, Vizovic, Slušovic, Bystřice pod Hostýnem atd.), většina žáků však dojíždí ze Zlína. K dopravě mohou využít speciální dopravu občanského sdružení „HANDICAP(?)“. Naši školu navštěvují žáci s kombinovaným postižením, tzn., každý žák má diagnostikováno mentální postižení různého stupně a k tomu další postižení (smyslové, tělesné). Speciální skupinu tvoří žáci s PAS (porucha autistického spektra).

2.6.Charakteristika pedagogického sboru

V současné době tvoří pedagogický sbor 9 učitelů, 3 vychovatelky, 6 asistentek pedagoga (úvazky 2 vychovatelek jsou poloviční a jsou doplněny úvazkem asistenta pedagoga). Sbor je věkově pestrý, požadované vzdělání speciální pedagogiky splňují 100 % všichni. Sbor je stabilizovaný, pracovníci se mění z důvodů nastoupení mateřské dovolené.

Všichni zaměstnanci si podle svého zájmu a potřeb školy rozšiřují své znalosti formou seminářů, kurzů a samostudia.

Ve škole pracuje:

- výchovný poradce
- školní metodik prevence
- správce sítě a ICT metodik

Součástí školy je Speciálně pedagogické centrum, ve kterém pracují:

- vedoucí SPC (speciální pedagog)
- 3 speciální pedagogové
- psycholog
- sociální pracovníce

Škola má 3 provozní pracovníky.

2.7.Dlouhodobé projekty, akce a mezinárodní spolupráce

Naše škola se zaměřuje především na projekty krátkodobé, vypisované KÚ Zlín nebo Magistrátem města Zlína, případně na další projekty umožňující zapojení našich žáků s kombinovaným postižením. Pravidelně se zapojujeme do výtvarných soutěží.

Škola pořádá během školního roku řadu akcí pro žáky a jejich rodiče (výlety, besídky pro rodiče a veřejnost, Dny otevřených dveří, návštěva akcí ve městě, apod.).

Žáci mohou během celého školního roku navštěvovat zájmové kroužky ve škole (hudební, PC pro malé děti, ICT, keramický, taneční, rukodělný, výtvarný, logopedicko-komunikační, návštěva Městského divadla na předplatné apod.).

Při škole bylo založeno Občanské sdružení „HOPÍK“ a „Klub LONER“ sdružující rodiče a přátele dětí s PAS.

Škola navázala mezinárodní spolupráci s rakouskou speciální školou WALDSCHULE v Neustadtu (vzájemné návštěvy a společné akce). V rámci integrace spolupracuje se ZŠ Štípa.

2.8.Zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví

Na začátku každého školního roku jsou žáci seznámeni se Školním řádem a také jsou poučeni o chování a bezpečnosti nejen v prostorách školy, ale i na školní zahradě a hřišti, při vycházkách a dalších akcích školy, které se konají mimo prostory školy. O poučení jsou vedeny záznamy v třídních knihách.

Pedagogové odpovídají za zdraví žáka od převzetí od rodičů či pracovníků občanského sdružení „HANDICAP(?)“, které zajišťuje přepravu některých žáků do školy ze širokého okolí, až po jejich opětovné převzetí rodičem či pracovníkem OS „HANDICAP(?)“.

Žákům je zajištěn dostatek možností pro relaxaci – koberce, pohovky, molitanová lehátka, snoezelen, kuličkový bazén, houpací síť, rehabilitační míče a válce. Pro výuku mají výškově nastavitelné lavice. Ve třídách je vhodné osvětlení. Koberce jsou pravidelně vysávány a PVC myto mokrou cestou. Místnosti pravidelně větráme, využíváme také čističek vzduchu. Škola dbá i na pravidelný pitný režim žáků.

Lékárnička pro první pomoc je umístěna ve sborovně školy i v kuchyňce u školní družiny. Telefonní čísla rodičů v případě úrazu jsou uvedeny v třídních knihách a v třídních výkazech, vyvěšeny u telefonu ve školní družině a také v kanceláři školy.

Učitelé spolupracují s vychovateli i s rodiči a tak bezprostředně reagují na výchovné a jiné problémy.

2.9.Spolupráce s rodiči a jinými subjekty

Rodiče mohou navštěvovat školu kdykoliv, buď individuálně po předchozí domluvě, nebo účastí na pravidelných třídních schůzkách nebo akcích školy. Jsou jim přístupny veřejné informace na webových stránkách školy, na nástěnkách v prostorách školy, každodenním písemným kontaktem ve „Zpravodajích“ žáků. Pro anonymní dotazy a připomínky slouží schránka v hale školy. Případné výchovné problémy ochotně řeší výchovný poradce školy, k dispozici jsou všichni odborníci SPC přímo v naší škole.

V roce 2006 byla zřízena Školská rada, která je čtyřčlenná (zástupce zřizovatele, rodiče a pedagogové).

Škola pravidelně spolupracuje s jinými školami podobného typu, s místní knihovnou, Policií ČR, Hasičským sborem ve Zlíně, Střední zdravotnickou školou Zlín, Univerzitou T. Bati, Svazem žen, místními firmami a dalšími subjekty.

Část C

DÍL I – VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ SE STŘEDNĚ TĚŽKÝM MENTÁLNÍM POSTIŽENÍM

3 Charakteristika I. dílu školního vzdělávacího programu

3.1. Zaměření školy a pojetí vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením

Základní škola speciální poskytuje vzdělání žákům se sníženou úrovní rozumových schopností, s psychickými zvláštnostmi, hlavně nedostatečnou úrovní koncentrace pozornosti a nízkou úrovní rozvoje volných vlastností.

Základní škola speciální je desetiletá a člení se na první stupeň, který tvoří 1. - 6. ročník, druhý stupeň, který tvoří 7. - 10. ročník.

V našem vzdělávacím programu „Svět je malá škola“ je naším cílem utváření a rozvíjení klíčových kompetencí s přizpůsobením sníženým rozumovým schopnostem a opožděnému psychomotorickému vývoji žáků. Snažíme se o maximální rozvoj osobnosti žáků a tím i kvality jejich života.

Základem pro pedagogické pracovníky naší školy je zvyšování samostatnosti a soběstačnosti žáků, čehož dosahujeme soustavným nácvikem úkonů souvisejících se sebeobsluhou. Zvládnutí těchto úkonů, pracovních dovedností a návyků zvyšuje možnost a schopnost žáků zařadit se do občanského života.

Neméně důležitá je také všestranná a účinná komunikace, ať je to mluvený projev nebo jeho alternativní forma. Jen tak žák vyjádří a sdělí prožitky, nálady a přání. Učitel mu porozumí a pochopí jej, což opět přispívá ke společenské integraci.

Žáci naší školy jsou soustavně vedeni k aktivnímu vnímání, koncentraci pozornosti, k upevňování získaných dovedností a návyků. Je pečováno o jejich psychický i fyzický rozvoj. Učitelé zprostředkovávají žákům osvojení si strategií učení a k učení je motivují. Vědomosti a dovednosti žákům pomáhají k získání větší míry samostatnosti. Žáci se stávají méně závislými na péči okolí a zapojují se do každodenního praktického života.

Vzhledem k tomu, že vzděláváme žáky s kombinovaným postižením a také žáky s poruchou autistického spektra, přizpůsobujeme výchovné a vzdělávací strategie jejich

možnostem, s ohledem na druh, stupeň i rozsah postižení. Při výuce uplatňujeme individuální přístup a vytváříme žákům vhodné podmínky pro jejich rozvoj i kompenzaci handicapu. Napomáhá tomu - nízké počty žáků ve třídě, asistent pedagoga v každé třídě a částečně bezbariérové prostředí. Dále pak individuální vzdělávací program – tzv. Individuální plán práce, který vytváří třídní učitel- speciální pedagog. Ten také při práci využívá speciální metody, formy a prostředky vzdělávání, kompenzační, rehabilitační a učební pomůcky. V případě nezvládnutí požadavků má pedagog možnost přearažení žáka do jiného vzdělávacího programu v rámci naší školy. Samozřejmě je individuální logopedická péče, spolupráce se SPC pro žáky s více vadami. Pro žáky s PAS je třída zařízena koutky pro samostatnou práci, k dispozici mají pomůcky pro strukturované vyučování.

Přípravný stupeň základní školy speciální je určen žákům se středně těžkým mentálním postižením, těžkým mentálním postižením, více vadami nebo poruchou autistického spektra. Může trvat jeden až tři školní roky a slouží jako příprava na vzdělávání v základní škole speciální.

Hlavním úkolem pro nás je nejen poskytování kvalitní a kvalifikované vzdělávací péče, ale také vytváření přátelské atmosféry, aby se žáci v naší škole cítili spokojeně, bezpečně, aby školu navštěvovali rádi, nebáli se neúspěchu a v rámci svých možností dosáhli základů vzdělání.

3.2. Výchovné a vzdělávací strategie a kompetence

Klíčové kompetence jsou souborem předpokládaných vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj, další uplatnění žáka a jeho maximální možné zapojení do společnosti. Získané klíčové kompetence umožňují upevňování, využívání a rozvíjení získaných znalostí a dovedností ve známém prostředí a orientaci v nových i nepředvídatelných situacích. Úroveň klíčových kompetencí není konečná, ale tvoří důležitý základ pro další celoživotní učení na takové úrovni, která je pro žáky dosažitelná.

K utváření a rozvíjení klíčových kompetencí směřuje veškerý vzdělávací obsah, metody a formy vzdělávací činnosti.

Na konci základního vzdělávání žák dosahuje úrovně klíčových kompetencí podle svých schopností a v rámci svých možností.

Vzdělávací a výchovné strategie představují společné postupy, které vedou k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků.

KOMPETENCE K UČENÍ	
Žák by měl na konci základního vzdělávání v rámci svých možností:	Výchovně vzdělávací strategie:
• ovládat základy čtení, psaní, počítání a využívat je ke svému vzdělávání	• přiměřenými metodami provádíme nácvik čtení slov a vět potřebných pro praktický život • klademe důraz na samostatné písemné vyjádření, alespoň jednoslovné, písmem nebo na počítači • osvojení početních úkonů provádíme prakticky, využíváme názoru, kalkulačky
• používat učebnice, učební materiály a pomůcky	• používáme učební a informační materiály, dotazníky, knihy, výukové programy • osamostatňujeme žáky při používání učebních materiálů a vyhledávání informací se zaměřením na praktický život
• dodržovat návykové stereotypy učení, snažit se o koncentraci na učení	• provádíme hry na rozvoj zrakové a sluchové paměti • zvyšujeme požadavky na udržení pozornosti nabídkou zajímavých úkolů, respektujeme individuální zájmy
• používat termíny, znaky a symboly ve spojení s konkrétními situacemi každodenního života	• dodržujeme jednotnou terminologii • plníme konkrétní úkoly zaměřené na orientaci v terénu, orientaci podle informačních tabulí, symbolů

• uplatňovat získané zkušenosti v praktických situacích	• vytváříme ve třídě, škole i v běžném prostředí modelové situace, kde si žák ověřuje vědomosti a poznatky • seznamujeme žáky s obory lidských činností (využíváme i výletů a exkurzí)
---	--

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ	
Žák by měl na konci základního vzdělávání v rámci svých možností:	Výchovně vzdělávací strategie:
• vědět, že každá situace má řešení, použít nacvičená řešení • umět popsat problém • umět požádat o pomoc, přijmout druhou osobu jako partnera při práci • orientovat se v situacích, které prožívá ve své rodině, ve škole, v zařízeních pro volný čas, sport, kulturu • plnit zadaný úkol samostatně, nebo s pomocí druhé osoby • setrvat při plnění zadaného úkolu, dokončit jej • přijmout jiná řešení zadaného úkolu, přijmout chybu, nezdar při práci • znát své jméno, adresu bydliště; v případě potřeby mít důležité údaje neustále při sobě • zacházet s telefonem – znát důležitá čísla, umět je vyhledat a v případě potřeby použít • zacházet s jednoduchými spotřebiči • znát situace, při kterých je potřeba pomoc druhých – ohrožení života, zdraví, majetku • znát osobu, kterou můžu požádat o pomoc – rodič, učitel, vychovatel, atp. • vědět o krizových linkách – záchranná služba, hasiči, policie	• nacvičujeme běžné situace žáka, ve kterých se může během dne ocitnout – nacvičujeme se žákem plnění úkolů ve škole, vedeme rodinu žáka k zapojení do běhu rodiny, připravujeme na možné další studium žáka či zapojení do pracovního procesu • vyhledáváme se žákem možná řešení problémových situací a cíleně je procvičujeme • stupňujeme nároky na práci žáka, respektujeme jeho osobu, potřeby a možnosti • snažíme se o procvičení získaných poznatků v reálných situacích • učíme žáka využívat různé technické pomůcky, učíme zacházet s telefonem, jednoduchými spotřebiči • motivujeme žáka k samostatnému plnění úkolu a jeho dokončení, přiměřeně odměňujeme • pomocí námětových her učíme žáka přijmout pomoc druhých, požádat o ni vhodným způsobem, poděkovat • seznamujeme s konkrétními problémovými situacemi a s jejich řešením • seznamujeme s krizovými linkami

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ	
Žák by měl na konci základního vzdělávání v rámci svých možností:	Výchovně vzdělávací strategie:
komunikovat s druhými lidmi přiměřeně svým schopnostem, používat mluvený projev či alternativní formu komunikace	- přiměřeně rozvíjíme verbální či alternativní formu komunikace při rozhovorech, skupinových hrách i samostatném projevu – vyprávění, popis - usměrňujeme žáky v rozhovoru se spolužáky, napomáháme tvořit otázky i odpovědi, posléze žáka v rozhovoru osamostatňujeme, odstraňujeme, aby byl učitel prostředníkem rozhovoru - podněcujeme k aktivnímu mluvnímu projevu či alternativní komunikaci při všech vykonávaných činnostech - vedeme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, učiteli a ostatními dospělými - učíme žáky vyjadřovat se srozumitelně v ústním projevu a umět vést dialog - vyžadujeme srozumitelnou odpověď na otázky, smysluplně formulovanou žádost - poskytujeme časový prostor ke kladení otázek a k odpovědím - učíme žáky chápat obsah sdělení, naslouchat názoru druhých a umět přiměřeně reagovat
rozumět sdělení a reagovat na ně podle svých možností	- klademe důraz na naslouchání, následnou reprodukci a kontrolujeme porozumění obsahu - na modelových situacích trénujeme komunikaci s druhou osobou- žákem, učitelem (využíváme besed)

	• zaměřujeme se na sociální přijatelnost komunikace – opravujeme postup, směřujeme ke správnému způsobu vyjadřování
• vyjadřovat své pocity, prožitky a nálady vhodným způsobem	• dodržujeme stejné postupy při vyjádření prosby, dotazu, přání • důsledně trváme na poděkování a požádání • zajistíme prostor a čas k prezentaci názorů, přání, potřeb – pravidelné chvilky na povídání • při hrách předvádíme emoční projevy – radost, smutek, strach
• chápat jednoduché, běžně užívané texty, záznamy a obrazové materiály	• používáme texty ze slabikářů, různé velikosti písma, obrázků či piktogramů • dle potřeb jednotlivců zařazujeme do výuku alternativní výuku čtení s využitím globální metody, vytváříme žákům čtecí listy • individuálně využíváme PC program opatřený obrázky k pochopení textu – básniček, písniček
• zvládat jednoduchou formu písemné komunikace	• snažíme se o jednoduché písemné vyjádření prosby, sdělení, využíváme písma, obrázky, piktogramy, počítač • seznamujeme žáky s tištěnými materiály – dotazníky, provádíme praktický nácvik vyplňování jména, adresy • připravujeme zásobu slov využitelnou k písemným sdělením zadááváme úkoly zaměřené na komunikaci v širším sociálním prostředí – veřejná místa: obchod, pošta, cukrárna
• vyjadřovat své názory a postoje,	• hrou procvičujeme použití technických

vhodnou formou obhajovat svůj názor	informačních a komunikačních prostředků – telefonujeme na odlišná místa (nemocným spolužákům), pracujeme s počítačem, mluvíme do mikrofonu • uplatňujeme způsoby neverbální komunikace – pro jednotlivce vytváříme alternativní způsoby komunikace • podle potřeb používáme k dorozumívání vlastní tělo: gesta, mimiku, pohyb, dotek, • individuálně využíváme znaky, symboly, obrázky, piktogramy, komunikační deník (utváříme návyk aktivně ho používat) a také zjednodušenou formu znakové řeči a znaku do řeči
• využívat získané komunikační dovednosti k vytváření vztahů potřebných ke společenské integraci	• dbáme na integraci do širší společnosti – kultura, veřejné akce, návštěva institucí • vytváříme správné komunikační vzorce podle místa, osob a jejich ověřování v praxi – pravidelné návštěvy zdravé populace žáků v naší škole (trávení volného času) a výjezdy našich žáků do kmenových škol svých kamarádů (pomáháme vytvářet přátelské vztahy) • vedeme žáky k praktickému využívání naučených komunikačních dovedností a k co nejvyšší míře porozumění řeči a nezávislosti žáka • zajišťujeme prostor všem žákům k vyjádření na veřejnosti

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ	
Žák by měl na konci základního vzdělávání v rámci svých možností:	Výchovně vzdělávací strategie:
• uvědomovat si sám sebe, svou osobu i existenci dalších lidí • znát členy své rodiny, svou roli v rodině • vnímat jiné sociální vztahy, prostředí školy, třídy, vztah učitel a žák, spolužáci • znát svou školu, orientovat se v jejím blízkém okolí • znát své bydliště, adresu • umět s pomocí druhé osoby užívat dopravní prostředky • s dopomocí druhé osoby zvládat sebeobslužné činnosti • přijmout osobu druhého jako pomocníka, učitele a rádce, vážit si jeho pomoci • ovládat základní pravidla společenského chování • adekvátně reagovat v různých situacích • zvládat pozdrav, prosbu, poděkování, požádání o pomoc, popřát k narozeninám, či k svátkům a tradicím společnosti (Vánoce, Velikonoce a další) • s dopomocí druhé osoby navštěvovat a zvládat situace spojené s kulturními, či sportovními akcemi • chápat sociální role, vztahy mezi lidmi • na základě svých schopností navazovat přátelské vztahy s vrstevníky • spolupracovat s ostatními při různých činnostech • znát a respektovat pravidla chování,	• prostřednictvím výukového materiálu, formou her a rozhovorů utváříme představu o vztazích mezi lidmi • pomáháme žákovi orientovat se ve škole, nacvičujeme samostatný vstup do třídy, koupelny a dalších místností, respektujeme motorické schopnosti žáka • pomáháme v orientaci žáka v okolí školy, volíme vhodné formy vycházky • pomáháme ve znalosti adresy žáka, opakujeme adresu bydliště • soustavným nácvikem se žákem upevňujeme jeho schopnosti sebeobsluhy, učíme ho přijmout při těchto činnostech pomoc druhé osoby • učíme žáka zodpovědnosti k sobě samému a k druhým lidem • předkládáme žákovi úkoly, které rozvíjí jeho schopnosti, osobnost, sebevědomí • oceňujeme žákovu snahu a práci, vhodně motivujeme a odměňujeme • posilujeme správné sociální chování žáků k dospělým a k vrstevníkům • slavíme společně svátky a narozeniny žáků • upozorňujeme na tradice, zvyky a svátky společnosti a jejich vhodnou formu oslav • zařazujeme do výuky návštěvy kulturních, společenských a sportovních akcí

respektovat autoritu • mít rád sám sebe, své blízké • být schopen volby z možností, vyjádřit svůj názor • uvědomovat si svá práva a povinnosti • přibližně odhadnout důsledky svého jednání, přijmout jeho následky • chápat dobro a zlo • odhadnou rizikové a nevhodné situace, dokázat je odmítnout • vyjádřit aktuální fyzické i psychické potřeby žáka, popsat možné zdravotní potíže, nepříjemné zážitky, pocit • vědět, na koho se obrátit o pomoc, umět o ni požádat • zvládnout samostatně či s pomocí zadaný úkol, umět u něj vytrvat a dokončit jej • ovládat základy čtení, psaní, počítání a využívat je ke svému vzdělávání	• v modelových situacích přibližujeme žákovi sociální vztahy, sociální role, pravidla chování ve společnosti • učíme žáka výběru z možností, vyjádření názorů, pocitů • upozorňujeme žáka na konkrétní nevhodné a rizikové chování a jeho důsledky • učíme žáka znát a popsat své fyzické či psychické potřeby • učíme žáka vhodným způsobem požádat o pomoc a poděkovat za ni • vedeme žáka k samostatnému plnění zadaného úkolu, motivuje k jeho dokončení
---	--

KOMPETENCE OBČANSKÉ	
Žák by měl na konci základního vzdělávání v rámci svých možností:	Výchovně vzdělávací strategie:
• dodržovat základní společenské normy a pravidla soužití	• upozorňujeme na nevhodné chování a chválíme za správné • korigujeme chování žáka příkladem, radou, pochvalou, trestem
• využívat osvojené návyky a dovednosti k zapojení se do společnosti	• seznamujeme s pravidly chování ve třídě a škole • zapojujeme žáky do tvorby pravidelných aktivit – předáváme zodpovědnost za jejich plnění • úzce spolupracujeme s rodiči ve snaze o maximálně integraci žáka do společnosti
• mít povědomí o základních právech a povinnostech občanů	• na konkrétních příkladech demonstrujeme a připomínáme, co se musí, co může a co nemusí, vysvětlujeme rozdílnost pojmů • vyzdvihujeme příklady správného soužití – rodina, škola a veřejnost
• chránit své zdraví, dodržovat naučené stereotypy chování zdravého životního stylu a ochrany životního prostředí	• upozorňujeme na možná nebezpečí ohrožující žáka v běžném životě • zařazujeme do praktických činností péči o vlastní tělo, preventivní programy o správné výživě, důležitosti pohybu • připomínáme existenci škodlivin, kouření alkohol, drogy – filmy, obrázky

• umět se chovat v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka podle pokynů kompetentních osob	• provádíme nácvik přivolání pomoci, opakujeme důležitá telefonní čísla • upozorňujeme na možná nebezpečí ohrožující žáka v praktickém životě • pojmenováváme na veřejných místech kompetentní osoby, na které je možno obrátit se v případě ohrožení
--	---

KOMPETENCE PRACOVNÍ	
Žák by měl na konci základního vzdělávání v rámci svých možností:	Výchovně vzdělávací strategie:
• mít osvojené hygienické návyky, zvládat sebeobsluhu podle svých možností	• vedeme žáky k dodržování hygienických návyků • rozvíjíme u žáků sebeobsluhu
• zvládat základní pracovní dovednosti, operace a postupy při jednoduchých pracovních činnostech	• upevňujeme u žáků pracovní návyky
• pracovat podle naučeného pracovního postupu, podle instrukcí plnit zadané jednoduché úkoly	• při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí
• soustředit se na pracovní výkon a být schopen vytrvat při jeho plnění	• správně odvedenou práci chválíme – tím vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci
• respektovat pravidla práce v týmu a svými pracovními činnostmi ovlivňovat kvalitu společné práce	• vedeme žáky k týmové práci
• přijímat posouzení výsledků své práce	• vedeme žáky k přijímání kladného hodnocení a kritice
• dodržovat zásady bezpečnosti, ochrany zdraví, hygieny práce a ochrany životního prostředí při pracovních činnostech podle naučených stereotypů	• vedeme žáky k dodržování vymezených pravidel, ochraně zdraví a k plnění svých povinností • učíme žáky dodržovat zásady bezpečnosti při práci

3.3.Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Všichni žáci naší školy mají speciální vzdělávací potřeby, proto je péče o tyto žáky popsána již v kapitole – Zaměření školy.

3.4.Začlenění průřezových témat

Průřezová témata reprezentují okruhy aktuálních problémů současného světa a stávají se významnou a nedílnou součástí základního vzdělávání. Zařazení průřezových témat je důležité pro utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků, protože mají silný výchovný aspekt.

Obsah průřezových témat doporučený pro základní vzdělávání je rozpracován do tematických okruhů. Tematické okruhy procházejí napříč vzdělávacími oblastmi a umožňují propojení vzdělávacích obsahů oborů. Tím přispívají ke komplexnosti vzdělávání žáků. Žáci dostávají možnost utvářet si integrovaný pohled na danou problematiku a uplatňovat širší spektrum dovedností.

Průřezová témata jsme využili jako integrativní součást vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu. Průřezová témata jsou propojena se vzdělávacím obsahem konkrétních vyučovacích předmětů a s obsahem dalších činností žáků realizovaných ve škole i mimo školu.

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

- reflektuje osobnost žáka, jeho individuální potřeby i zvláštnosti
- má každodenní využití v běžném životě
- smyslem je pomáhat každému žákovi utvářet praktické životní dovednosti

Vztah OSV k vyučovacím předmětům:

Čtení, Psaní, Řečová výchova, Matematika, Informatika, Věcné učení, Hudební výchova, Výtvarná výchova, Tělesná výchova, Zdravotní tělesná výchova, Výchova ke zdraví a Pracovní výchova.

Tematické okruhy průřezového tématu:

1. Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání
 - sebepoznání a sebepojetí
 - seberegulace a sebeorganizace
 - psychohygiena
2. Sociální rozvoj – poznávací schopnosti
 - mezilidské vztahy
 - komunikace
 - spolupráce a soutěživost
3. Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti
 - hodnoty, postoje, praktická etika

Environmentální výchova (EMV)

- vede žáky k pochopení komplexnosti a složitosti vztahů člověka a životního prostředí
- umožňuje sledovat a uvědomovat si vztahy mezi člověkem a prostředím
- vede žáky k účasti na ochraně a utváření životního prostředí

Vztah ENV k vyučovacím předmětům:

Čtení, Psaní, Řečová výchova, Matematika, Informatika, Věcné učení, Hudební výchova, Výtvarná výchova, Tělesná výchova, Zdravotní tělesná výchova, Výchova ke zdraví a Pracovní výchova.

Tematické okruhy průřezového tématu:

- ekosystémy
- základní podmínky života
- lidské aktivity a problémy životního prostředí
- vztah člověka k prostředí

Mediální výchova (MV)

- zahrnuje osvojení si některých základních poznatků o fungování a společenské roli současných médií
- zapojení jednotlivce do mediální komunikace
- orientace v mediovaných obsazích
- schopnost volby odpovídajícího média jako prostředku pro naplnění nejrůznějších potřeb- od získávání informací přes vzdělávání až po naplnění volného času

Vztah MV k vyučovacím předmětům:

Čtení, Psaní, Řečová výchova, Matematika, Informatika, Věcné učení, Hudební výchova, Výtvarná výchova, Tělesná výchova, Zdravotní tělesná výchova, Výchova ke zdraví a Pracovní výchova.

Tematické okruhy průřezového tématu:

- vnímání mediálních sdělení
- interpretace vztahu mediálních sdělení a reality
- fungování a vliv médií ve společnosti

Část D

4 Učební plán

Vzdělávací oblasti	Předměty Vzdělávací obory	1. stupeň							2. stupeň				
		1. - 6. ročník							7. - 10. ročník				
		1	2	3	4	5	6		7	8	9	10	
Jazyková komunikace	Čtení	2	3	3	3	3	3	17	3	3	3	3	12
	Psaní	2	2	2	2	2	2	12	2	2	2	2	8
	Řečová výchova	2	2	2	2	2	2	12	1	1	1	1	4
Matematika a její aplikace	Matematika	3	2	2	2	2	2	13	3	3	3	3	12
Informační a komunikační technologie	Informatika	0	0	0	0	1	1	2	1	1	1	1	4
Člověk a jeho svět	Věcné učení	2	2	3	3	3	3	16	0	0	0	0	0
Člověk a společnost	Věcné učení	0	0	0	0	0	0	0	5	5	5	5	20
Člověk a příroda													
Umění a kultura	Hudební výchova	2	2	2	2	2	2	12	2	2	2	2	8
	Výtvarná výchova	1	1	1	1	1	1	6	1	1	1	1	4
Člověk a zdraví	Výchova ke zdraví	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	4
	Tělesná výchova	4	4	4	4	4	4	24	4	4	4	4	16
Člověk a svět práce	Pracovní výchova	3	3	3	4	4	4	21	5	5	6	6	22
Průřezová témata		INT/P											
Celková povinná časová dotace		21	21	22	23	24	24	135	28	28	29	29	114
Disponibilní časová dotace:													
	Čtení								1				0
	Psaní								2				1
	Matematika								1				0
	Hudební výchova								0				2
	Výtvarná výchova								0				2
	Výchova ke zdraví								0				2
	Tělesná výchova								6				4
	Celkem								10				11

4.1.Učební plán ZŠS - vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením

4.2.Poznámky k učebnímu plánu pro žáky se středně těžkým mentálním postižením a ke vzdělávacím oblastem

Celková povinná časová dotace je tvořena minimální časovou dotací pro vzdělávací oblasti a disponibilní časovou dotací.

Využití celé disponibilní časové dotace je závazné. Disponibilní časovou dotaci využijeme k zařazení těchto předmětů:

na 1. stupni – 10hodin – (Čtení -1, Psaní- 2,Matematika- 1, Tělesná výchova-6)

na 2. stupni – 11hodin – (Psaní – 1, Hudební výchova-2,Výtvarná výchova – 2, Výchova ke zdraví – 2, Tělesná výchova – 4)

Jazyková komunikace

-vzdělávací obsah předmětu Čtení je realizován ve všech ročnících základního vzdělávání

-vzdělávací obsah předmětu Psaní je realizován ve všech ročnících základního vzdělávání, může se realizovat v menších časových celcích nebo jako samostatná hodina

-Řečová výchova je realizována jako samostatný vzdělávací předmět ve všech ročnících základního vzdělávání, samostatně se neklasifikuje

Matematika a její aplikace

-vzdělávací obsah předmětu Matematika je realizován ve všech ročnících základního vzdělávání

Informační a komunikační technologie

-vzdělávací obsah předmětu Informatika je realizován na 1. stupni od 5. ročníku a na 2. stupni základního vzdělávání

Člověk a jeho svět

-vzdělávací obsah této oblasti se realizuje v předmětu Věcné učení na 1. stupni základního vzdělávání, tj. v 1. -6. ročníku

Vzdělávací oblasti Člověk a společnost a Člověk a příroda byly integrovány do společného předmětu Věcné učení, který se realizuje pouze na 2. stupni základního vzdělávání, tedy od 7. ročníku do 10. ročníku.

Umění a kultura

-vzdělávací obsah předmětu Hudební výchova i předmětu Výtvarná výchova se realizuje ve všech ročnících základního vzdělávání

Člověk a zdraví

-vzdělávací obsah předmětu Tělesná výchova se realizuje ve všech ročnících základního vzdělávání

-předmět Zdravotní tělesná výchova je součástí vzdělávacího obsahu předmětu Tělesná výchova, samostatně se nehodnotí

-vzdělávací obsah předmětu Výchova ke zdraví je realizován pouze na 2. stupni základního vzdělávání, tedy od 7. ročníku do 10. ročníku

Člověk a svět práce

-vzdělávací obsah předmětu Pracovní výchova je realizován ve všech ročnících základního vzdělávání

Průřezová témata jsou zařazena a realizována se všemi žáky v průběhu vzdělávání.

Ve všech ročnících lze vyučovat jednotlivým předmětům v blocích v menších časových celcích a jednotlivé činnosti kombinovat a propojovat při zachování celkové týdenní dotace pro jednotlivé předměty.

Část E

5 Učební osnovy

5.1. Jazyková komunikace

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Jazyková komunikace má stěžejní postavení ve výchovně vzdělávacím procesu. Vede žáky k osvojení a používání mluvené i písemné podoby jazyka. Žáci se učí vnímat různá sdělení, rozumět jim a reprodukovat je.

Vzdělávací oblast zahrnuje učivo zaměřené na rozvoj smyslového a citového vnímání, vyjadřovacích schopností, čtení a psaní.

Obsah vzdělávací oblasti Jazyková komunikace se realizuje ve vyučovacích předmětech **Čtení, Psaní a Řečová výchova**.

Zařazení průřezových témat

Osobnostní a sociální výchova (OSV) se zaměřuje na každodenní verbální (nonverbální) komunikaci jako na klíčový nástroj jednání v různých životních situacích.

Environmentální výchova (EMV) umožňuje sledovat vztahy mezi člověkem a životním prostředím, vede jedince k účasti na ochraně a utváření prostředí a ovlivňuje životní styl a hodnotovou orientaci žáků.

Mediální výchova (MV) týká se zejména vnímání mluveného i psaného projevu.

5.1.1. Čtení

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahem vyučovacího předmětu Čtení je postupné osvojování písmen, slov a vět, které vede k rozvíjení čtecí dovednosti, vnímání obsahu čteného textu a čtení snadného krátkého textu s porozuměním.

Cílem předmětu je vzbuzení zájmu žáků o čtení jako o jeden ze zdrojů informací, osvojení si techniky čtení a získávání základních dovedností pro pochopení čteného textu.

Důležitou přípravou na čtení jsou cvičení prováděná v rámci smyslové výchovy. Při vyvozování písmen se užívají obrázky, říkanky i pohybová znázornění písmen.

Časové a organizační vymezení

Předmět Čtení se vyučuje jako samostatný předmět ve všech ročnících:

- 1. ročník - 2 hodiny týdně
- 2. - 10. ročník - 3 hodiny týdně

Vyučování Čtení je vhodné dělit na kratší časové jednotky a čtení procvičovat několikrát týdně.

Výuka probíhá v jednotlivých odděleních. Třidu tvoří zpravidla 6 žáků různých ročníků i různých vzdělávacích programů. Žáci pracují na základě individuální péče učitelky či asistentky nebo samostatně pod jejich dohledem. Společná činnost žáků je možná při poslechu a reprodukci příběhů, pohádek, reprodukci přečteného, recitaci a dramatizaci. U žáků, kterým nevyhovuje analyticko-syntetická metoda výuky čtení, lze využít jiných alternativních metod výuky např. čtení s využitím globální metody popř. genetickou metodu čtení.

Výchovné a vzdělávací strategie, směřující k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí

Kompetence k učení

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- ovládat základy čtení a využívat je ke svému vzdělávání
- přečíst krátký tištěný nebo obrázkový text s porozuměním
- používat učebnice, učební materiály, učební pomůcky, termíny, znaky a symboly ve spojení s konkrétními situacemi každodenního života
- udržet potřebnou míru pozornosti při vykonávání úkolů
- dodržovat návykové stereotypy učení, snažit se o koncentraci při učení

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- vede k osamostatňování při vyhledávání informací
- používá praktické modelové situace později přímo v terénu
- využívá informační tabule a symboly k orientaci v terénu
- nacvičuje zapamatování si dvou a více úkonů po sobě jdoucích, dodržuje stejný postup, postupně zvyšuje náročnost
- míru pomoci odpovídající potřebám a věku žáka vede postupně od maximální pomoci až k minimální radě

Kompetence k řešení problému

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- řešit známé a opakující se situace na základě nápodoby a vlastních zkušeností
- při řešení problému se nenechat odradit nezdary

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- využívá dramatizaci k porozumění textu
- aplikuje sociální učení /nápisyl/ - dopravní prostředky, obchody, divadla, koncerty
- s využitím nápisů /např. nouzový východ/ nacvičuje pohyb v bezpečném prostředí školy, postupně přechází do méně známého prostředí – obchod, pošta

Kompetence komunikativní

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- dokázat pochopit sdělenou informaci a poskytnout srozumitelnou zpětnou vazbu

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- připravuje zásobu slov využitelnou k porozumění sdělení
- přiměřeně rozvíjí verbální či alternativní formu komunikace /vyprávění, popis, reprodukce textu/
- důraz klade na naslouchání a následnou reprodukci textu
- porozumění obsahu kontroluje kladením otázek a ponechává časový prostor k odpovědím
- seznamuje žáky s tištěnými materiály /dotazníky/

Kompetence sociální a personální

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- přiměřeně se zapojovat do práce ve skupině
- jednoduchým způsobem dokázat sdělit svůj názor
- dokázat přijmout pomoc vyspělejšího čtenáře

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- vede ke vzájemné pomoci a spolupráci v týmu, ve dvojicích, ve třídě
- na začátku činnosti seznamuje s pravidly spolupráce, mění role
- na ukázkách provádí rozbor vhodného a nevhodného chování /např. dramatizace/
- zdůrazňuje nutnost umět naslouchat a počkat
- využívá vyspělejších čtenářů k pomoci slabším

Kompetence občanské

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- dokázat přijmout pomoc druhých
- rozpoznat v textu modely správného i chybného jednání a chování

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- nabádá ke vzájemné pomoci druhým /pomoc ve třídě/
- vyzdvihuje pozitivní příklady správného jednání
- vysvětluje rozdílnost pojmů

Kompetence pracovní

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- umět si částečně samostatně připravit pracovní plochu i potřebné pomůcky ke čtení
- pracovat podle naučeného pracovního postupu, podle instrukcí plnit zadané jednoduché úkoly
- pracovat vlastním tempem, složitější pracovní postup vykonávat po částech
- ověřit si porozumění zadání

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- používá srozumitelné a jednotné pokyny, verbalizuje úkony, zajišťuje míru pochopení s využitím obrázků
- často ověřuje pochopení instrukce a praktické splnění úkolu
- provádí hry na rozvoj zrakové a sluchové pozornosti

Vzdělávací oblast: Jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Čtení

Ročník: 1. – 3.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: - orientovat se na stránce i řádku - číst slabiky a dvojslabičná slova, skládat slova ze slabik - tvořit věty podle obrázků - chápat obsah krátkých vět doplněných obrázkem - dbát na správnou výslovnost, tempo řeči a pravidelné dýchání	- příprava na čtení – seznámení s leporely a knihami - motivace ke čtení - čtení obrázků v řádku - tvorba vět k obrázkům - grafické znázornění slov ve větě - diferenciační cvičení pro rozvoj zrakového a sluchového vnímání - vyvozování hlásek a písmen - hláska a písmeno a, A, i, I, ve funkci spojky mezi obrázky - dělení slov na slabiky s užitím říkanek a rozpočítadel - skládání slov ze slabik	<u>OSV</u> - cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovedností zapamatování - cvičení sebeovládání - psychohygiena – pozitivní naladění, uvolnění, relaxace - komunikace <u>EMV</u> - informace o životním prostředí - lidová slovesnost <u>MV</u> - vnímání mediálních sdělení

	• čtení otevřených slabik, dvojslabičných slov s otevřenými slabikami • čtení krátkých vět doplněných obrázkem • čtení psacích písmen a psacích slabik • čtení tiskacích písmen	
--	---	--

Vzdělávací oblast: Jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Čtení

Ročník: 4. – 6.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: • zvládat čtení probraných tiskacích, popřípadě i psacích písmen • číst s porozuměním jednoduché věty • orientovat se ve větě • rozlišit stejně znějící slova různého významu • umět reprodukovat krátký text podle ilustrací a návodních otázek • přednášet krátké říkanky a básničky	• postupné osvojování a upevňování dalších hlásek a písmen • čtení jednoslabičných slov s uzavřenou slabikou • čtení dvojslabičných slov s otevřenými i uzavřenými slabikami • čtení snadných tříslabičných slov s otevřenými i uzavřenými slabikami na konci • čtení: analyticko-syntetické činnosti • dělení a skládání slov • plynulé čtení slabik, slov a snadných vět s porozuměním • čtení jednoduchých vět s porozuměním • orientace ve větě tichým čtením • tvoření jednoduchých vět • alternativní způsoby čtení	<u>OSV</u> • rozvoj schopnosti poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění • seberegulace – cvičení sebeovládání • psychohygiena – dobrý vztah k sobě samému, hledání pomoci při potížích <u>EMV</u> • vztah k životnímu prostředí <u>MV</u> • získávání informací

	• naslouchání – cvičení na koncentraci, poslech pohádek, veršů, říkadel a předčítaného textu • prohlížení a čtení dětských časopisů • seznamování s literaturou pro děti a mládež	
--	---	--

Vzdělávací oblast: Jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Čtení

Ročník: 7. – 10.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: • číst všechna tiskací, popř. i psací písmena • zvládat čtení krátkého jednoduchého textu • orientovat se ve čteném textu • zapamatovat si obsah přečteného textu a umět reprodukovat snadný krátký text • získat pozitivní vztah k literatuře • orientovat se v jednoduchých návodech podle obrázků	• postupné osvojování a upevňování dalších hlásek a písmen • čtení slov se souhláskovými skupinami v různé obtížnosti a slov se skupinami di, ti, ni, dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě • čtení slov, vět a obsahově přiměřených snadných textů • práce s textem – prohlubování čtenářských dovedností • tiché čtení s porozuměním • čtení knížek pro děti a mládež • čtení obrázkových knih encyklopedické povahy • čtení časopisů • čtení návodů s obrázky k použití výrobků a k činnostem • čtení názvů ulic ve městě	<u>OSV</u> • cvičení dovednosti zapamatování • sebepoznání a sebepojetí: porozumění sobě samému, moje vztahy k druhým lidem • seberegulace a sebeorganizace: cvičení sebeovládání, organizace vlastního času • hodnoty, postoje <u>EMV</u> • péče o přírodu

	• čtení kalendáře • literární druhy – literatura pro děti a mládež • základní literární pojmy- rozpočítadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka, pověst, spisovatel, básník, kniha, čtenář, divadlo, film, herec • alternativní způsoby čtení • sociální čtení • poslech a reprodukce – poslech příběhů, pohádek, reprodukce přečteného, recitace, dramatizace, využití PC	<u>MV</u> • fungování a vliv médií ve společnosti – role filmu a televize v mém životě a v životě mé rodiny, uvědomování si hodnoty vlastního života
--	--	--

5.1.2. Psaní

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahem vyučovacího předmětu Psaní je rozvoj grafických schopností a dovedností žáků, jejich jemné motoriky a grafomotoriky, stimulace myšlení.

Cílem předmětu je postupné vedení žáků k možnosti jednoduché písemné komunikace.

Psaní je vhodné dělit na menší časové jednotky, aby bylo psaní procvičováno několikrát týdně. Při psaní je nutné provádět všechny pohyby uvolněně, pokud možno plynule, lze použít rytmická říkadla popř. i hudební doprovod. Při rozvíjení grafických dovedností žáků začínáme od velkých tvarů a průpravných cviků, které se postupně zmenšují a zpřesňují. Důraz klademe na motivaci.

Psaní malých písmem by mělo, pokud možno, probíhat souběžně s nácvikem čtení. Velká písmena jen ta, která se tvarově podobají písmenům malým. U žáků, kteří absolvovali přípravný stupeň, můžeme využít dovednosti psát hůlková písmena. U žáků, u nichž nelze, vzhledem k jejich tělesnému, smyslovému či mentálnímu postižení, rozvíjet grafické schopnosti běžným způsobem, vedeme k nácviku alternativních forem grafického projevu (psaní s pomocí různých kompenzačních pomůcek, psaní na PC se speciální klávesnicí, psaní Braillovým písmem,...), popř. jsou od psaní osvobozeni a vyjadřují se jinými prostředky.

Časové a organizační vymezení

Předmět Psaní se vyučuje ve všech ročnících základního vzdělávání a může se realizovat v menších časových celcích nebo jako samostatná vyučovací hodina.

Psaní se vyučuje:

- V 1. – 6. ročníku – 2 hodiny týdně
- V 7. – 10. ročníků – 2 hodiny týdně

Výuka probíhá v jednotlivých odděleních skupinově nebo individuálně, popř. individuálně v počítačové učebně.

Výchovné a vzdělávací strategie, směřující k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí

Kompetence k učení

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- dokázat se soustředit, udržet potřebnou míru pozornosti při vykonávání úkolu
- napsat základní údaje či vzkaz

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- provádí hry na rozvoj zrakové a sluchové paměti
- zvyšuje požadavky na udržení pozornosti nabídkou zajímavých úkolů
- klade důraz na samostatné písemné vyjadřování, nacvičuje sdělení, vyplňování osobních údajů - písmem nebo na PC

Kompetence k řešení problémů

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- odlišovat problémové a běžné situace, rozpoznat, zda je schopen řešit problém samostatně nebo požádat o pomoc
- mít osvojené základní postupy řešení důležitých situací (při řešení problémů dokázat využít i písmo)

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- podněcuje žáky k tvořivému myšlení, nacvičuje řešení problémových situací (i s využitím písemného vyjádření – např. napsat krátký vzkaz, jméno, apod.)
- vede žáky k rozpoznání vážné situace v reálném životě, učí je přivolat pomoc a znát i napsat důležitá telefonní čísla

Kompetence komunikativní

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- používat písemného projevu k jednoduché komunikaci
- umět se podepsat, vyplnit slovně nebo graficky základní údaje, podat krátkou písemnou informaci o své osobě

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- podněcuje žáky k aktivnímu písemnému vyjadřování písmem či alternativní formou
- vede žáky k jednoduchému písemnému vyjádření prosby, sdělení – využívá písma, obrázky, piktogramy, PC, apod.

Kompetence sociální a personální

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- dokázat se přiměřeně zapojit do různých skupin a spolupodílet se na jejich aktivitách
- přiměřeně se vyjádřit písemnou formou, používat zdvořilostní oslovení, pozdrav, prosbu, poděkování

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- buduje pozitivní klima ve třídě i škole
- seznamuje žáky se základy společenského chování a jejich používání při psaní

Kompetence občanské

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- dokázat přizpůsobit písemný projev různým společenským potřebám (oslovení, žádost, prosba, poděkování,...)

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- podněcuje žáky k aktivnímu písemnému vyjadřování písmem či alternativní formou
- vede žáky k jednoduchému písemnému vyjádření prosby, sdělení – využívá písma, obrázky, piktogramy, PC, apod.

Vzdělávací oblast: Jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Psaní

Ročník: 1. – 3.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: • napodobit pohyby předváděné učitelem k uvolňování paží, rukou a prstů • dodržovat správné držení psacího náčiní • vyvodit písmena podle obrázků • odlišovat délku samohlásek • psát a spojovat písmena a tvořit slabiky • zvládat základní hygienické návyky spojené se psaním • napsat hůlkovým písmem své jméno	• uvolňovací cviky paží, rukou a prstů • nácvik správného držení psacího náčiní a hygienických návyků spojených se psaním • čmárání, kroužení • horní a dolní oblouky oběma směry • vodorovné a svislé čáry zleva doprava • horní a dolní oblouky opakovaně • smyčky, ovály, vlnovky • šikmé čáry na obě strany • horní a dolní zátrh • Písmena (e, i, í, m,...) • slabiky (me, mi, mí,...)	<u>OSV</u> • rozvoj schopnosti poznávání • psychohygiena • komunikace <u>EMV</u> • vztah člověka k životnímu prostředí <u>MV</u> • vnímání mediálních sdělení

	• postupný nácvik dalších písmen • psaní slabik s procvičenými písmeny se snadnými spojovacími tahy • hůlkové písmo – písmena křestního jména	
--	---	--

Vzdělávací oblast: Jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Psaní

Ročník: 4. – 6.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: • psát některá písmena, která umí číst • opisovat a přepisovat slabiky a jednotlivá slova • ovládat psaní hůlkového písma • psát písmena a slabiky podle diktátu • opsat číslice • psát snadná slova a slovní spojení	• psaní dalších písmen hůlkového a psacího písma • postupný nácvik psacích písmen • psaní některých malých písmen, které se žáci učí číst • psaní písmen a číslic podle diktátu • psaní některých velkých písmen, která se tvarově podobají malým • psaní jednoduchých dvojslabičných slov s otevřenou slabikou na konci • psaní jednoslabičných slov s uzavřenou slabikou typu: mám, tam • psaní, opis a přepis slov se snadným hláskovým složením • psaní slovních spojení	<u>OSV</u> • rozvíjení verbální i neverbální komunikace • cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění • zvládání vlastního chování <u>EMV</u> • základní podmínky života • lidské aktivity a problémy životního prostředí <u>MV</u> • interpretace vztahů mediálních sdělení a reality – různé typy sdělení a jejich rozlišování a funkce

Vzdělávací oblast: Jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Psaní

Ročník: 7. – 10.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: • dbát na čitelný písemný projev • psát slabiky a jednoduchá slova i podle diktátu • opsat slova a jednoduché věty • napsat nebo opsat jednoduché sdělení podle předlohy • přepsat krátký text • podepsat se psacím písmem • napsat nebo opsat běžné písemnosti – adresu, přání, dopis podle vzoru • psaní číslic i podle nápovědy	• docvičení malých písmen • nácvik a psaní dalších velkých psacích písmen dle individuálních možností žáka • opis a přepis některých slov, které žáci čtou • psaní snadných vět (opis, přepis, diktát) • psaní vlastního jména, příjmení, data narození, adresy • individuální docvičování písmen a obtížných spojení • nácvik psaní – jména a příjmení rodičů, jména sourozenců • psaní nápisu pod obrázky	<u>OSV</u> • sebepoznání a sebepojetí • seberegulace a sebeorganizace • mezilidské vztahy • řešení problémů a rozhodovací dovednosti <u>EMV</u> • ekosystémy • vztah člověka k prostředí <u>MV</u> • fungování a vliv médií ve společnosti

	• psaní adresy, pohlednice, krátkého dopisu, přání k Vánocům, k svátku, k narozeninám • vyplnění jednoduchého dotazníku • kompenzace psaní u jednotlivců: psaní na PC	
--	---	--

5.1.3. Řečová výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahem vyučovacího předmětu Řečová výchova je rozvíjení komunikačních dovedností (a individuální logopedická péče).

Cílem předmětu je osvojení a užívání mateřského jazyka v jeho verbální (popř. nonverbální) podobě, správné a srozumitelné vyjadřování a schopnost dorozumívání se v běžných situacích.

Důležitou součástí Řečové výchovy je logopedická péče, která je nezbytná pro převážnou většinu žáků všech stupňů speciálních škol.

Při nápravě závažnějších vad výslovnosti je nezbytná kvalifikovaná odborná logopedická péče, kterou zajišťuje speciální pedagogické centrum nebo jiné odborné pracoviště.

Řečová výchova je nedílnou součástí všech vyučovacích předmětů speciální školy a prolíná veškerou její činností.

Časové a organizační vymezení

Předmět Řečová výchova se vyučuje ve všech ročnících základního vzdělávání a může se realizovat v menších časových celcích nebo jako samostatná vyučovací hodina.

Řečová výchova se vyučuje:

- V 1. – 6. ročníku – 2 hodiny týdně
- v 7. – 10. ročníků – 1 hodinu týdně

Výuka probíhá v jednotlivých odděleních. Lze ji realizovat různými formami práce v závislosti na potřebách žáků. Je možné pracovat s celým kolektivem, se skupinou či dvojicí žáků i individuálně s jednotlivými žáky.

Výchovné a vzdělávací strategie, směřující k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí

Kompetence k učení

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- dokázat se soustředit na učení, snažit se o správnou reakci
- chápat nutnost dorozumívání se a usilovat o rozvoj svých komunikačních schopností a dovedností

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- nabídkou zajímavých úkolů a respektováním individuálních zvláštností zvyšuje požadavky na udržení pozornosti
- vhodně volenou motivací podněcuje žáky k slovnímu projevu

Kompetence k řešení problémů

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- umět slovně (nonverbálně) vyjádřit nebo popsat problém a požádat o pomoc
- znát své jméno, adresu bydliště, důležitá telefonní čísla a osoby, na které se může při řešení problému obrátit

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- nacvičuje verbální (nonverbální) komunikaci žáka v běžných i problémových situacích
- učí žáka vyslovovat své jméno, adresu, důležitá telefonní čísla – telefonovat

Kompetence komunikativní

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- umět se vyjadřovat srozumitelně, umět vyjádřit své přání, prosbu, poděkovat
- komunikovat s druhými lidmi, používat mluvený projev či alternativní formu komunikace
- využívat získané komunikační dovednosti k vytváření vztahů potřebných ke společenské integraci

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- učí žáky vyjadřovat se srozumitelně
- podněcuje žáky k aktivnímu mluvnímu projevu či alternativní komunikace při všech vykonávaných činnostech
- pro jednotlivce vytváří alternativní způsoby neverbální komunikace: využívá znaky, symboly, obrázky, piktogramy, komunikační deník (utváří návyk aktivně ho používat) a také zjednodušenou formu znakové řeči a znaků do řeči, aj.

Kompetence sociální a personální

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- při chování a jednání uplatňovat základní návyky společenského chování (prosba, poděkování)
- dokázat účelně verbálně nebo nonverbálně komunikovat

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- učí žáky při vyjadřování důsledně používat zdvořilostní návyky, vytváří stereotypy chování a jednání a procvičuje je při nácvicích komunikace v modelových situacích i v běžném životě

Kompetence občanské

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- využívat osvojené vyjadřovací návyky a dovednosti k zapojení do společnosti
- zvládat základní pravidla společenského chování (prosba, poděkování, pozdrav)

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- úzce spolupracuje s rodiči ve snaze o maximální možnou integraci žáka do společnosti
- provádí nácvik verbální (nonverbální) komunikace v konkrétních situacích (prosba, požádání, přivolání pomoci, poděkování, telefonování)

Kompetence pracovní

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- umět pojmenovat jednoduchý pracovní úkon, pracovní náčiní
- při práci v kolektivu přiměřeně a účelně komunikovat

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- seznamuje žáky s jednoduchými pracovními úkony a základními nástroji
- vede žáky ke spolupráci a komunikaci
- při práci používá srozumitelné a jednoduché pokyny, verbalizuje úkony, zajišťuje míru pochopení s využitím obrázků
- hodnotí průběh a výsledek práce, vybízí žáky k vlastnímu hodnocení

Vzdělávací oblast: Jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Řečová výchova

Ročník: 1. – 3.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: • popsat jednoduché obrázky • odpovídat na otázky slovem, větou • reprodukovat jednoduché říkanky a básničky • dokázat se koncentrovat na poslech pohádek a krátkých příběhů • reprodukovat krátký text podle otázek	• dechová, hlasová a artikulační cvičení • poslech a recitace veršů a říkadel • výslovnost, tempo a melodie řeči, rytinizace • poslech pohádek a vyprávění, dramatizace • edukace a reedukace řeči, rozvíjení fonemického sluchu • alternativní a augmentativní způsoby komunikace	<u>OSV</u> • rozvoj schopnosti poznávání, seberegulace, komunikace • spolupráce <u>EMV</u> • vnímání a vztah k životnímu prostředí <u>MV</u> • různé typy sdělení

Vzdělávací oblast: Jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Řečová výchova

Ročník: 4. – 6.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: - vyprávět zhlédnutý filmový nebo divadelní příběh podle návodních otázek - vyprávět jednoduchý příběh podle obrázku - popsat osoby, předměty podle reálu nebo vyobrazení za pomoci doprovodných otázek - domluvit se v běžných situacích - zvládat slovní formy společenského styku – pozdrav, prosba, poděkování - dramatizovat jednoduchý krátký příběh z oblasti, která je žákům blízká	- rozvíjení sluchového vnímání – diferenciací hlásek ve slově - rozvíjení slovní zásoby - stavba věty, tvoření vět - vyprávění podle obrázků a otázek - přednes, vyprávění: říkanky, krátké básničky, popisy obrázků - reprodukce a dramatizace: říkanky, básničky, jednoduché příběhy - edukace a reedukace řeči - rozvoj komunikace jako prostředku orientace v sociálních situacích - alternativní a augmentativní způsoby komunikace	<u>OSV</u> - sebezpoznání – já jako zdroj informací o sobě, druhí jako zdroj informací o mně - mezilidské vztahy – péče o dobré vztahy - komunikace – řeč těla, zvuků a slov, cvičení pozorování – komunikace v různých situacích <u>EMV</u> - vztah člověka k životnímu prostředí – péče o přírodu <u>MV</u> - interpretace vztahu mediálních sdělení a reality

Vzdělávací oblast: Jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Řečová výchova

Ročník: 7. – 10.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: • dbát na kulturu mluveného projevu • komunikovat vhodně v běžných situacích a zvládat základní pravidla komunikace • dosáhnout srozumitelného mluveného projevu, širší slovní zásoby, snažit se o zřetelnou výslovnost • používat věty se správnými gramatickými strukturami • popsat děje, jevy a osoby na obrázcích • vyprávět vlastní zážitky a popsat své pocity	• rozšiřování slovní zásoby • základy techniky mluveného projevu – správné dýchání, výslovnost, intonace a rytinizace • kultura mluveného projevu • edukace a reedukace řeči • rozvíjení fonemického sluchu • základní komunikační pravidla • konverzační cvičení • tvorba otázek a odpovědí • popisy obrázků • vyprávění	<u>OSV</u> • mezilidské vztahy • komunikace • hodnoty, postoje • spolupráce a soutěživost • řešení problémů a rozhodovací dovednosti <u>EMV</u> • odpovědnost k ochraně přírody • životní styl naší rodiny

• převyprávět vyslechnutý, přiměřeně náročný příběh, divadelní nebo filmové představení • dramatizovat jednoduchý příběh nebo pohádku • přednášet říkanky a básničky	• přednes – říkanky, básničky • mimojazykové prostředky řeči – mimika, gesta • alternativní způsoby komunikace	<u>MV</u> • interpretace vztahu mediálních sdělení a reality • různé typy sdělení • vliv médií na můj každodenní život
--	--	--

5.2. Matematika a její aplikace

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Matematika a její aplikace je založena na praktických činnostech a dovednostech, které žáci nejčastěji využijí v běžném životě, posiluje schopnost logického myšlení a prostorové představivosti. Žáci se seznamují se základními matematickými pojmy, symboly, postupy a způsoby jejich užití. Učí se používat matematické pomůcky včetně kalkulačků. Matematika prolíná celým základním vzděláváním, učí je dovednostem a praktickým činnostem využitelným v praktickém životě.

Zařazení průřezových témat

Osobnostní a sociální výchova (OSV) zaměřuje se rozvoj schopnosti poznávání, kreativitu, řešení problémů a rozhodovací dovednosti.

Environmentální výchova (EMV) umožňuje sledovat vztahy mezi člověkem a životním prostředím, vede jedince k účasti na ochraně a utváření prostředí a ovlivňuje životní styl a hodnotovou orientaci žáků.

Mediální výchova (MV) týká se zejména interpretace vztahu mediálních sdělení a reality.

5.2.1. Matematika

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu Matematika je založeno na praktických činnostech, sleduje využití matematických dovedností v běžném životě, posiluje schopnost logického myšlení a prostorové představivosti. Vede k osvojování základních matematických pojmů a symbolů, matematických postupů a jejich užití. Učí žáky přesnosti a uplatňování matematických pravidel, používání kalkulátoru a matematických výukových programů. Pomáhá žákům získávat matematickou gramotnost a učí je dovednostem využitelným v praktickém životě. Vede k postupnému seznamování se s čísly, vytváření si konkrétní představy o číslech a číselné ose, osvojování si postupů matematických operací, chápání jejich důležitosti a užití při řešení praktických úkolů (sčítání, odčítání,...) osvojování si jednoduchých převodů jednotek (délky, hmotnosti a času); rozeznávání, pojmenování a znázorňování základních geometrických útvarů; základním geometrickým dovednostem. Učí žáky řešit problémové situace a úlohy z běžného života, formou různých zábavných úloh, kvízů, rébusů a doplňovaček samostatně pracovat a využívat prostředky výpočetní techniky i další pomůcky

Časové a organizační vymezení

Předmět Matematika se vyučuje ve všech ročnících základního vzdělávání:

- 1. ročník - 3 hodiny týdně
- 2. - 6. ročník - 2 hodiny týdně
- 7. - 10. ročník - 3 hodiny týdně

Výuka probíhá v jednotlivých odděleních. Třídu tvoří zpravidla 6 žáků různých ročníků i různých vzdělávacích programů. Žáci pracují na základě individuální péče učitelky či asistentky nebo samostatně pod jejich dohledem.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu **Matematika** je rozdělen na tematické okruhy:

- *Řazení a třídění předmětů*
- *Čísla a početní operace*
- *Závislosti, vztahy a práce s daty*
- *Základy geometrie*

1. Řazení a třídění předmětů – zařazuje se na prvním stupni základního vzdělávání; žáci se učí tvořit skupiny podle velikosti, řadit předměty podle určitých vlastností a společných jevů; rozvíjí si prostorovou a směrovou orientaci, logické myšlení a paměť, učí se chápat a osvojovat si kvantitativní vztahy
2. Čísla a početní operace – zařazuje se na 1. stupni i na 2. stupni; žáci se postupně seznamují s reálnými čísly, osvojují si rozklad čísel, vytváří si konkrétní představu o číslech, osvojují si postupy základních matematických operací; jedná se především o sčítání, odčítání, násobení; získané dovednosti jsou procvičovány a upevňovány při manipulaci s mincemi a bankovkami
3. Závislosti, vztahy a práce s daty – žáci se učí třídění a seskupování dat podle určitých kritérií, jejich vzájemných souvislostí a závislostí; osvojují si základy měření, seznamují se s časovými souvislostmi, určují čas, učí se základní jednotky délky, hmotnosti a obsahu
4. Základy geometrie – žáci rozeznávají a pojmenovávají základní geometrické útvary, poznávají geometrická tělesa, která se vyskytují v jejich okolí; učí se zacházet s geometrickými pomůckami

Výchovné a vzdělávací strategie, směřující k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí

Kompetence k učení

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- přesně se vyjadřovat a užívat matematických symbolů
- osvojovat si a chápat matematické postupy
- zpracovávat získané poznatky
- rozvíjet paměť i logické myšlení s ohledem na svou mentální úroveň
- pracovat s učebním materiálem a pomůckami
- učit se využívat matematických znalostí a dovedností v běžném životě
- ověřovat si výsledky

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- individuálně přistupuje k žákovi na základě jeho dosavadní úrovně, stupně postižení a různé míry podpůrných opatření
- přiměřeně upravuje učivo, vytváří situace pro navození prožitku úspěchu
- má dostatek informačních zdrojů – učební texty, knihovna, internet a další multimediální zdroje, výukové programy, vycházky, výlety, exkurze
- propojuje informace s praktickým životem, zadává úkoly na konkrétních, praktických příkladech
- má ustálený postup při osvojování učiva, dodržuje tento postup, často opakuje a upevňuje poznatky a dovednosti
- motivuje žáky oceňováním sebemenšího úspěchu jednotlivých žáků, pozitivně hodnotí to, co už žák dokázal, zvládl, ne toho, co nezvládá a důraz klade na dílčí pokroky
- používá aktivizační metody práce, činnosti, hry, názorné demonstrace

Kompetence k řešení problému

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- rozvíjet důvěru ve vlastní schopnosti
- poznat význam kontroly své práce
- hledat správné řešení
- poznávat, že úkol nebo problém může mít více řešení
- překonávat nezdary a překážky

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- vyhledává, dělá rozbor a hledá řešení problémových situací každodenního života v jejich konkrétní podobě, veškeré činnosti vede v úzkém spojení s realitou
- uplatňuje mezipředmětové vztahy, hledá souvislosti na konkrétních příkladech.
- střídá vyučovací formy, metody a prostředky, využívá aktivizující metody práce
- podporuje práci ve skupinách
- postupně zvyšuje náročnost úkolů, podporuje hledání nových řešení a pracovních postupů.
- pozitivní atmosférou klidného přístupu, otevřenosti a přijímání žáků i s jejich chybami vytváří prostor ke sdělování vlastních problémů
- názornými ukázkami, informacemi, prvky dramatizace pomáhá rozpoznávat a předcházet nebezpečným situacím
- fixuje správné jednání při ohrožení vlastní nebo jiné osoby

Kompetence komunikativní

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- rozvíjet přesné a stručné vyjadřování a užívat matematického jazyka včetně symboliky
- formulovat a klást otázky
- spolupracovat při společném řešení stanovených úkolů

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- připravuje zásobu slov využitelnou k porozumění sdělení
- přiměřeně rozvíjí verbální či alternativní formu komunikace /vyprávění, popis, reprodukce textu/
- důraz klade na naslouchání a následnou reprodukci textu
- porozumění obsahu kontroluje kladením otázek a ponechává časový prostor k odpovědím
- seznamuje žáky s tištěnými materiály /dotazníky/

Kompetence sociální a personální

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- spolupracovat a vzájemně si pomáhat
- projevit svůj názor, ale i respektovat názor druhých
- uvědomovat si svůj podíl na kolektivním výsledku
- prezentovat práci skupiny
- dosahovat pocitu sebeuspokojení a sebeúcty
- rozvíjet samostatnost, vytrvalost, přesnost a sebekontrolu

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- zdůrazňuje rozvoj dovednosti komunikace pro úspěšnost sociální integrace žáků
- vytváří dostatek prostoru pro komunikaci různými formami – ústní, písemnou, výtvarnými i technickými prostředky, náhradní formy komunikace - piktogramy, VOKS apod.
- používáním otevřených otázek vede žáky důsledně od jednoslovných odpovědí k odpovědím celou větou
- vede žáky ke správné formulaci otázek – na základě konkrétních příkladů, problémových úloh, činností
- poskytuje dostatek časového prostoru k vyjádření žáka
- klidně, věcně řeší konflikty
- formou her a cvičení rozvíjí neverbální komunikaci, podporuje práci ve skupině, komunikaci ve skupině

Kompetence občanské

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- hodnotit svoji práci a práci ostatních
- být ohleduplný, učit se vnímat složitosti světa
- dodržovat pravidla bezpečnosti a předcházet různým nebezpečím
- dodržovat pravidla školního řádu a nést zodpovědnost za své chování

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- nabádá ke vzájemné pomoci druhým
- vyzdvihuje pozitivní příklady správného jednání
- důsledně dodržuje zásady chování a pravidel soužití daných řádem školy, dodržuje mravní hodnoty a slušné jednání
- dává žákům osobní příklad

Kompetence pracovní

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- využívat matematické poznatky a dovednosti v praktických činnostech
- zdokonalovat grafický projev
- organizovat si vlastní práci
- pracovat s různými matematickými pomůckami (tabulky, výukové PC programy, kalkulačky)
- ověřovat si výsledky

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- vytváří dostatek příležitostí k získání zkušeností v činnostech, které žákům přinášejí radost, uspokojení, zážitky
- postupně systematicky rozvíjí základní pracovní návyky, dovednosti a postupy
- propojuje matematiku s ostatními předměty, aby žáci aplikovali v praxi získané vědomosti

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace

Vyučovací předmět: Matematika – řazení a třídění předmětů

Ročník: 1. – 3.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: - orientovat se v pojmech všechno – nic, hodně – málo, malý – velký, dlouhý – krátký, stejně – více – méně, široký – úzký - orientovat se v prostoru – nad, pod, před, za, vedle, na začátku, na konci, nahoře – dole - řadit předměty zleva doprava - třídít předměty podle velikosti, barev, tvaru, obsahu	- řazení a třídění předmětů, tvoření skupin - pojmy: všechno – nic, všichni – nikdo, malý – velký, krátký – dlouhý, stejně – více – méně, široký – úzký, větší – menší, kratší – delší, hodně – málo, nad – pod, před – za – vedle, na začátku – na konci, nahoře – dole	<u>OSV</u> osobnostní rozvoj Pv – práce s drobným materiálem Čt – orientace na stránce

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace

Vyučovací předmět: Matematika – číslo a početní operace

Ročník: 1. – 3.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: - číst, psát a používat číslice v oboru do 5, numerace do 10 - orientovat se v číselné řadě 1 až 10 - sčítat a odčítat s užitím názoru v oboru do 5 - znát matematické pojmy: +, −, = a umět je zapsat - umět rozklad čísel v oboru do 5 - psát číslice 1–5 i podle diktátu	- pojem čísla 1, číslice 1 - pojem čísla 2, číslice 2, sčítání a odčítání v oboru do 2 - pojem čísla 3, číslice 3, sčítání a odčítání v oboru do 3 - pojem čísla 4, číslice 4, sčítání a odčítání v oboru do 4 - rozklad čísel 3, 4 - psaní číslic podle diktátu - pojem čísla 5, číslice 5, sčítání a odčítání v oboru do 5 - pojem čísel 6,7,8,9,10	<u>OSV</u> morální rozvoj

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace

Vyučovací předmět: Matematika – závislosti, vztahy a práce s daty

Ročník: 1. – 3.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: • používat výrazy pod, nad, před, za, nahoře, dole, vpředu, vzadu • modelovat jednoduché situace podle pokynů a s využitím pomůcek • doplňovat jednoduché tabulky, schémata a posloupnosti čísel v oboru do 10 • uplatňovat matematické znalosti při manipulaci s drobnými mincemi	• číselná řada vzestupná a sestupná • porovnávání čísel • mince 1, 2, 5 Kč, počítání s mincemi	

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace

Vyučovací předmět: Matematika – základy geometrie

Ročník: 1. – 3.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: • poznat a pojmenovat základní geometrické tvary (čtverec, obdélník, kruh, trojúhelník) • rozlišit základní geometrické tvary na různých předmětech • porovnat délky různých předmětů, rozlišit kratší – delší	• čtverec, obdélník, kruh, trojúhelník • pojmy: krátký – dlouhý, kratší – delší • vyhledávání geometrických tvarů na předmětech	

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace

Vyučovací předmět: Matematika – řazení a třídění předmětů

Ročník: 4. – 6.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: • orientovat se v pojmech větší – menší, kratší – delší, širší – užší • rozlišovat vlevo – vpravo, uprostřed • orientovat se na ploše • porovnávat množství a tvořit skupiny o daném počtu prvků • třídit předměty podle pořadí ve skupinách • přiřazovat předměty podle číselné řady	• porovnávání prvků, tvoření skupin prvků, třídění podle různých kritérií (stejně – více – méně, hodně – málo, drahý – levný, všichni – nikdo) • manipulace s předměty, řazení předmětů podle dané vlastnosti (malý – velký, krátký – dlouhý) • orientace na ploše • číselné řady	

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace

Vyučovací předmět: Matematika – číslo a početní operace

Ročník: 4. – 6.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: • číst, psát a porovnávat čísla v oboru do 20 i na číselné ose, numerace do 100 • umět rozklad čísel do 20 bez přechodu přes desítku • sčítat a odčítat s názorem do 20 s přechodem přes desítku • zvládat snadné příklady v oboru do 100 bez přechodu přes desítku • zapsat jednoduché příklady v oboru do 20 podle diktátu • řešit jednoduché slovní úlohy na sčítání a odčítání v oboru do 20 • umět použít kalkulátor	• sčítání a odčítání v oboru do 5 • pojem čísla 0, číslice 0, sčítání a odčítání s 0 • pojem čísla 6-10, číslice 6-10, sčítání a odčítání v oboru do 10 • numerace do 20, pojem přirozených čísel do 20, číslice do 20, sčítání a odčítání v oboru do 20 • numerace do 100, psaní číslic do 100, číslice do 100, sčítání a odčítání v oboru do 100 • práce s kalkulátorem • zápis a rozklad čísla v desítkové soustavě • číselná osa, porovnávání čísel, diktát čísel • jednoduché slovní úlohy	PC – výukové programy

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace

Vyučovací předmět: Matematika – závislosti, vztahy a práce s daty

Ročník: 4. – 6.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: • používat výrazy vpravo – vlevo • rozlišovat pojmy rok, měsíc, den • určit čas s přesností na celé hodiny • znát základní jednotky délky a hmotnosti – metr, kilogram • doplňovat jednoduché tabulky posloupnosti čísel do 20 • uplatňovat matematické znalosti při manipulaci s penězi	• den, hodina • určování času na hodiny • manipulace s penězi, bankovky 50, 100, mince 10, 20, 50 Kč • pojmy: drahý – levný, dražší – levnější • jednotky hmotnosti, délky a času • jednoduché tabulky • úlohy na orientaci v prostoru a čase	Vu – určování času podle hodin

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace

Vyučovací předmět: Matematika – základy geometrie

Ročník: 4. – 6.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: • kreslit křivé a přímé čáry • poznat rozdíl mezi čarou a přímkou • používat pravítko při rýsování přímek • změřit délku předmětu	• křivé a přímé čáry; přímky • používání pravítka, měření pomocí různých délkových měřidel • porovnávání délky předmětů • praktické seznamování s pojmem polovina • určování času na půlhodiny • jednotky délky – 1 metr, měření, odhad délky • jednotky hmotnosti – 1 kilogram, vážení	<u>OSV</u> • rozvoj schopnosti poznávání

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace

Vyučovací předmět: Matematika – číslo a početní operace

Ročník: 7. – 10.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: • psát, číst a používat čísla v oboru do 100, numerace do 1000 po 100 • orientovat se na číselné ose • sčítat a odčítat písemně dvojciferná čísla do 100 bez přechodu přes desítku s použitím názoru • používat násobkové řady 2, 5, 10 s pomocí tabulky • umět řešit praktické početní příklady a jednoduché slovní úlohy • pracovat s kalkulátorem	• sčítání a odčítání desítek do 100 • násobky čísla 2, 5, 10 • přičítání jednociferného čísla k dvoucifernému bez přechodu přes desítku v oboru do 100 • odčítání jednociferného čísla od dvouciferného bez přechodu přes desítku v oboru do 100 • sčítání dvou dvouciferných čísel bez přechodu přes desítku v oboru do 100 • odčítání dvou dvouciferných čísel bez přechodu přes desítku v oboru do 100 písemně i z paměti • počítání s pomocí kalkulátoru • obor celých přirozených čísel do 1000, číselná řada, porovnávání čísel do 1000 – bankovky • jednoduché slovní úlohy	<u>OSV</u> • osobnostní rozvoj PC – výukové programy

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace

Vyučovací předmět: Matematika – závislosti, vztahy a práce s daty

Ročník: 7. – 10.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: - znát a užívat základní jednotky délky, hmotnosti, času, objemu - zvládat početní úkony s penězi - orientovat se v čase, určit čas s přesností na půlhodiny - doplňovat údaje v jednoduché tabulce	- jednotky délky, času, hmotnosti, objemu, praktické využití (1 litr, $\frac{1}{2}$ litru, $\frac{1}{4}$ litru, 1 gram, 1 tuna, kg, $\frac{1}{4}$ kg, 1 hodina, $\frac{1}{2}$ hodiny, $\frac{1}{4}$ hodiny, minuta, vteřina, 1 metr, $\frac{1}{2}$ metru, $\frac{1}{4}$ metru, 1 centimetr...) praktická měření, vážení - manipulace s penězi – mince, bankovky všech hodnot - seznámení se digitálním zápisem času – určování času (čtvrthodina, půlhodina) - tabulky	<u>EMV</u> - vztah člověka k životnímu prostředí <u>MV</u> - vnímání mediálních sdělení Pv – práce v kuchyni

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace

Vyučovací předmět: Matematika – základy geometrie

Ročník: 7. – 10.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: • umět zacházet se základními rýsovacími pomůckami a potřebami • používat základní geometrické pojmy • znázornit a pojmenovat základní rovinné útvary • rozeznat přímku a úsečku, umět je narýsovat a označit • měřit a porovnávat délku úsečky • poznat a pojmenovat základní geometrická tělesa	• rovinné útvary; přímka, polopřímka, úsečka, kružnice, kruh, trojúhelník, čtverec, obdélník • prostorové útvary; krychle, koule, válec • práce s pravítkem a kružítkem	Pv – kresba

5.3. Informační a komunikační technologie

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Informační a komunikační technologie se realizuje ve vyučovacím předmětu Informatika. Zahrnuje základy práce s osobním počítačem a vybraným základním programovým vybavením, zejména textovým editorem, speciálními výukovými a vzdělávacími programy. Jako nadstandardní učivo je možno v této oblasti zařadit práci s webovým prohlížečem a s poštovním klientem.

Žáci si prostřednictvím práce s výukovými počítačovými programy osvojují obsluhu počítače na elementární uživatelské úrovni a získané dovednosti se pro ně stávají výhodou v praktickém životě tím, že jim usnadní způsob komunikace.

Zařazení průřezových témat

Osobnostní a sociální výchova (OSV) zaměřuje se rozvoj schopnosti poznávání, kreativitu, řešení problémů a rozhodovací dovednosti.

Environmentální výchova (EMV) umožňuje sledovat vztahy mezi člověkem a životním prostředím, vede jedince k účasti na ochraně a utváření prostředí a ovlivňuje životní styl a hodnotovou orientaci žáků.

Mediální výchova (MV) týká se zejména interpretace vztahu mediálních sdělení a reality.

5.3.1. Informatika

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět Informatika je zaměřen na osvojování teoretických znalostí a praktických dovedností, které jsou nutné k efektivní práci s informační technikou. Podporuje u žáků rozvoj komunikace, zdokonaluje jemnou motoriku. Získané dovednosti se stávají pro žáky výhodou v praktickém životě tím, že jim usnadní způsob komunikace. Výuka probíhá v kmenových učebnách na počítačích popřípadě v individuální výuce na notebookech.

Časové a organizační vymezení

Předmět Informatika se vyučuje v 5. – 10. ročníku základního vzdělávání:

- 5. - 10. ročník - 1 hodina týdně

Výchovné a vzdělávací strategie, směřující k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí

Kompetence k učení

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- chápat pochvalu jako motivaci k dalšímu učení při práci na počítači
- ovládat elementární způsoby práce s počítačem
- uplatňovat získané zkušenosti v praktických situacích

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- chválí žáka při práci a vytváří kladný vztah k dalšímu učení
- rozvíjí myšlení, postřeh a koncentraci pozornosti
- vede žáka k ověřování a získávání informací na internetu

Kompetence k řešení problému

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- dokázat řešit známé a opakující se situace na základě nápodoby a vlastních zkušeností
- vědět, na koho se může obrátit o pomoc při řešení problémů

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- zajišťuje žákům dostatek příležitostí k zažití úspěchu
- seznamuje žáky se známými a opakujícími se situacemi a jejich možností řešení

Kompetence komunikativní

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- zvládat jednoduchou formu písemné komunikace na počítači nebo mobilním telefonu
- využívá ke komunikaci běžné informační a komunikační prostředky (počítač nebo mobilní telefon)

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- povzbuzuje kladně žáka k praktickému používání PC nebo mobilního telefonu
- používá různé metody, které vedou k rozvíjení schopnosti komunikovat s ostatními lidmi
- poskytuje žákovi potřebný prostor k samostatnému vyjadřování svých myšlenek

Kompetence sociální a personální

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- uplatňovat základní návyky společenského chování při komunikaci na počítači nebo mobilním telefonu
- uvědomovat si nebezpečí možného zneužívání vlastní osoby při elektronické nebo mobilní komunikaci

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- vede žáky ke správnému a slušnému chování při komunikaci pomocí počítače nebo mobilního telefonu
- upozorňuje na možné zneužití vlastní osoby při elektronické nebo mobilní komunikaci
- upozorňuje na nebezpečí nevhodného obsahu na internetu
- vede žáky ke zdravému životnímu stylu a ochraně zdraví při práci na počítači a při používání mobilního telefonu

Kompetence občanské

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- hodnotit svoji práci a práci ostatních
- dodržovat pravidla bezpečnosti a předcházet různým nebezpečím
- dodržovat pravidla školního řádu a nést zodpovědnost za své chování

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- nabádá ke vzájemné pomoci druhým
- dává žákům osobní příklad

Kompetence pracovní

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- zvládat základní pracovní dovednosti, operace a postupy při práci s výpočetní technikou
- dodržovat zásady bezpečnosti, ochrany zdraví a hygieny práce při práci podle naučených stereotypů

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- fixuje u žáků pracovní návyky, formy operací a postupů při práci s výpočetní technikou
- rozvíjí a zdokonaluje u žáka jemnou motoriku
- učí žáky dodržovat zásady bezpečnosti při práci s výpočetní technikou a mobilním telefonem
- vede žáky k dodržování hygienických pravidel při práci s komunikačními prostředky

Vzdělávací oblast: Informační a komunikační technologie

Vyučovací předmět: Informatika

Ročník: 5. – 6.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: • zvládat základní obsluhu počítače (zapnutí vypnutí, práci s myší) • pracovat s vybranými a přiměřenými výukovými a zábavnými programy podle pokynu • zvládat psaní známých písmen na klávesnici • dodržovat pravidla bezpečné a zdravotně nezávadné práce s výpočetní technikou	• základní komponenty počítače (monitor, klávesnice, myš) • základní obsluha počítače (zapnutí – vypnutí a práce s myší) • práce s herními, výukovými a zábavnými programy (seberegulace a sebeorganizace) • práce s textovým editorem • práce s klávesnicí a myší • základní hygienické a bezpečnostní návyky • hodnoty, postoje, praktická etika	<u>OSV</u> • osobnostní rozvoj • morální rozvoj • sociální rozvoj <u>EMV</u> • vztah člověka k životnímu prostředí <u>MV</u> • vnímání mediálních sdělení M, Čt – PC výukové programy Hv – poslech hudby

Vzdělávací oblast: Informační a komunikační technologie

Vyučovací předmět: Informatika

Ročník: 7. – 10.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: • zvládat psaní jednoduchých slov, krátkých vět, popřípadě pracovat se základními symboly alternativní komunikace • zvládat práci s vybranými jednoduchými výukovými a herními programy • vyhledávat informace na internetu podle pokynů • dodržovat pravidla zacházení s výpočetní technikou • zvládat základní funkce mobilního telefonu – přijetí hovoru, zprávy SMS	• textový editor, psaní písmen a slov • základními symboly alternativní komunikace na počítači • herní, výukové a zábavní programy • vyhledávání informací na internetu, obsluha internetového prohlížeče • základní způsoby elektronické komunikace, e-mail (komunikace) • základní hygienické a bezpečnostní návyky • základní způsoby mobilní komunikace, volání a SMS	<u>OSV</u> • osobnostní rozvoj • morální rozvoj • sociální rozvoj <u>EMV</u> • vztah člověka k životnímu prostředí <u>MV</u> • vnímání mediálních sdělení Čt, Ps, M, Řv, Vu, Hv – výukové programy

5.4. Člověk a jeho svět

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět rozvíjí u žáků základní poznatky o okolním světě, životě společnosti, živé a neživé přírodě. Má vést žáky k samostatné orientaci v okolním prostředí, samostatnému řešení životních situací a to vše s ohledem na jejich schopnosti a dovednosti.

Obsah vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět se realizuje pouze na 1. stupni ve vyučovacím předmětu **Věcné učení**.

Předmět Věcné učení umožňuje žákům naučit se vnímat a správně pojmenovat předměty a činnosti, s nimiž se setkávají v rodině, ve škole, v okolí školy, v přírodě. Poskytuje náměty na pozorování, praktické činnosti, sociálního kontaktu s druhými lidmi. Podporuje tvořivé myšlení a snahu o samostatné řešení problémů ze života. Vhodným doplněním výuky jsou vycházky, praktické nakupování v obchodech, školní výlet, návštěvy institucí důležitých pro rozvoj sociální stránky žáků. Důležitou stránkou výuky je praktické uplatňování dovedností a znalostí žáků v běžném životě.

5.4.1. Věcné učení

Charakteristika předmětu

Vzdělávací obsah předmětu Věcné učení je na 1. stupni členěn do tematických okruhů:

- *Místo, kde žijeme*
- *Lidé kolem nás*
- *Lidé a čas*
- *Rozmanitost přírody*
- *Člověk a jeho zdraví*

1. Místo, kde žijeme – žáci se učí poznávat své nejbližší okolí, orientovat se v místě bydliště a školy; rozvíjet znalosti o svém městě a České republice; poznávají své nejbližší okolí, významná místa a budovy ve svém regionu, zemi

2. Lidé kolem nás – žáci si osvojují základní návyky společenského chování a jednání; učí se vnímat a reagovat na potřeby své, spolužáků a rodiny; učí se spolupracovat s druhými lidmi, spolužáky či dospělými; učí se vhodnému navázání kontaktu s neznámými lidmi
3. Lidé a čas – žáci se učí orientovat v čase a určovat ho, rozlišovat děj v minulosti a budoucnosti; žáci se učí pozorovat změny v životě lidí ve svém okolí; pozorují rozvoj svého města, poznávají jeho historii a památky
4. Rozmanitost přírody – žáci pozorují změny v přírodě a počasí, osvojují si základní pojmy označující sledované předměty a jevy; vycházkami a praktickými činnostmi se učí správnému chování a ochraně přírody; utvářejí si pozitivní vztah k živé i neživé přírodě
5. Člověk a jeho zdraví – žáci poznávají sami sebe prostřednictvím svého těla; prohlubují si poznatky o lidském těle; učí se zásady osobní hygieny a péči o své zdraví; poznávají co je pro zdraví prospěšné, a co mu škodí

Časové a organizační vymezení

Předmět Věcné učení vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět se vyučuje:

- 1. ročník 2 hod. týdně
- 2. ročník 2 hod. týdně
- ve 3. – 6. ročníku – 3 hod. týdně

Žáci jsou vyučováni skupinově ve svých odděleních. Žáci pracují samostatně pod vedením učitelky nebo asistentky. Žáci se učí pracovat ve skupinách. Možné je využití individuálních hodin pro žáka. K praktickým činnostem využívají za doprovodu pedagoga školní zahradu, obchody v okolí školy, cestují městskou hromadnou dopravou, navštěvují centrum města a jeho budovy.

Zařazení průřezových témat

1. OSV

- rozvoj schopnosti poznávání sebe sama, vztahů k rodině, spolužákům
- psychohygiena, pozitivní myšlení ve vztahu k sobě samému
- komunikace, řeč těla, řeč zvuků a slov
- mezilidské vztahy, řešení problémů, komunikace v různých situacích
- rozvoj sociálních dovedností pro spolupráci

2. EMV

- krajina kolem nás – les, pole, vodní plochy, hory, jejich význam pro život člověka
- co nás obklopuje – voda, ovzduší, půda, jejich význam a ochrana jejich čistoty
- naše město a jeho kulturní památky
- náš životní styl, vztah člověka prostředí
- vliv prostředí na zdraví, ochrana přírody, ochrana zdraví

3. MV

- vliv médií na život občana
- vliv médií na uspořádání dne, rodina a televize
- média a jejich využití při vzdělávání a pracovní přípravě

Výchovné a vzdělávací strategie směřující k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí

Kompetence k učení

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- umět používat učební pomůcky
- chápat pochvalu jako kladnou motivaci a mít zájem o získání nových poznatků

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- používá metody vždy s přihlédnutím ke stupni a druhu postižení a k jednotlivým specifikům žáků
- oceňuje žakovu snahu a práci, vhodně motivuje a odměňuje

Kompetence k řešení problému

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- vědět, že každá situace má své řešení
- v modelových situacích používat nacvičená řešení

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- učitel nacvičuje běžné situace žáka, ve kterých se může během dne ocitnout, nacvičuje plnění úkolů ve škole
- seznamuje žáka s konkrétními problémovými situacemi a jejich řešením

Kompetence komunikativní

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- rozumět obsahu sdělení a adekvátně na ně reagovat
- umět komunikovat s druhými lidmi, s učiteli a spolužáky

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- motivuje žáka k vyjádření svých přání, proseb a názorů
- společnými činnostmi a prací ve skupině rozvíjí vztahy mezi spolužáky, vzájemnou komunikaci

Kompetence sociální a personální

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- uvědomovat si sám sebe, svou osobu i existenci dalších lidí
- znát svou rodinu, znát svou roli v rodině, vztahy v rodině

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- posiluje správné chování žáka k dospělým a vrstevníkům
- v modelových situacích přibližuje žákovi sociální vztahy, sociální role, pravidla chování ve společnosti

Kompetence občanské

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- zapojovat se do života rodiny, třídy, společnosti
- znát a dodržovat základní práva a povinnosti občanů
- přijímat osobu druhého bez předsudků

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- zapojuje žáka do všech aktivit školy, vytváří aktivity pro zapojení žáka do majoritní společnosti, zná prostředí rodiny žáka
- seznamuje žáka se základními právy dětí, lidí, společnosti, vede žáka k povinnostem školním, rodinným, studijním
- vytváří prostředí bez diskriminace, vede žáka k přijímání druhých lidí bez předsudků

Kompetence pracovní

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- dbát na své zdraví a ochranu životního prostředí
- umět poznat své osobní věci, manipulovat s nimi, zvládat osobní hygienu

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- zařazuje do výuky nácvik a upevňování sebeobslužných návyků, vysvětluje nutnost hygienických návyků a následky špatné hygieny
- zadává jednoduché pracovní úkony, vede žáka k samostatnosti při jejich plnění

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Vyučovací předmět: Věcné učení

Ročník: 1. – 3.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: - znát název své obce a adresu bydliště - v rámci svých schopností (pod dohledem dospělé osoby) zvládnout orientaci v okolí školy a svého bydliště - orientovat se ve své třídě, poznat své pracovní místo - orientovat se v budově školy - poznat a pojmenovat předměty ze svého nejbližšího okolí (domov, třída, škola) - znát jméno rodného města, jméno státu - poznat a pojmenovat dopravní prostředky	MÍSTO, KDE ŽIJEME - domov a jeho okolí, orientace v okolí bydliště - adresa bydliště - město a stát - třída, prostředí třídy, mé pracovní místo - škola, prostředí školy - poznávání a pojmenování předmětů a činností ve škole - školní pomůcky, vybavení třídy - základní návyky chování ve škole, bezpečnost ve škole, na vycházce, školním výletu, při cestě do školy - dopravní prostředky, bezpečnost chodce a řidiče	

• ovládat základní pravidla bezpečnosti ve škole a při cestě do školy (školní řád, přechod pro chodce, silnice, světelná znamení na semaforu)		
---	--	--

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Vyučovací předmět: Věcné učení

Ročník: 1. – 3.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: - znát rodinné příslušníky, rozlišovat jejich stáří - znát blízké příbuzenské vztahy - znát jména spolužáků a svých učitelů - mít osvojené základy společenského chování – umět poprosit, poděkovat, pozdravit - rozlišovat správné a nesprávné chování - poznat a pojmenovat různé lidské činnosti, povolání - vědět o sportu a zájmových činnostech	LIDÉ KOLEM NÁS - jméno a příjmení žáka - datum a místo narození - rodiče a sourozenci, jejich jména - nejbližší příbuzní, které žák zná (babička, děda, strýc, teta) - stáří členů rodiny (starý, mladý, starší, mladší) - vztahy mezi členy rodiny, chování k rodičům, sourozencům, příbuzným - role členů rodiny, pracovní činnosti - lidské činnosti, práce lidí a jejich výsledky - základy slušného chování k druhým	<u>OSV</u> - rozvoj schopnosti poznávání sebe sama, vztahů k rodině, spolužákům - psychohygiena, pozitivní myšlení ve vztahu k sobě samému

• vědět o ohleduplnosti k nemocným a starším lidem • vědět, jak se chovat při setkání s neznámými lidmi • zvládnout jednoduchou orientaci v čase (ráno, poledne, večer) • popsat viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích	• vhodné navázání kontaktu s neznámou osobou (pravidla chování a bezpečnosti, vhodnost oslovení neznámého člověka na ulici, v obchodě) • sport aktivní a pasivní • zájmové činnosti	
--	---	--

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Vyučovací předmět: Věcné učení

Ročník: 1. – 3.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: - znát rozvržení svých denních činností (den ve škole, doma, o víkendu a prázdninách) - znát povinnosti školáka, rozvržení dne o prázdninách - vědět, co dělá rodina v pracovních dnech a co ve dnech volna - znát dny v týdnu, měsíce - rozlišovat a znát charakteristické znaky ročních období - znát tradice, svátky vycházející z ročních období, formy jejich oslav - znát své datum narození, znát vhodnou formu oslav narozenin a svátků	LIDÉ A ČAS - orientace v čase, určování času - roční období a měsíce - kalendář přírody – příroda v ročních obdobích, její znaky a proměny - rozvržení denních činností žáka a rodiny - činnosti ve škole a doma - činnosti o prázdninách a o víkendu - tradice, svátky, zvyky rodiny a společnosti vycházející z ročních období - datum narození a svátku žáka, formy oslav	<u>MV</u> vliv médií na život občana

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Vyučovací předmět: Věcné učení

Ročník: 1. – 3.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: • popsat viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích • poznat nejběžnější druhy domácích zvířat, péče o ně, užitek • poznat některé ptáky, hmyz, plazy a ryby • pojmenovat základní druhy ovoce a zeleniny, jejich zpracování • poznat některé květiny, stromy a keře • poznat některé plody lesa • vědět o práci na poli, poznat některé plodiny	ROZMANITOST PŘÍRODY • příroda v ročních obdobích • pozorování počasí • roční období v místní krajině, v lese, na poli, na zahradě • domácí zvířata a jejich mláďata, péče o ně, vhodné a nevhodné zacházení se zvířaty • druhy zvířat – ptáci, hmyz, plazi, ryby • stromy – ovocné, listnaté a jehličnaté; keře, květiny • ovoce a zelenina – druhy a zpracování • práce na poli • plody lesa	<u>EMV</u> • krajina kolem nás – les, pole, vodní plochy, hory, jejich význam pro život člověka • co nás obklopuje – voda, ovzduší, půda, jejich význam a ochrana jejich čistoty

• poznat počasí, umět popsat jeho jevy (déšť, sníh, bouřku, vítr, atd.) • znát zásady pobytu v přírodě	• chování a bezpečnost při hře, práci na poli, vycházce do přírody • chování v lese	
--	---	--

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Vyučovací předmět: Věcné učení

Ročník: 1. – 3.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: • pojmenovat hlavní části lidského těla, poznat je na obrázcích • dokázat upozornit na své zdravotní potíže • vědět o správném a bezpečném chování jako prevenci úrazu a nemoci • chování v době nemoci • vědět o zásadách bezpečného chování v přírodě, na výletech a při hrách • umět přijímat pomoc dospělé osoby, rodiče a lékaře při nemoci či úrazu	ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ • lidské tělo, jeho části a péče o něj • osobní hygiena • zdraví a nemoc, pojmenování pocitu bolesti, a ze které části těla vychází • nemoc a úraz, ošetření a opatrování dospělou osobou • modelové chování návštěvy lékaře a pobytu v nemocnici • pravidla chování – setkání s neznámou osobou • ochrana sebe a svého těla před obtěžováním a zneužíváním	

• vědět o možném nebezpečí od neznámé osoby – obtěžování, zneužívání, dodržovat zásady osobní hygieny a zvládat základy sebeobsluhy • umět poznat některé předměty z lékárníčky • vědět o sexuální výchově	• lékárníčka • sexuální výchova	
--	---	--

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Vyučovací předmět: Věcné učení

Ročník: 4. – 6.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: • znát svou adresu bydliště, adresu školy • znát název svého města, státu a hlavního města • znát některé názvy měst, obcí a vesnic v okolí rodného města • znát některé budovy svého města, významná místa, kulturní centra (divadlo, kino, dům umění, galerie, pošta, nemocnice, obchodní centrum, a další) • popsat cestu do školy, do centra města, domů – absolvovat cestu dopravními prostředky s doprovodem dospělé osoby	MÍSTO, KDE ŽIJEME • jméno, příjmení, adresa bydliště • domov, prostředí domova • orientace v místě bydliště • cestování dopravními prostředky, druhy dopravy (letecká, vodní, pozemní) • dopravní značky pro chodce a cyklisty • bezpečnost v dopravním provozu, chodec, cyklista, řidič • škola, prostředí školy • orientace v prostředí školy • město, obce a vesnice	

• znát okolní krajinu, pozorovat ji v různých ročních obdobích • sdělit poznatky a zážitky z výletů a vlastních cest s rodinou, vyprávět podle fotografií • dodržovat zásady bezpečnosti při hrách ovládat základní pravidla bezpečnosti ve škole a při cestě do školy (školní řád, přechod pro chodce, silnice, světelná znamení na semaforu)	• význačná a důležitá místa a budovy ve městě – návštěva těchto míst, prohlížení obrázků a fotografií • procházky do krajiny, prohlížení fotografií • bezpečnost, vhodné a nevhodné chování ve městě, v dopravních prostředcích, v budovách institucí • vyjadřování zážitků z cest a výletů pomocí fotografií, obrázků	
--	--	--

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Vyučovací předmět: Věcné učení

Ročník: 4. – 6.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: - orientovat se ve své rodině, jejich členech a vztazích - orientovat se ve škole, znát své spolužáky, učitele a další profese ve škole (školník, uklízečka, kuchařka) - dodržovat pravidla soužití v rodině, ve škole, mezi kamarády - projevovat toleranci k odlišnostem spolužáků - pojmenovat nejběžnější pracovní činnosti	LIDÉ KOLEM NÁS - rodina a společnost - role členů rodiny, jejich stáří - vztahy mezi členy rodiny, blízké příbuzenské vztahy - chování v rodině - škola, spolužáci a učitelé, chování ve škole - pracovní činnosti a zaměstnání, povolání členů rodiny - základní pravidla společenského chování - úraz, nehoda, požár, povodeň - chování v krizových situacích, krizové linky (hasiči, policie, záchranná služba)	<u>OSV</u> - komunikace, řeč těla, řeč zvuků a slov - mezilidské vztahy, řešení problémů, komunikace v různých situacích - rozvoj sociálních dovedností pro spolupráci

• rozpoznat ve svém okolí nevhodné chování a jednání vrstevníků a dospělých • znát vhodné chování k druhým lidem • vědět o právech a povinnostech lidí, pomocí vhodných obrázků poznat práva dětí • znát možné způsoby ohrožení vlastní osoby (úraz, nehoda, požár, a další) • vědět, kde hledat pomoc v případě ohrožení vlastní osoby • reagovat na pokyny dospělých při mimořádných událostech	• Úmluva o právech dítěte, práva a povinnosti lidí	
---	--	--

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Vyučovací předmět: Věcné učení

Ročník: 4. – 6.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: • poznat hodiny • rozlišovat děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti (včera, dnes, zítra) • znát roční období a měsíce • vědět o plynutí času, o minulosti země a různých způsobech života v průběhu let • poslouchat pověsti, které se vztahují k regionu a ČR • znát tradice, svátky vycházející z ročních období, formy jejich oslav • znát své datum narození • znát vhodnou formu oslavy narozenin a svátků	LIDÉ A ČAS • orientace v čase, den a jeho rozložení, volný čas • činnosti v průběhu dne • týden, pracovní dny a dny volna, roční období • historie země, co je to stát • prezident České republiky • Česká republika, hlavní město Praha • hymna a vlajka České republiky • současnost a minulost v životě člověka • tradice, svátky, zvyky rodiny a společnosti vycházející z ročních období • datum narození a svátku žáka, formy oslav	<u>EMV</u> • naše město a jeho kulturní památky

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Vyučovací předmět: Věcné učení

Ročník: 4. – 6.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: • poznat zvířata, domácí, zemědělská, volně žijící, vědět o jejich užitku • poznat některé ptáky, hmyz, plazy, ryby • poznat některé stromy, keře, květiny, vědět o rozdílech mezi nimi • rozlišit listnaté a jehličnaté stromy • poznat plody ovocných stromů, poznat druhy zeleniny, jejich užitek • poznat některé plody lesa • vědět o proměnách přírody v různých ročních obdobích • vědět o práci na poli a zahradě, užitek	ROZMANITOST PŘÍRODY • příroda v ročních obdobích • chování domácích a zemědělských zvířat • péče o zvířata a ptáky, ochrana živočichů • sezónní práce na poli a zahradě • ovoce-druhy, význam, ovocné stromy • zelenina – druhy a význam • ochrana přírody, chování v přírodě • lesní plody • práce na poli a zahradě • péče o životní prostředí • význam vody a vzduchu pro život	<u>EMV</u> • náš životní styl, vztah člověka prostředí • vliv prostředí na zdraví, ochrana přírody, ochrana zdraví

• vědět o škodlivých vlivech na přírodní prostředí • znát základní pravidla ochrany přírody a životního prostředí • vědět o významu vody, vzduchu, půdy a rostlin, jejich ochrana, předcházení znečištění	• pitná a užitková voda • hry v přírodě	
---	---	--

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Vyučovací předmět: Věcné učení

Ročník: 4. – 6.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: - znát své tělo, umět popsat jeho části - dle svých možností, nebo za pomoci dospělé osoby uplatňovat hygienické návyky, sebeoslužné návyky - ranní hygiena, hygiena v průběhu dne, večerní hygiena - vědět o zásadách zdravé výživy - dokázat sdělit a popsat své zdravotní obtíže (slovně, či jiným způsobem) - vědět, na koho se obrátit o pomoc - znát některé předměty z domácí lékárničky, teoreticky znát ošetření drobného poranění	ČLOVĚK A ZDRAVÍ - lidské tělo, péče o tělo - hygiena a sebeobsluha, péče o zuby, nehty, úprava vlasů a oblékání - naše smysly a jejich ochrana - zdraví a nemoc - zdravá strava, pitný režim - běžné nemoci, chování v době nemoci - předcházení úrazům - drobné úrazy a poranění, nutnost nechat se ošetřit druhou osobou - první pomoc a prevence - chování u lékaře, pobyt v nemocnici	<u>MV</u> - vliv médií na uspořádání dne, rodina a televize - média a jejich využití při vzdělávání a pracovní přípravě

• znát a v rámci svých schopností za pomoci dospělé osoby uplatňovat základní pravidla silničního provozu pro chodce • reagovat přiměřeně na pokyny dospělých při mimořádných událostech, přijmout pomoc druhé osoby (např. nechat se ošetřit) • vědět o zásadách bezpečného chování při různých činnostech • rozeznat v modelových situacích nebo na obrázku správné a nevhodné chování, nebezpečné činnosti • vědět o riziku škodlivých látek, škodlivosti kouření, alkoholu • vědět, jak se zachovat, když se ztratím, důležitá tel. čísla • znát základy sexuální výchovy	• lékárnička • preventivní chování, nebezpečí zneužívání nebezpečných látek • škodlivost alkoholu a kouření • osobní bezpečí – neztrácím se, vím, jak se jmenuji, vím, kde bydlím, mám u sebe telefonní čísla na rodiče • vím, koho požádám o pomoc v případě mimořádných událostí, úrazu • ochrana sebe sama a svého těla před obtěžováním a zneužíváním • důležitá telefonní čísla (policie, první pomoc, hasiči) • sexuální výchova	
---	--	--

5.5. Člověk a společnost

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Člověk a společnost má významnou roli v přípravě žáků na občanský život. Utváří osobnost žáka po stránce mravní, pomáhá jim orientovat se v mezilidských vztazích. Vzdělávací oblast Člověk a společnost formuje u žáků sociální dovednosti, vzdělává k toleranci a respektování lidských práv. Vede žáky k uvědomění si svých práv a povinností jako dětí, žáků a občanů. Přípravuje je na vědomí svého dalšího začlenění do společnosti po stránce sociální i pracovní. Upozorňuje žáky na nutnost ochrany životního prostředí a kulturních hodnot. Poskytuje základní poznatky o vývoji lidstva, i vlastního národa. Žáci se učí o významných osobnostech svého národa, historických událostech.

Své vědomosti si žáci upevňují seznámením s legislativou státu, právy občanů, či úmluvami o právech dítěte. Navštěvují spolu s pedagogem instituce důležité pro fungování společnosti. Seznamují se s úřady, bankou či kulturními budovami.

Obsah vzdělávací oblasti Člověk a společnost se na 2. stupni realizuje ve vyučovacím předmětu **Věcné učení**.

5.6. Člověk a příroda

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Člověk a příroda navazuje na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět, která přibližuje přírodovědné učivo na 1. stupni základního vzdělávání a kooperuje s ostatními vzdělávacími oblastmi, je realizován na 2. stupni ve vyučovacím předmětu **Věcné učení**.

Vzdělávací oblast Člověk a příroda zahrnuje základní fyzikální, chemické, přírodovědné a zeměpisné poznatky a dovednosti.

Výuka probíhá z větší části ve třídě v budově školy, z menší části mimo školní budovu na vycházkách a zahradě školy.

Cílem vzdělávací oblasti Člověk a příroda je rozvíjení schopností vnímat přírodní zákonitosti a využití získaných poznatků v praxi, seznámit se s příčinami přírodních jevů, vnímat vztahy a souvislosti mezi činnostmi lidí, životním prostředím a přírodou, získávat praktické zkušenosti s přírodními i umělými látkami a materiály, získat základní povědomí o existenci různých zemí, o planetě Zemi, o vesmíru, umět využít vytvořené dovedností v situacích ohrožujících životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí a dokázat se podílet svým chováním na ochraně životního prostředí.

5.6.1. Věcné učení

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět Věcné učení na 2. stupni vznikl sloučením obsahů vzdělávacích oblastí Člověk a společnost a Člověk a příroda.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Věcné učení zahrnuje tematické okruhy:

- *Historie našeho národa*
- *Člověk a společnost*
- *Poznatky o společnosti*
- *Péče o občana*
- *Základní poznatky z fyziky*
- *Základní poznatky z chemie*
- *Základní poznatky z přírodopisu*
- *Základní poznatky ze zeměpisu*

1. Historie našeho národa – žák získává základní poznatky o minulosti a současnosti našeho národa; poznává historické a kulturní památky v nejbližším okolí
2. Člověk a společnost – žák poznává postupné změny způsobu života lidí; učí se přiměřeně zvládat náročné situace běžného života, zvládat společenské chování, mezilidské vztahy
3. Poznatky o společnosti – žák se učí k respektu k jiným kulturním, náboženským a jiným odlišnostem lidí ve společnosti
4. Péče o občana – žák se učí o právech a povinnostech dětí, svých, žáků, občanů; učí se o protiprávním jednání lidí; učí žáky o jejich možnostech dalšího začlenění do společnosti a pracovního života
5. Základní poznatky z fyziky – žák se seznamuje s příčinami přírodních jevů, učí se vnímat vztahy a souvislosti mezi činnostmi lidí, životním prostředím a přírodou

6. Základní poznatky z chemie – žák se učí rozlišovat základní vlastnosti látek, vody a získává základní vědomosti o léčivech a návykových látkách
7. Základní poznatky z přírodopisu – žák se učí o lidském těle, rostlinách i živočiších a utváří a využívá dovedností v situacích ohrožujících životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí
8. Základní poznatky ze zeměpisu – žák získává elementární povědomí o existenci různých zemí, o planetě Zemi, o vesmíru a o České republice

Časové a organizační vymezení

Předmět Věcné učení vzdělávacích oblastí Člověk a společnost a Člověk a příroda se vyučuje:

- v 7. – 10. ročníku – 5 hod. týdně

Žáci se učí ve svých odděleních. Pracují pod vedením pedagoga samostatně nebo s asistentem pedagoga. Učí se pracovat ve skupinách. Pod vedením pedagoga navštěvují důležité místa a budovy města. Učí se pracovat s knihami a listinami.

Zařazení průřezových témat

1. OSV

- rozvoj sociálních dovedností, komunikace s druhými lidmi, snaha o řešení problémů
- význam školy a vzdělávání
- rozvoj pracovních schopností a profesní přípravy
- vštípení si tolerance a pomoci ohroženým a znevýhodněným lidem, úcta ke stáří

2. MV

- vliv médií na ochranu životního prostředí
- noviny a časopisy zabývající se o problematiku životního prostředí
- noviny a časopisy s problematikou národnostních menšin, zdravotně či sociálně znevýhodněných občanů – občanská sdružení, unie a svazy

zdravotně, tělesně postižených

3. EMV

- náš životní styl, hodnoty, postoje, praktická etika, respektování druhých
- přístup ke kulturnímu dědictví státu a města, ochrana kulturních památek
- význam vody pro lidské aktivity, ochrana její čistoty
- odpady a hospodaření s odpady, recyklace

Výchovné a vzdělávací strategie směřující k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí

Kompetence k učení

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- snažit se překonávat problémy pomocí naučených stereotypů, a pokud si neví rady, ví, na koho se obrátit pro pomoc
- znát konkrétní termíny ve spojení s konkrétními životními situacemi a rozumět jim
- snažit se uplatňovat získané zkušenosti v praktickém životě
- pracovat s učebnicemi, pracovními sešity a pracovními listy
- provádět jednoduchá praktická cvičení
- účastnit se exkurzí, poznávat nová prostředí

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- při aplikaci jednotlivých metod učení využívá obrazový a jiný názorný materiál
- vede žáka k samostatnému plnění úkolů, motivuje k jejich dokončení
- vede žáky k používání termínů, znaků a symbolů ve spojení s konkrétními situacemi každodenního života
- dbá na uplatňování získaných zkušeností v praktických situacích
- nabízí práci s učebnicemi, pracovními sešity, pracovními listy a dalším vhodným materiálem (počítačové programy, časopisy, knihy s danou tematikou)
- provádí simulace situací a praktická cvičení, vede žáky k poznávání nových prostředí

Kompetence k řešení problému

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- umět požádat o pomoc, umět popsat problém
- znát situace, při kterých je potřeba pomoc druhé osoby
- vědět o krizových linkách – záchranná služba, hasiči, policie
- řešit známé a opakující se situace na základě nápodoby a vlastních zkušeností
- při řešení problémů se učit vypořádat se s nezdarem

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- vede žáka k zapojení do běhu života rodiny
- seznamuje s krizovými linkami
- nacvičuje vhodné způsoby komunikace, prosbu, poděkování, sdělení problému
- podporuje u žáků schopnost samostatného rozhodování na základě vlastních zkušeností
- hodnotí výkony žáka a poskytuje mu prostor pro sebehodnocení
- pozitivně motivuje žáka při případných nezdarech

Kompetence komunikativní

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- dokázat vhodným způsobem vyjádřit a obhájit svůj názor
- dokázat vyjádřit aktuální fyzické i psychické potřeby žáka, popsat zdravotní potíže
- chápat jednoduché texty, záznamy a obrazové materiály
- využívat pro komunikaci běžné informační a komunikační prostředky

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- využívá vhodné alternativní prostředí pro výuku, vzhledem k potřebám žáka podporuje alternativní či augmentativní formu komunikace

- formou her upevňuje získané dovednosti a vědomosti žáka
- motivuje žáka k používání komunikativních dovedností v praktických situacích
- vybírá a používá vhodné textové a obrazové materiály k rozvoji komunikativních dovedností

Kompetence sociální a personální

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- vnímat jiné sociální vztahy – vztah učitele a žáka, vztah ke spolužákům
- ovládat základní pravidla společenského chování, přibližně odhadnout důsledky svého chování a přijmout je
- spolupracovat s ostatními při různých činnostech, účastnit se společných aktivit
- orientovat se v prostředí, ve kterém žije
- vytvářet si základní představy o vztazích mezi lidmi
- rozeznávat nevhodné a rizikové chování a jeho důsledky

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- upozorňuje žáka na konkrétní nevhodné a rizikové chování a jeho důsledky
- zařazuje do výuky společné aktivity žáků, návštěvu kulturních, společenských a sportovních akcí; vede žáka ke spolupráci
- v každodenních situacích buduje u žáků představy o vztazích mezi lidmi
- na konkrétních příkladech učí žáky rozpoznávat nevhodné a rizikové chování a jeho důsledky
- využívá didaktických her k upevnění poznatků o prostředí, ve kterém žáci žijí

Kompetence občanské

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- mít osvojené poznatky o zdravém životním stylu
- být připraven na další studium či pracovní uplatnění odpovídající jeho možnostem a schopnostem,
- mít zájmy, trávit volný čas podle svých přání
- chránit své zdraví

- dodržovat naučené stereotypy chování zdravého životního stylu
- chránit životní prostředí
- dokázat reagovat v krizových situacích a situacích ohrožujících život

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- ve školním prostředí upřednostňuje zdravý životní styl, zdravou výživu, aktivní trávení volného času
- připravuje žáka na možnost dalšího studia, nebo pracovního uplatnění tím, že volí osvojování si učiva a dovedností v konkrétních praktických situacích
- na modelových příkladech učí žáky chápat krizové a život a zdraví ohrožující situace
- aktivně zapojuje žáka do činností vedoucích k ochraně jeho zdraví a vytváření zdravého životního stylu
- při jednoduchých praktických cvičeních seznamuje žáka se základními zásadami ochrany přírody

Kompetence pracovní

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- mít osvojené základní pracovní návyky, stolování, úklid, práci na zahradě
- přijímat zhodnocení výsledků své práce, pracovat a spolupracovat podle pokynů druhé osoby
- dodržovat zásady bezpečnosti, ochrany zdraví, hygieny práce a ochrany životního prostředí

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- zařazuje do výuky nácvik a upevňování sebeobslužných návyků, zadává jednoduché pracovní úkony
- hodnotí výsledky práce žáka a motivuje jej
- seznamuje s pracovními, úklidovými, technickými předměty, elektrospotřebiči
- upevňuje naučené stereotypy žáků při dodržování zásad bezpečnosti, ochrany zdraví, hygieny práce a ochrany životního prostředí při pracovních činnostech

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Vyučovací předmět: Věcné učení

Ročník: 7. – 10.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: • prohlížet si knihy o historii – změny způsobu života, rozdíl – pravěk a současnost • mít základní poznatky z období počátku Českého státu • znát název České republiky, hlavního města Prahy • vědět o znacích českého státu – vlajka, hymna, znak • vědět o význačných osobnostech našich dějin, prohlížet si jejich fotografie (prezident, spisovatelé, umělci) • mít představu o významných historických událostech v naší zemi	HISTORIE NAŠEHO NÁRODA • pravěk a život v pravěku, současná doba a život v ní, porovnání a rozdíly • obrázky z historie, staré pověsti české • vznik státu, vznik samostatné České republiky • Česká republika, hlavní město Praha, znaky státu • válka a mír • prezident, významné osobnosti ČR • vstup ČR do EU	

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Vyučovací předmět: Věcné učení

Ročník: 7. – 10.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: • mít základní informace o otázkách rodinného života, znát role rodinných příslušníků • znát školní řád, respektovat autority • znát a respektovat pravidla společenského soužití • uplatňovat vhodné způsoby chování a komunikace v různých situacích, rozlišovat vhodné a nevhodné chování • vědět jak se chovat ke starším, nemocným a postiženým lidem • slyšet o pojmu rasismus, vandalismu • slyšet o pojmu národností menšina	ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI • rodina a škola, vztahy a chování, • funkce rodiny, význam školního vzdělání • úcta k autoritám • jak pomáháme starším a nemocným občanům, respektujeme a přijímáme odlišnosti a možnosti postižených lidí • mezilidské vztahy ve společnosti, pravidla chování, úcta k člověku • pojmy rasismus, vandalismus, národností menšina, rovnoprávnost • pověsti, tradice, zvyky a svátky • významné památky, budovy, osobnosti města	<u>OSV</u> • rozvoj sociálních dovedností, komunikace s druhými lidmi, snaha o řešení problémů • význam školy a vzdělávání • rozvoj pracovních schopností a profesní přípravy • vstřípení si tolerance a pomoci ohroženým a znevýhodněným lidem, úcta ke stáří

• v rámci svých schopností chápat pojmy rovnoprávného postavení žen ve společnosti, úctu k druhým lidem • vědět o jiných společenských kulturách • vědět o kultuře svého státu, města, obce, regionu – kulturní památky, významná a zajímavá místa, osobnosti • znát tradice a zvyky společnosti a formy jejich oslav		
---	--	--

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Vyučovací předmět: Věcné učení

Ročník: 7. – 10.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: - znát název našeho státu, jeho symboly a představitele, právní moc ve státě (parlament, vláda, politické strany) - znát název svého města - být seznámen se základními právy a povinnostmi občanů - vědět o některých veřejných zařízeních a úřadech – městský úřad, policie, lékárna, nemocnice, pošta, banka - být seznámen s nevhodným a protiprávním jednáním ve společnosti – pojmy krádež, týrání, zneužívání, vězení, trest a další	POZNATKY O SPOLEČNOSTI - Česká republika, její symboly a prezident, právní moc státu - práva dítěte – Úmluva o právech dítěte - pojmy týrané a zneužívané dítě, šikana - práva a povinnosti občanů - instituce města – policie, soud, městský úřad a další - Evropská unie	<u>EMV</u> - naš životní styl, hodnoty, postoje, praktická etika, respektování druhých - přístup ke kulturnímu dědictví státu a města, ochrana kulturních památek - význam vody pro lidské aktivity, ochrana její čistoty - odpady a hospodaření s odpady, recyklace

• vědět o možných důsledcích nevhodného a protiprávního jednání – pojem soud, vězení, trest • slyšet o právech dítěte • slyšet o Evropské unii		
---	--	--

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Vyučovací předmět: Věcné učení

Ročník: 7. – 10.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: • učit se ve škole, připravovat se na možné další studium • připravovat se na pracovní zařazení • vědět o pojmu zaměstnání, plat, vědět o průběhu pracovní činnosti v zaměstnání (příchod do práce, samotná pracovní činnost, přestávka, odchod z práce, dny volna, dovolená) • znát pojem nezaměstnanost, úřad práce • znát peníze a jejich funkci • s doprovodem právního zástupce být přítomen u vyřizování osobních záležitostí – přihláška na studium, pracovní smlouva, občanský průkaz	PÉČE O OBČANA • škola, význam vzdělání, příprava pro profesní uplatnění • práce s penězi, modelové situace, nákup v obchodě, návštěva pošty • spolupracovat s dospělou osobou, autoritou, pracovním asistentem • modelové situace vstupu do zaměstnání, návštěva úřadu, banky • návštěva divadla, kina, pošty, obchodu, nákupního centra • ukázka dokladů občana – občanský průkaz, pas	<u>MV</u> • vliv médií na ochranu životního prostředí • noviny a časopisy zajímaví se o problematiku životního prostředí • noviny a časopisy s problematikou národnostních menšin, zdravotně či sociálně znevýhodněných občanů – občanská sdružení, unie a svazy zdravotně, tělesně postižených

• znát některé doklady občana – občanský průkaz, pas, průkaz pojištění • slyšet o nebezpečí sociálně patologických jevů – škodlivost drog, alkoholu, vandalismu • slyšet o možnostech sociální péče o občany, pomáhajících organizacích, občanských sdruženích, chráněných dílnách • znát důležitá čísla pro případ mimořádné události – policie, záchranná služba, hasiči • vědět, kde trávit volný čas, kulturní a sportovní zařízení města • za pomoci druhé osoby se orientovat v místě bydliště – dopravní služby, nákup, služby, kulturní centra	• na fotografiích ukazovat nebezpečné látky, informovat o škodlivosti alkoholu, násilí a dalších patologických jevů • navštívit některé instituce pomáhající znevýhodněným občanům – občanská sdružení, chráněné dílny • integrovaný záchranný systém – policie, hasiči, záchranná služba • navštívit některá sportovní a volnočasová střediska • vycházkami se učit orientaci v okolí školy a ve městě	
--	---	--

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Vyučovací předmět: Věcné učení – základní poznatky z fyziky

Ročník: 7. – 10.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: • seznámit se s pohyby planety Země, se střídáním dne a noci • seznámit se s ročními obdobími • rozlišovat, zda je těleso v klidu či v pohybu vůči jinému tělesu • rozlišit jednotlivá skupenství • rozlišovat zdroje tepla a zvuku • být informován o vlivu nadměrného hluku na životní prostředí a na zdraví člověka • rozpoznat zdroje světla • být informován o zdrojích elektrického proudu • znát zásady bezpečnosti při práci s elektrickými přístroji	• pohyb Země kolem své osy a kolem Slunce • roční období a jejich charakteristické znaky • pohyby těles, pohyb a klid těles • jednoduché stroje a jejich užití v praxi • základní fyzikální vlastnosti látek • přeměny skupenství, tání a tuhnutí • teplota varu kapaliny • zdroje tepla, zvuku, světla • hudební nástroje • škodlivost nadměrného hluku • druhy energie • elektrické spotřebiče a dodržování bezpečné práce s elektrickými přístroji	<u>OSV</u> • osobnostní rozvoj <u>ENV</u> • základní podmínky života Pv – bezpečné ovládání elektrických spotřebičů Hv – hudební doprovody

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Vyučovací předmět: Věcné učení – základní poznatky z chemie

Ročník: 7. – 10.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: - rozlišovat různé druhy vody – pitná, užitková, odpadní - seznámit se s kyslíkem jako složkou vzduchu a jeho nezbytností pro život člověka, zvířat i rostlin - seznámit se základními vlastnostmi látek - rozlišovat látky rozpustné, nerozpustné - být informován o znečišťování vody a vzduchu ve svém okolí způsobeném produkcí automobilů, továren - podle etikety rozpoznat chemické výrobky používané v domácnosti	- voda, voda v přírodě (vodní zdroje), pitná a užitková voda, odpadní vody, ochrana čistoty vody - vzduch, kyslík jako jedna ze složek vzduchu - vlastnosti látek, hustota, rozpustnost - vliv teploty a míchání na rychlost rozpouštění pevné látky - paliva, ropa, uhlí, zemní plyn - příklady využití a možnosti znečištění životního prostředí - úniky nebezpečných látek, ekologické katastrofy - nebezpečné látky a přípravky, označování a symboly, zásady bezpečné práce	<u>OSV</u> - osobnostní rozvoj <u>EMV</u> - ekosystém - základní podmínky života - vztah člověka k prostředí Pv – správný výběr vhodných čisticích prostředků

• být informován o bezpečném zacházení s chemickými výrobky používanými v domácnosti • získat základní vědomosti o léčivech a návykových látkách	• značení a užívání běžných chemikálií • použití a likvidace plastů • první pomoc při popálení nebo poleptání • léčiva a návykové látky • bílkoviny, tuky, sacharidy, vitaminy a jejich zdroje • vliv bílkovin, tuků, sacharidů a vitamínů na zdraví člověka • stavební pojiva, cement, vápno, sádra • užití stavebních poživ v praxi a bezpečnost při práci	
--	--	--

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Vyučovací předmět: Věcné učení – základní poznatky z přírodopisu

Ročník: 7. – 10.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: • seznámit se s děním v přírodě v průběhu ročních období • seznámit se se způsobem péče o zvířata v průběhu roku • znát vybrané zástupce živočichů • při poznávání přírody se řídit pravidly bezpečného chování • seznámit se s hospodářsky významnými rostlinami a vědět o způsobech jejich pěstování • znát vybrané zástupce rostlin • při poznávání přírody se řídit pravidly bezpečného chování	• roční období • rozšíření, význam a ochrana živočichů • kriticky ohrožené druhy živočichů • podle životního prostředí – voda, vzduch, země • význam rostlin a jejich ochrana • využití hospodářsky významných rostlin • stavba, tvar a funkce rostlin • význam jednotlivých částí těla rostlin (kořen, stonek, list, květ, plod, semeno) • praktické a bezpečné chování v přírodě • význam lesa • rostlinná společenství	<u>OSV</u> • osobnostní rozvoj <u>EMV</u> • základní podmínky života • ekosystém Pv – podmínky a zásady pěstování zeleniny PC – výukové programy

• seznámit se s významem lesa • získat povědomí o společenství stromů, rostlin a hub • poznat naše nejběžnější jedlé a jedovaté houby • znát jednotlivé části lidského těla a umět je pojmenovat, vědět o základních životních funkcích • vědět, jak chránit přírodu na úrovni jedince	• houby s plodnicemi, jedlé a jedovaté houby • zásady sběru a konzumace hub • první pomoc při otravě houbami • chráněné rostliny • léčivé rostliny • plody jedovatých rostlin • stavba lidského těla • funkce jednotlivých částí lidského těla	
--	--	--

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Vyučovací předmět: Věcné učení – základní poznatky ze zeměpisu

Ročník: 7. – 10.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: - orientovat se na mapě podle barev, rozeznávat vodstvo, hory, nížiny - seznámit se s přírodními a kulturními zajímavostmi regionu - najít na mapě zeměpisnou polohu ČR - vědět co jsou to státní hranice - vyhledat na mapě České republiky kraj podle svého bydliště - být seznámen s mapou města - vědět o druzích a způsobech dopravy v regionu, na území ČR a do zahraničí - adekvátně jednat při nebezpečí živelné pohromy a ohrožení života	- mapa, orientace na mapě podle barev - světadíly, moře, oceány - místní region, jeho přírodní a kulturní zvláštnosti - zeměpisná poloha České republiky - sousední státy, hranice České republiky - zeměpisná poloha místního regionu - mapa města a významné body na mapě - místní region - doprava, druhy dopravy, způsoby dopravy - živelné pohromy - chování a jednání při nebezpečí živelných pohrom	<u>OSV</u> - osobnostní rozvoj - morální rozvoj <u>EMV</u> - ekosystém - lidské aktivity a problémy životního prostředí

5.7. Umění a kultura

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast se realizuje ve vyučovacích předmětech Hudební výchova a Výtvarná výchova.

Výuka probíhá po celou dobu školní docházky (10 let). Vzdělávací oblast Umění a kultura umožňuje žákům emocionální prožitek, estetické vnímání, sebepoznání, zlepšuje jejich verbální i neverbální komunikaci. Rozvíjí smyslové vnímání, využívá se k relaxaci a koncentraci pozornosti. Umění a kultura působí na žáky individuálně, pomáhá při skupinových aktivitách. Formy výuky mohou být používány aktivně formou hry na Orffovy nástroje, hry na tělo, zpěvem, kresbou, modelováním. Využívá se také receptivního vnímání hudby a výtvarných prací.

Žáci své znalosti upevňují nácvikem besídek. Sociální složkou vzdělávací oblasti jsou návštěvy divadel, koncertů, výstav.

5.7.1. Hudební výchova

Vyučovací předmět Hudební výchova je rozdělen do okruhu vokální činnosti a instrumentální činnosti, poslechová činnost, hudebně pohybová činnost, které se spolu prolínají.

Předmět Hudební výchova rozvíjí hudebnost žáků a jejich pohybové vyjádření. Vede žáky k aktivnímu vyvíjení hudebních aktivit, relaxaci a psychomotorickému rozvoji. Využívá sluchových, hlasových, dechových a řečových cvičení pro rozvoj komunikace, paměti, koncentrace. Dále využívá instrumentální činnosti, hudebně pohybová cvičení. Díky poslechu písní lze cíleně procvičovat paměť, pozornost a myšlení žáků. Pohybové aktivity při hudbě podporují a rozvíjejí rozsah pohybů, senzomotorickou koordinaci, svalovou sílu, vytrvalost, kreativní pohybové vyjadřování. Rytmické komponenty hudby pomáhají zvýšit motivaci, zájem a prožitek z pohybu a hudby.

Žáci své dovednosti využívají při nácviku a realizaci školních besídek. Podle schopnosti žáků využíváme při vystoupeních instrumentální, vokální a pohybové aktivity. Veřejná vystoupení mimo budovu školy budují u žáků sebedůvěru, sebevědomí.

Napomáhají k integraci žáků do společnosti.

Časové a organizační vymezení

Předmět Hudební výchova se vyučuje:

- v 1. - 6. ročníku – 2 hodiny týdně
- v 7. - 10. ročníku – 2 hodiny týdně

Žáci jsou vyučováni skupinově ve svých odděleních. Využívá se Orffových nástrojů, CD přehrávače. Zpěv může být doprovázen hrou na klavír, kytaru, housle či jiné hudební nástroje. Pro relaxační a poslechové činnosti spojené s masážemi můžeme využít místnost snoezelenu.

Zařazení průřezových témat

1 OSV

- rozvoj schopností poznávání – hudební nástroje, písně, tance
- rozvoj paměti – zpěv písní
- rozvoj verbální a neverbální komunikace – sluchová, dechová, řečová cvičení, zpěv písní, pohybové hry s říkadly, cvičení s hudebním doprovodem, tanec
- rozvoj osobnosti a socializace – sebevědomí, sebedůvěra při veřejných vystoupeních, návštěva a účast na hudebních vystoupeních, návštěva koncertu

2 EMV

- zvuky hudební i nehumánní v přírodě, v okolí školy
- hlukové bariéry ve městě a v přírodě

3 MV

- aktivní vyhledávání hudby a tance v médiích
- noviny a časopisy věnující se umění a kultuře
- letáky a programy výstav, filharmoní, divadel, kin

Výchovné a vzdělávací strategie, směřující k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí

Kompetence k učení

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- vhodně používat názorné či kompenzační pomůcky
- zapamatovat a dodržovat postup pro získávání nových vědomostí, dovedností a návyků
- pojmenovat, používat a znát význam běžných činností, názvů a pojmů z běžného života

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- používá učební a informační materiály, výukové programy, mediální prostředky
- nacvičuje zapamatování si jednoduchých úkonů a pracovních postupů
- dodržuje jednotnou terminologii pro názvy předmětů a činností, seznamuje s jejich významem a užitím

Kompetence k řešení problému

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- odlišovat problémové situace od běžných situací, přiměřeně na ně reagovat
- mít radost ze splněného úkolu, dokončené činnosti, překonání problému; adekvátně reagovat a znát možný způsob odměny

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- nacvičuje problémové situace se žákem nejdříve v bezpečném prostředí školy, postupně se zaměřuje na méně známé prostředí – obchod a nakupování, pošta a posílání listovních zásilek
- snaží se vzbudit zájem o provádění úkonů, adekvátně hodnotí a odměňuje

Kompetence komunikativní

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- umět se vhodným způsobem prosadit ve skupině
- respektovat autoritu
- snažit se o poznání své chyby a její nápravu

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- podporuje společné plnění úkolů ve skupině
- učí respektu k autoritám
- vhodnou formou upozorňuje na nedostatky v práci, chyby, učí jejich odstranění

Kompetence sociální a personální

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- odhadnout rizikové a nevhodné situace, dokázat je odmítnout
- přijmout osobu druhého jako pomocníka, rádce a učitele, vážit si jeho pomoci

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- upozorňuje na konkrétní nevhodné a rizikové situace a jejich důsledky
- při modelových situacích učí přijímat pomoc druhé osoby, zdůrazňuje nutnost pomoci v určitých situacích

Kompetence občanské

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- dokázat se přizpůsobit společenským zásadám na veřejných místech, ve veřejných budovách
- dokázat přivolat pomoc samostatně nebo prostřednictvím druhé osoby, využívat technické prostředky

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- navštěvuje společná veřejná místa a budovy, upozorňuje na vhodná pravidla chování v těchto místech a kontroluje jejich dodržování
- provádí nácvik přivolání pomoci, telefonování, přivolání druhé (dospělé) osoby

Kompetence pracovní

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- mít představu o společném výsledku práce
- volit správné aktivní či pasivní činnosti při trávení volného času

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- prezentuje společné výrobky žáků, podporuje spolupráci
- seznamuje s možnostmi trávení volného času

Vzdělávací oblast: Umění a kultura

Vyučovací předmět: Hudební výchova

Ročník: 1. – 3.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: • vnímat, rozlišovat a napodobovat různé hudební i nehmelné zvuky • naučit se správně hospodařit s dechem a snažit se srozumitelně vyslovovat • užívat při hudebních aktivitách různé hudební nástroje přiměřeně svým schopnostem a dovednostem • poznat jednoduché hudební nástroje • hrát na jednoduché hudební nástroje • dle možností zvládat pohybový projev podle hudby a říkadel	VOKÁLNÍ ČINNOST A INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOST • sluchová, hlasová, dechová a řečová cvičení • hra na tělo • hra na jednoduché hudební nástroje • rytmižace říkadel • zpěv lidových i umělých písní samostatně, s doprovodem na hudební nástroje POSLECHOVÉ ČINNOSTI • poslech písní, zpěvu, hry na hudební nástroj	<u>OSV</u> • rozvoj schopností poznávání – hudební nástroje, písně, tance • rozvoj paměti – zpěv písní • rozvoj verbální a neverbální komunikace – sluchová, dechová, řečová cvičení, zpěv písní, pohybové hry s říkadly, cvičení s hudebním doprovodem, tanec

• zpívat jednoduché melodie či písně přiměřené jeho hlasovému rozsahu a individuálním schopnostem • soustředit se na poslech jednoduché krátké známé písně či skladby • poslouchat skladby různého charakteru • navštívit koncert, hudební vystoupení	• poslech písní a skladeb různých žánrů • skladatelé a interpreti pro děti HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI • pohybové hry podle hudebního doprovodu • pohybové hry s říkadly • rytmiická chůze, tanečky	
---	--	--

Vzdělávací oblast: Umění a kultura

Vyučovací předmět: Hudební výchova

Ročník: 4. – 6.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: - rozlišovat hudební a nehmudební zvuky, mluvený hlas a zpívaný hlas, rozeznávat tóny: krátké – dlouhé, vyšší – nižší - správně, hospodárně a pravidelně dýchat a snažit se o co nejlepší vyslovování při zpěvu i při rytmicizaci říkadel - poznat vybrané rytmické hudební nástroje a užívat je při hudebních aktivitách - propojit vlastní pohyb s hudbou, zvládnout jednoduché taneční hry - dle možností zvládat pohybový projev podle hudby a říkadel, rytmických	VOKÁLNÍ A INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI - pochopení a interpretace rytmu - sluchová, hlasová, dechová a řečová cvičení - hra na tělo, tleskání, dupání - hra na jednoduché hudební nástroje - rytmizace říkadel - zpěv lidových i umělých písní samostatně, s doprovodem na hudební nástroje POSLECHOVÉ ČINNOSTI - výška, délka, síla tónu - rozpoznání tempa a rytmu - poznávání hudebních nástrojů sluchem	<u>EMV</u> - zvuky hudební i nehmudební v přírodě, v okolí školy <u>MV</u> - aktivní vyhledávání hudby a tance v médiích

doprovodů, improvizace • zpívat písně přiměřené jeho hlasovému rozsahu a individuálním schopnostem • soustředit se na poslech jednoduchých skladeb • poslouchat zpěv a hru na hudební nástroje • navštívit koncert, hudební vystoupení	• poslech zpěvu a hry na hudební nástroj • poslech hudby z médií • poslech písní a skladeb různých žánrů • skladatelé a interpreti pro děti HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI • pohybový projev podle hudby, pochod • improvizace • pohybové hry s říkadly a popěvky • taneční prvky • hudebně relaxační techniky	
---	---	--

Vzdělávací oblast: Umění a kultura

Vyučovací předmět: Hudební výchova

Ročník: 7. – 10.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: - využívat pěvecké návyky, podle individuálních schopností a dovedností zvládat dýchání a výslovnost při zpěvu i mluveném projevu - interpretovat vybrané a vzhledem k individuální úrovni zvládnutelné a umělé písně - doprovázet podle svých schopností a dovedností písně na rytmické hudební nástroje - soustředit se na poslech skladeb různých hudebních žánrů - poslouchat skladby různého charakteru	VOKÁLNÍ ČINNOSTI A INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI - sluchová, hlasová, dechová a řečová cvičení - hra na Orffovy nástroje, jednoduché hudební nástroje - seznámení s hudebními pojmy, nota, notová osnova, hudební klíč - zpěv lidových i umělých písní samostatně, s doprovodem na hudební nástroje POSLECHOVÉ ČINNOSTI - poslech písní a hudby různých hudebních žánrů	<u>OSV</u> - rozvoj osobnosti a socializace – sebevědomí, sebedůvěra při veřejných vystoupeních, návštěva a účast na hudebních vystoupeních, návštěva koncertu <u>EMV</u> - hlukové bariéry ve městě a v přírodě <u>MV</u> - noviny a časopisy věnující se umění a kultuře - letáky a programy výstav, filharmonií, divadel, kin

• navštívit koncert, hudební vystoupení • dle možností užívat prvky muzikoterapie, relaxační techniky • dle svých možností reagovat pohybem na hudbu, improvizace • znát pohybové hry s říkadly a popěvky • dle svých možností zvládnout základní taneční kroky jednoduchých tanců	• hudební skladatelé – tvorba pro děti a dospělé • poslech hudby různých žánrů • poslech hudby z různých médií HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI • pohybové hry s říkadly a popěvky • jednoduché taneční prvky • pohybové vyjádření hudby, improvizace • relaxační techniky	
--	--	--

5.7.2. Výtvarná výchova

Ve vyučovacím předmětu Výtvarná výchova dochází k rozvoji estetického cítění a vyjadřování žáků a jejich tvořivosti. Kresba u žáků slouží jako rehabilitační a komunikační prostředek. Výtvarná výchova rozvíjí jemnou motoriku a grafomotoriku, učí žáky zrakovému a prostorovému vnímání. Tvořivá činnost vede k navázání kontaktu se žákem, k terapeutické intervenci či uvolnění. Kresba může pomoci, když dítě nezvládá jazyk nebo cítě něco, co neumí vyjádřit. Kresba má být pro žáka přirozenou součástí vývoje, hrou, zábavou, možností něco vyjádřit. Při práci na výrobku (výkres či výrobek z keramiky) se užívá více technik, a to jak z oblasti pracovní, tak z oblasti estetickovýchovné, arteterapie a artefiletiky.

Výtvarná i keramická díla žáků slouží k výzdobě školy. Škola se jimi prezentuje na mimoškolních soutěžích a výstavách. Výrobky slouží i jako dary pro rodiče při školních besídkách či jako upomínkové předměty pro sponzory školy.

Časové a organizační vymezení

Předmět Výtvarná výchova se vyučuje:

- v 1. – 6. ročníku – 1 hodinu týdně
- v 7. – 10. ročníku – 1 hodinu týdně

Žáci jsou vyučováni skupinově ve svých odděleních. Využívána je keramická dílna (výtvarná dílna) školy. Užívají se tradiční i netradiční výtvarné postupy a pomůcky. Žákům jsou k dispozici temperové, vodové či prstové barvy, štětce různých velikostí či speciální pastelky, umožňující kreslit i žákům s pohybovými obtížemi. V budově školy je zabudovaná keramická pec.

Zařazení průřezových témat

1. OSV

- rozvoj jemné motoriky, grafomotoriky a vizuomotoriky žáka
- rozvoj kresby a malby jako komunikačního prostředku
- rozvoj sebehodnocení - vnímání svého výtvarného projevu jako vyjádření pocitů, prožitků a radostí
- rozvoj hodnocení druhých - vnímání a hodnocení výtvarných děl spolužáků, umělců
- prezentace výrobků
- rozvoj socializace a integrace – účast na výtvarných soutěžích, návštěva výstav a galerií

2. EMV

- budova školy jako prostředí rozvíjející estetické vnímání žáka
- příroda a její barvy – barva stromů, vody, slunce

3. MV

- aktivní vyhledávání výtvarných děl v médiích
- noviny a časopisy věnující se umění a kultuře
- letáky a programy výstav

Výchovné a vzdělávací strategie, směřující k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí

Kompetence k učení

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- znát a prezentovat jednoduché texty, číst a psát jednoduché texty (písňe, básně, říkanky)
- koncentrovat se na učení, relaxační techniky, hudbu

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- pravidelně opakuje a procvičuje nové texty, vede žáka k prezentaci písni a básní
- zařazuje do výuky relaxační a odpočinkové činnosti

Kompetence k řešení problému

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- získat základní postupy řešení problémových situací
- setrvat při plnění zadaného úkolu, dokončit jej

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- vyhledává se žákem možná řešení problémových situací a cíleně je procvičuje
- stupňuje nároky na práci žáka, respektuje jeho osobu, potřeby a možnosti

Kompetence komunikativní

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- používat mluvení projev či alternativní formu komunikace
- dokázat pochopit sdělenou informaci, adekvátně na ni reagovat
- být připraven komunikovat s neznámými lidmi, informovat je o svém záměru, přání

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- motivuje žáka ke komunikaci všemi dostupnými prostředky
- vede žáka k naslouchání druhým, kontroluje porozumění obsahu informací; vyjadřuje se jasně a srozumitelně
- zařazuje do výuky komunikační cvičení

Kompetence sociální a personální

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- navazovat přátelské vztahy s vrstevníky, chápe pojem zodpovědnost
- být schopen volby z možností, vyjádřit svůj názor

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- posiluje správné chování žáka k vrstevníkům, učí žáka zodpovědnosti k sobě samému a k druhým lidem
- učí žáka výběru z možností, podporuje snahu o vyjádření vlastního názoru

Kompetence občanské

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- chápat běžné pracovní a výukové úkony jako součást svých povinností
- orientovat se v právech a povinnostech občanů, přibližně znát důsledky jejich dodržování a nedodržování – pojem odměna, trest
- samostatně či s dopomocí provádět běžné denní činnosti jako cestování, nákup

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- zadává běžné denní povinnosti, kontroluje jejich plnění a hodnotí je
- seznamuje s pravidly režimu dne ve škole, třídě; seznamuje s pravidly soužití s druhými lidmi, právy a povinnostmi pracujících – upozorňuje na důsledky lidských činností

- motivuje žáka k sebedůvěře, samostatnosti a správnému chování na různých místech ve městě, na úřadě či v obchodě

Kompetence pracovní

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- umět si samostatně či s pomocí nachystat pomůcky, osobní věci, pracovní stůl
- správně manipulovat s předměty, dbát na bezpečnost a pravidla chování při pracovních činnostech; dodržovat pracovní postup

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- vede žáka k samostatné přípravě a úklidu svých věcí, pracovních pomůcek
- volí jednoduché postupy nácviku výtvarných činností, upozorňuje na bezpečnost při práci

Vzdělávací oblast: Umění a kultura

Vyučovací předmět: Výtvarná výchova

Ročník: 1. – 3.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: • v rámci svých schopností – zvládnout nejzákladnější dovednosti pro vlastní tvorbu • rozvíjet výtvarné schopnosti z hlediska formálního – vedení čáry, plynulost, jistota, přesnost, návaznost, kreslení podle předlohy • v rámci svých schopností – rozpoznávat, pojmenovat a porovnat s dopomocí učitele barvy, tvary, objekty na příkladech z běžného života a ve výsledcích vlastní tvorby i tvorby ostatních	• rozvíjení grafomotoriky • kresba a malba • kreslení křídami, voskovými pastelkami, tuší, malování vodovými nebo temperovými barvami • používání různých materiálů a technik při tvorbě koláže • kreslení vycházející z okolí a prostředí žáka • tradiční a netradiční výtvarné postupy • tradiční a netradiční výtvarné pomůcky • vnímání a hodnocení tvůrčí činnosti druhých i vlastní	<u>OSV</u> • rozvoj jemné motoriky, grafomotoriky a vizuomotoriky žáka • rozvoj kresby a malby jako komunikačního prostředku • rozvoj sebehodnocení - vnímání svého výtvarného projevu jako vyjádření pocitů, prožitků a radostí

• rozvíjet výtvarné schopnosti z hlediska obsahového – pročeněnost, bohatost, námětová různorodost • v rámci svých schopností – uplatňovat vlastní zkušenosti, prožitky při tvůrčích činnostech • prezentovat vlastní tvůrčí činnosti (výstavy v rámci školy, okresní či celostátní výstavy a soutěže) • vnímání kresby, ilustrací spolužáků • vnímání kresby autorů pro děti	• vnímání a hodnocení výtvarných děl různých autorů, malířů, ilustrátorů (obrazy, knižní ilustrace, sochy) • návštěva galerií • práce s různými druhy materiálů • modelování • práce s papírem • práce s textilními materiály • práce s přírodními materiály • metody arteterapie a artefiletiky	
---	--	--

Vzdělávací oblast: Umění a kultura

Vyučovací předmět: Výtvarná výchova

Ročník: 4. – 6.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: • v rámci svých schopností – uplatňovat základní dovednosti pro vlastní tvorbu • rozvíjet výtvarné schopnosti z hlediska formálního – vedení čáry, plynulost, jistota, přesnost, návaznost, kreslení podle předlohy • v rámci svých schopností – rozlišovat, porovnávat, třídit a pojmenovat linie, barvy, tvary, objekty, a uplatnit je podle svých schopností při vlastní tvorbě • rozvíjet výtvarné schopnosti z hlediska obsahového – pročeněnost, bohatost, námětová různorodost	• rozvíjení grafomotoriky • kresba a malba • kreslení křídami, voskovými pastelkami • kreslení předmětů vycházející z kruhu, čtverce, obdélníku • malování vodovými nebo temperovými barvami, kreslení lidské postavy, prvků přírody, podnětů ze svého okolí • používání různých materiálů a techniky při tvorbě koláže • tradiční a netradiční výtvarné postupy	<u>EMV</u> • budova školy jako prostředí rozvíjející estetické vnímání žáka

• v rámci svých schopností – při tvorbě vycházet ze svých zrakových, hmatových i sluchových vjemů, vlastních prožitků, zkušeností a fantazií, a prezentovat je • v rámci svých schopností – vyjádřit pocit z vnímání vlastní tvůrčí činnosti (mimoslovně, graficky), hodnotit tvůrčí činnost druhých • seznámit se s malbou, kresbou, ilustracemi různých autorů (tvorba pro děti, dospělé), vnímat a hodnotit je	• tradiční a netradiční výtvarné pomůcky • vnímání a hodnocení tvůrčí činnosti druhých i vlastní • prezentace výsledků vlastní tvůrčí činnosti • vnímání a hodnocení výtvarných děl různých autorů, malířů, ilustrátorů (obrazy, knižní ilustrace, sochy) • návštěva galerií • práce s různými druhy materiálů • modelování • práce s papírem • práce s textilními materiály • práce s přírodními materiály • metody arteterapie a artefietiky	
---	--	--

Vzdělávací oblast: Umění a kultura

Vyučovací předmět: Výtvarná výchova

Ročník: 7. – 10.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: • v rámci svých schopností – uplatňovat základní dovednosti při realizaci a prezentaci vlastní tvorby • rozvíjet své výtvarné schopnosti z hlediska formálního – vedení čáry, plynulost, jistota, přesnost, návaznost, kreslení podle předlohy • rozvíjet výtvarné schopnosti z hlediska obsahového – procleněnost, bohatost, námětová různorodost • seznámit se s malbou, kresbou, ilustracemi různých autorů (tvorba pro děti, dospělé) • vnímat a hodnotit výtvarná díla spolužáků, umělců, ilustrátorů	• rozvíjení grafomotoriky • kresba a malba podle předlohy • spontánní kresba a malba s náměty ze života • tradiční a netradiční výtvarné postupy • tradiční a netradiční výtvarné pomůcky • vnímání a hodnocení tvůrčí činnosti druhých i vlastní • vnímání a hodnocení výtvarných děl různých autorů, malířů, ilustrátorů (obrazy, knižní ilustrace, sochy) • návštěva galerií • práce s různými druhy materiálů	<u>MV</u> • noviny a časopisy věnující se umění a kultuře • letáky a programy výstav

• vnímat a hodnotit vlastní tvorbu • v rámci svých schopností – při vlastní tvorbě vycházet ze svých zkušeností a představ, hledat a zvolit pro jejich vyjádření nejvhodnější prostředky a postupy • zachytit ve tvorbě svátky, tradice, zvyky a obyčeje • pomocí učitele vnímat a používat prostředky a postupy pro vyjadřování emocí, pocitů nálad, prožitků	• modelování • práce s papírem • práce s textilními materiály • práce s přírodními materiály • metody arteterapie a artefietiky	
--	---	--

5.8. Člověk a zdraví

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Člověk a zdraví učí žáky využívat v každodenním životě základní poznatky a dovednosti související se zdravím. Rovnoměrně rozvíjí psychomotorické i psychické schopnosti, pohybové dovednosti i sociální adaptabilitu. K osvojení dovedností a poznatků je třeba využívat vhodné motivace a činnosti na posílení zájmu žáků. Vede žáky v přiměřené míře k věku a rozumovým schopnostem k pochopení hodnoty zdraví, smyslu zdravotní prevence. V souvislosti s prolínáním do ostatních vzdělávacích oblastí se utvářejí dovednosti a návyky pro uplatnění zdravého životního stylu, osobní a duševní hygieny, zdravé výživy, pohybových aktivit, poznávání a chápání fyziologických, psychických i sociálních změn spojených s dospíváním.

Cílovým zaměřením oblasti Člověk a zdraví v naší škole je prostřednictvím pohybových aktivit

- přispět ke zmírnění důsledků mentální retardace
- orientovat žáka v základních názorech na zdraví
- chápat změny související s dospíváním
- rozpoznat a předcházet patologickým jevům
- poznávání vlastních pohybových možností a omezení
- vnímání prožitků z pohybové činnosti

Obsah vzdělávací oblasti se realizuje v předmětech Výchova ke zdraví a Tělesná výchova, do níž je zahrnuta Zdravotní tělesná výchova.

Charakteristika vyučovacího předmětu

5.8.1. Tělesná výchova

Vyučovací předmět Tělesná výchova ve shodě s věkem, postižením a pohybovými možnostmi vede od spontánního pohybu k řízené pohybové aktivitě, vlastní pohybové seberealizaci a eliminování vlastních pohybových nedostatků.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Tv je rozdělen na 3 tematické okruhy:

1. Činnosti ovlivňující zdraví – význam pohybu pro zdraví, zdravotně zaměřené činnosti, hygiena při Tv, bezpečnost
2. Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností – pohybové hry, základy gymnastiky, atletiky a sportovních her, kondiční a rytmické formy cvičení, tanečky
3. Činnosti podporující pohybové učení – komunikace v Tv, organizace při Tv, pravidla, sportovní chování a jednání

5.8.2. Zdravotní tělesná výchova

Vyučovací předmět Zdravotní tělesná výchova je formou povinné tělesné výchovy, která se zřizuje pro žáky s trvale nebo přechodně změněným zdravotním stavem (III. zdravotní skupina). Využívá činností a zátěže, které nejsou kontraindikací zvýšené tělesné námahy zdravotního oslabení žáků. Zařazení žáků do Zdravotní tělesné výchovy se provádí na doporučení lékaře. Specifické úkoly zdravotní tělesné výchovy vycházejí ze základních charakteristik zdravotního oslabení žáků. Obsah je vždy upravován vzhledem k míře a druhu zdravotního oslabení.

Cílem je zmírnění nebo odstranění zdravotního oslabení a celkové zlepšení zdravotního stavu.

Zdravotní tělesná výchova se ve škole uskutečňuje pod vedením zkušené kvalifikované rehabilitační pracovnice. K relaxaci je využívána místnost snoezelenu, kde je žákům poskytována relaxační masáž nebo i skupinové terapie.

5.8.3. Výchova ke zdraví

Vyučovací předmět Výchova ke zdraví navazuje na vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět. Poskytuje informace o preventivní ochraně zdraví, zdravém způsobu života. Upevňuje hygienické, stravovací a pracovní návyky. Rozvíjí sociální a komunikační dovednosti. Učí předcházet úrazům a čelit vlastnímu ohrožení v různých situacích.

Časové a organizační vymezení

Škola nemá vlastní tělocvičnu ani hřiště. Výuka probíhá v odděleních, dle počasí na školní zahradě. Kromě toho je předmět Tv naplňován prostřednictvím vycházek, v odděleních při relaxačních chvilkách, při účasti na školních sportovních akcích. Škola se účastní krajských kol turnajů ve florbalu a ve speciálních olympiádách.

Zdravotní tělesná výchova probíhá v rehabilitační místnosti pod vedením zkušené rehabilitační pracovnice.

K relaxaci využíváme další místnosti – snoezelen. Zde probíhají individuální relaxační masáže nebo i skupinová relaxace.

Žáci cvičí ve vhodném sportovním oblečení a obuvi. V úvodu hodiny je nástup, rozcvička, potom hlavní část hodiny. Ke konci dochází ke zklidnění – relaxaci.

Tělesná výchova se vyučuje se v 1. – 10. ročníku jako samostatný vyučovací předmět s hodinovou dotací 3 hod týdně s posílením 1 disponibilní hodiny, tj. 4 hod časové dotace týdně.

Vzdělávací obor Výchova ke zdraví se vyučuje na druhém stupni (7. – 10. ročník) jednu hodinu týdně.

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Environmentální výchova (EMV)

Mediální výchova (MV)

Výchovné a vzdělávací strategie, směřující k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí

Kompetence k učení

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- mít kladný vztah k pohybu a přiměřeně pečovat o své tělo
- být veden k osvojení si základního tělocvičného názvosloví

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- vede žáka ke kladnému vztahu k pohybu a péči o své tělo
- klade důraz na pozitivní motivaci žáka
- uplatňuje individuální přístup zohledňující úroveň žáků a jejich míru znevýhodnění

Kompetence k řešení problémů

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- uvědomovat si radost ze hry a snažit se s tímto vědomím přijímat výhru i prohru

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- vede žáky k samostatnému řešení běžných situací a překonávání překážek přiměřeně k jejich možnostem
- motivuje žáky k samostatnému řešení daného problému, napomáháme mu hledat řešení
- rozvíjí přiměřenou soutěživost, schopnost přijmout výhru i prohru

Kompetence komunikativní

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- Vědět, jak požádat o pomoc
- ovládat vybrané termíny tělocvičné terminologie

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- rozvíjí slovní zásobu
- seznamuje žáky se základními pokyny a povely
- učí žáky rozumět základním termínům tělocvičné terminologie a reagovat na pokyny k provádění vlastní pohybové činnosti
- učí žáky umět požádat o pomoc

Kompetence sociální a personální

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- zvládat pohybové činnosti ve skupině
- respektovat pravidla
- navazovat vztahy s vrstevníky

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- vede k jednání v duchu fair-play
- seznamuje s herními pravidly
- eliminuje nebezpečí psychického fyzického zneužívání

Kompetence občanské

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- přiměřeně pečovat o své zdraví
- být si vědom základních pravidel slušného chování
- snažit se o toleranci v jednání a chování

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- vede žáky k přiměřené péči o své zdraví
- vytváří návyky vhodného chování v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka podle pokynů kompetentních osob
- vede žáky k dodržování základních pravidel slušného chování
- upevňuje tolerantní jednání a chování

Kompetence pracovní

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- mít vytvořeny základní hygienické návyky a prvky sebeobsluhy
- snažit se respektovat pravidla týmové práce
- být seznámen se zásadami bezpečnosti a ochrany zdraví
- podle instrukcí plnit jednoduché úkoly

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- vytváří a upevňuje hygienické návyky žáků, prvky sebeobsluhy a základní zásady bezpečnosti při pohybových aktivitách podle možností žáků
- vhodnou motivací rozvíjí schopnost soustředit se
- učí žáky respektovat pravidla práce v týmu a svými pracovními činnostmi ovlivňovat kvalitu společné práce
- vede žáky k hodnocení vlastní práce
- učí zásadám bezpečnosti a ochrany zdraví
- vede žáky k rozvoji pohybové lokomoce, dovednosti a prostorové orientace podle individuálních předpokladů

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví

Vyučovací předmět: Tělesná výchova

Ročník: 1. – 3.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: • mít kladný postoj k pohybovým aktivitám • zvládat podle pokynů přípravu na pohybovou činnost • reagovat na základní pokyny a povely k osvojované činnosti • mít osvojeny základní způsoby lokomoce a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů • dodržovat základní zásady bezpečnosti při pohybových činnostech a mít osvojeny základní hygienické návyky při pohybových aktivitách	Činnosti ovlivňující zdraví: • význam pohybu pro zdraví- pohybový režim, délka a intenzita pohybu, spontánní pohybové činnosti a hry • zdravotně zaměřené činnosti- správné držení těla, průpravná, koordinační, kompenzační, relaxační, psychomotorická, dechová a jiná zdravotně zaměřená cvičení • hygiena při Tv – osobní hygiena, hygiena cvičebního prostředí Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností: • kondiční cvičení • chůze – daným směrem, po čáře, překračování nízkých překážek	<u>OSV</u> • porozumění sobě samému • hledání dobrých vztahů k druhým • základní dovednosti komunikace <u>EV</u> • vztah k prostředí <u>MV</u> • získávání informací • naplnění volného času • komunikační schopnosti

	• běh – nácvik výběhu na signál, běh po ploše, v zástupu za učitelkou• skoky – poskoky na místě snožmo, střídavě na jedné a druhé noze, poskoky z místa, skok přes čáru, seskok z výše 10 až 15 cm do dřepu• lezení – vpřed, podlézání, přelézání, prolézání• házení a chytání – chytání míče koulejícího se, hozeného, házení na terč, nadhazování oběma rukama• cvičení s využitím lavičky• základy gymnastiky – průpravná cvičení• hudebně pohybové činnosti – sladění jednoduchého pohybu s rytmem hudby, říkanky, jednoduché tanečky, přísunný krok stranou• základy sportovních her – základní manipulace s míčem• kolektivní hry s využitím chůze, běhu, honičky• pobyt v přírodě – chůze v terénu, hry na sněhu	

	Činnosti podporující pohybové učení: • organizace při Tv • komunikace v Tv – základní tělocvičná terminologie, smluvené povely a signály	
--	--	--

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví

Vyučovací předmět: Tělesná výchova

Ročník: 4. – 6.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: - znát význam tělesné zdatnosti pro zdraví a snažit se začleňovat pohyb do denního režimu - zařazovat do pohybového režimu korektivní cvičení v souvislosti s vlastním zdravotním oslabením - zdokonalovat základní pohybové dovednosti podle svých pohybových možností a schopností - reagovat na pokyny k provádění vlastní pohybové činnosti - dodržovat pravidla her a jednat v duchu fair play	Činnosti ovlivňující zdraví: - zdravotně zaměřené činnosti – správné držení těla, správné držení těla při chůzi, průpravná, koordináční, kompenzační, relaxační, psychomotorická, dechová a jiná zdravotně zaměřená cvičení - příprava organismu před pohybovou zátěží, uklidnění po zátěži, protahovací cvičení - zdravotně zaměřená cvičení - bezpečnost při pohybových činnostech v různém prostředí	<u>OSV</u> - cvičení sebekontroly, ovládnání - organizace vlastního času <u>EMV</u> - důležitost péče o přírodu (při vycházkách) <u>MV</u> - vliv médií na každodenní život

• zlepšovat svou tělesnou kondici, pohybový projev a správné držení těla • uplatňovat hygienické a bezpečnostní zásady pro provádění zdravotně vhodné a bezpečné pohybové činnosti	Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností: • kondiční cvičení – chůze, chůze ve dvojicích s držením, zrytmizování chůze s udáním tempa, chůze po schodech • běh – nácvik pohybu nohou a paží při běhu, běh v zástupu, běh udaným směrem, slalom • skoky – poskoky na místě i z místa snožmo, střídavě, udaným směrem, přeskok přes čáru, seskok na měkkou podložku do dřepu • lezení – podlézání, přelézání a prolézání vyšších překážek, vystupování, sestupování, přelézání • házení a chytání – míče hozeného učitelkou, druhým dítětem, nadhazování a chytání, přehazování nízkých překážek, nácvik hodů do dálky horním obloukem • základy sportovních her – hry se zjednodušenými pravidly, honičky, závodivé hry • pobyt v přírodě – chůze v terénu, hry na sněhu	
---	--	--

	• další pohybové činnosti – boccia Činnosti podporující pohybové učení: • pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností • zásady jednání a chování – fair play, olympijské ideály	
--	--	--

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví

Vyučovací předmět: Tělesná výchova

Ročník: 7. – 10.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: • usilovat o zlepšení a udržení úrovně pohybových schopností, zdokonalování základních lokomocí • připravit se na pohybovou činnost a její ukončení • využívat základní kompenzační a relaxační techniky k překonání únavy • znát základní zásady poskytování první pomoci • uplatňovat bezpečné chování v přírodě a v silničním provozu	Činnosti ovlivňující zdraví: • význam pohybu pro zdraví – pohybový režim, pohybové aktivity, rekreační sport • rozvoj silových a koordinačních schopností • prevence a korekce jednostranného zatížení a svalových dysbalancí – průpravná, kondiční, koordinační, kompenzační, vyrovnávací, relaxační cvičení, cvičení ke správnému držení těla, korekce jednostranného zatížení a jiná zdravotně zaměřená cvičení • hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech – hygiena, vhodné oblečení a obutí, improvizované ošetření a odsun raněného	<u>OSV</u> • komunikace, mezilidské vztahy, poznávací schopnosti <u>EMV</u> • péče o přírodu při organizování sportovních akcí • doprava a životní prostředí <u>MV</u> • zprostředkování sportovních událostí

• zvládat v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a aplikovat je ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech • snažit se o co nejsprávnější provedení pohybové činnosti • užívat osvojovanou odbornou terminologii na úrovni cvičence • naplňovat ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu • dohodnout se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržovat ji • rozlišovat a uplatňovat práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka	Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností • pohybové hry – motivační, tvořivé, napodobivé hry, s využitím náčiní i bez náčiní • rozvoj vytrvalosti • chůze – přes nízké překážky, v zástupu, ve dvojicích, na místě, nácvik chůze vzad • běh – přirozený, s výběhem na daný signál, zrychlování a zpomalování běhu, změny směru běhu, běh po kružnici, s přeskokem přes nízkou překážku • skoky – poskoky na místě i z místa daným směrem, přeskok nízkých překážek, skok do dálky • lezení – zlézání přírodních překážek, zdokonalování dřívějších druhů lezení • házení a chytání – hod do dálky, do výšky horním obloukem, koulení míče na cíl, chytání míče odraženého o zem, přehazování překážek, prohazování obručí	
---	--	--

	• základy gymnastiky – průpravná cvičení, převaly, kolébka, válení sudů, nácvik kotoulu, rovnovážné stoje, výskok do vzporu klečmo • rytmická a kondiční cvičení – vyjádření rytmu pohybem, sladění jednoduchého pohybu s hudbou, jednoduché tanečky, nácvik cvalu stranou, vpřed, pohybové vyjádření pojmů „nízko“, „vysoko“, „pomalu“, „rychle“ • základy sportovních her – průpravné hry, základní manipulace s míčem, hry se zjednodušenými pravidly, závodivé hry, honičky, boccia • jízda na kole, tříkolce • pobyt v zimní přírodě – hry na sněhu, základní techniky pohybu a bezpečnosti při jízdě na bobech	
--	--	--

	Činnosti podporující pohybové učení • komunikace v Tv – odborná tělocvičná terminologie osvojovaných činností, smluvené povely, signály, gesta, značky • organizace prostoru a pohybových činností • významné sportovní soutěže a sportovci • pravidla osvojovaných pohybových činností – her, soutěží • zásady jednání a chování v různém prostředí a při různých činnostech	
--	---	--

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví

Vyučovací předmět: Zdravotní tělesná výchova

Ročník: 1. – 3.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: • uplatňovat správné způsoby držení těla v různých polohách • zaujímat správné základní cvičební polohy • zvládat jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením	Činnosti a informace podporující korekce zdravotních oslabení: • zásady správného držení těla • dechová cvičení • vnímání pocitů při cvičení • vhodné oblečení a obuv Speciální cvičení: • základní cvičební polohy • základní technika cvičení • soubor speciálních cvičení podle typu oslabení • relaxační cvičení – celková a lokální • dechová cvičení – správný dechový stereotyp	<u>OSV</u> • rozvoj schopností sebepoznávání • psychohygiena <u>EMV</u> • zdravý životní styl • sport a příroda <u>MV</u> • informace • volný čas

	Všeobecně rozvíjející pohybové činnosti: • pohybové činnosti v návaznosti na obsah tělesné výchovy s přihlédnutím ke konkrétnímu druhu a stupni oslabení	
--	---	--

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví

Vyučovací předmět: Zdravotní tělesná výchova

Ročník: 4. – 6.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: - zařazovat pravidelně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením v optimálním počtu opakování - zvládat základní techniku speciálních cvičení, korigovat techniku cvičení podle pokynů učitele	Činnosti a informace podporující korekce zdravotních oslabení: - zásady správného držení těla - dechová cvičení - vnímání pocitů při cvičení - vhodné oblečení a obuv Speciální cvičení: - základní cvičební polohy - základní technika cvičení - soubor speciálních cvičení podle typu oslabení - relaxační cvičení – celková a lokální - dechová cvičení – správný dechový stereotyp	<u>OSV</u> - rozvoj schopností sebepoznávání - psychohygiena <u>EMV</u> - zdravý životní styl - sport a příroda <u>MV</u> - informace - volný čas

	Všeobecně rozvíjející pohybové činnosti: • pohybové činnosti v návaznosti na obsah tělesné výchovy s přihlédnutím ke konkrétnímu druhu a stupni oslabení	
--	---	--

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví

Vyučovací předmět: Zdravotní tělesná výchova

Ročník: 7. – 10.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: • uplatňovat odpovídající vytrvalost a cílevědomost • zařazovat pravidelně a samostatně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením • vyhýbat se činností, které jsou kontraindikací zdravotního oslabení	Činnosti podporující korekce zdravotních oslabení: • základní termíny osvojovaných činností • prevence a korekce oslabení • soustředění na cvičení Speciální cvičení: • základní cvičební polohy • základní technika cvičení • soubor spec. cvičení podle typu oslabení • relaxační cvičení – celková a lokální • dechová cvičení – správný dechový stereotyp Všestranné rozvíjející pohybové činnosti: • pohybové činnosti v návaznosti na obsah Tv s přihlédnutím k druhu a stupni oslabení	<u>OSV</u> • rozvoj schopností sebepoznávání • psychohygiena <u>EMV</u> • zdravý životní styl • sport a příroda <u>MV</u> • informace • volný čas

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví

Vyučovací předmět: Výchova ke zdraví

Ročník: 7. – 10.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: • chápat význam dobrého soužití mezi vrstevníky a členy rodiny • uvědomovat si základní životní potřeby a jejich naplňování ve shodě se zdravím • respektovat zdravotní stav svůj i svých vrstevníků, popsat své zdravotní problémy • dodržovat správné stravovací návyky a v rámci svých možností uplatňovat zásady správné výživy a zdravého stravování • uplatňovat způsoby bezpečného chování v sociálním kontaktu s vrstevníky, při komunikaci	• vztahy ve dvojici – kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství a rodičovství • vztahy a pravidla soužití v prostředí rodiny, školy, vrstevnických a zájmových skupin • dětství, puberta, dospívání – tělesné, duševní a společenské změny • sexuální dospívání – prevence rizikového sexuálního chování, předčasná sexuální zkušenost, antikoncepce, těhotenství a rodičovství • výživa a zdraví – zásady zdravého stravování, vliv životních podmínek a způsobu stravování na zdraví, druhy výživy, poruchy příjmu potravy	<u>OSV</u> • sebepoznání a sebepojetí, psychohygienu, mezilidské vztahy a komunikace, morální rozvoj, řešení problémů a rozhodovací dovednosti <u>EMV</u> • lidské aktivity a problémy životního prostředí <u>MV</u> • fungování a vliv médií ve společnosti

s neznámými lidmi, v konfliktních a krizových situacích a v případě potřeby vyhledat odbornou pomoc • uplatňovat osvojené sociální dovednosti při kontaktu se sociálně patolog. jevy • zaujímat odmítavé postoje ke všem formám brutality a násilí • uvědomovat si rizika spojená se zneužíváním návykových látek • vědět o centrech odborné pomoci a vyhledat a použít jejich telefonní čísla • chovat se odpovědně při mimořádných událostech a prakticky využívat základní znalosti první pomoci	• tělesná a duševní hygiena – zásady osobní, intimní a duševní hygieny, otužování, význam pohybu pro zdraví • režim dne • ochrana před chorobami, chronickým onemocněním, úrazy – prevence, první pomoc při úrazu • civilizační choroby – zdravotní rizika, preventivní a lékařská péče • auto-destruktivní závislosti – zdravotní a sociální rizika zneužívání návykových látek, patolog. hráčství, náboženské sekty • skryté formy násilí a zneužívání, sexuální kriminalita – šikana, jiné projevy násilí, komunikace se službami odborné pomoci – praktické dovednosti • bezpečné chování – komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, pohyb v rizik. prostředí, konfliktní a krizové situace • dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví	
--	---	--

	• reklamní vlivy a působení médií • živelní pohromy, terorismus – ochrana člověka • podpora zdraví a její formy – prevence • sebepoznání a sebepojetí – vztah k sobě samému i k druhým lidem • seberegulace a sebeorganizace činností a chování – cvičení sebereflexe, sebekontroly, zvládání problémových situací • psychohygiena – soc. dovednosti pro zvládání stresu, hledání pomoci při problémech • mezilidské vztahy a komunikace • morální rozvoj – rozvíjení rozhodovacích dovedností, pomáhající a prosociální chování, dovednosti pro řešení problémů v mezilidských vztazích	
--	--	--

5.9. Člověk a svět práce

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Člověk a svět práce je jednou ze stěžejních vzdělávacích oblastí ve vzdělávání žáků s mentálním postižením a realizuje se ve vyučovacím předmětu Pracovní výchova. Zahrnuje široké spektrum pracovních činností, které vedou žáky k získání souboru vědomostí, základních pracovních dovedností a návyků v různých oblastech lidské činnosti. Cíleně se zaměřuje a systematicky ovlivňuje rozvíjení motorických schopností, manuálních dovedností a návyků žáků a tím přispívá k jejich co nejsamostatnějšímu zapojení do každodenního života a umožňuje jim přípravu na vykonávání jednoduchých pracovních činností.

Žáci se učí pracovat samostatně i v týmu a vážit si práce své i druhých. Seznamují se s různými materiály, s funkcí a užíváním vhodných pomůcek a náradí. Vzdělávací oblast je realizována v průběhu celého základního vzdělávání od prvního do desátého ročníku v předmětu Pracovní výchova.

Obsah vzdělávací oblasti je rozdělen na tematické okruhy:

Sebeobsluha – 1. stupeň

Práce s drobným materiálem – 1. stupeň

Práce montážní a demontážní – 1. i 2. stupeň

Pěstitelské práce – 1. i 2. stupeň

Práce v domácnosti – 1. i 2. stupeň

Práce s technickými materiály – 2. stupeň

Ve všech tematických okruzích jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci.

V rámci praktických cvičení se žáci seznamují s konkrétními jednoduchými pracovními činnostmi.

Způsob realizace jednotlivých tematických okruhů závisí na podmínkách, možnostech školy a schopnostech žáků. Učivo celé vzdělávací oblasti je určeno všem žákům, tedy chlapcům i dívkám, prolíná i do ostatních předmětů.

7.1.1. Pracovní výchova

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět Pracovní výchova vede k získávání souboru vědomostí, základních pracovních dovedností a návyků potřebných v běžném životě. Učitel prostřednictvím učiva formuje osobnost žáků rozvíjením některých vlastností, motorických i tvořivých schopností a dovedností. Předmět vede k tomu, aby žáci používáním vhodných pracovních technik získali základy dovedností s přihlédnutím k individuálním možnostem a schopnostem žáka. Cíleně vede žáky k pozitivnímu vztahu k práci a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků, k budoucímu pracovnímu zařazení a k uplatnění v dalším životě a integraci ve společnosti.

Vyučovací předmět Pracovní výchova je realizován v 1. - 10. ročníku a výuka probíhá ve třídě, ve školní kuchyňce, v dílně, na školní zahradě.

Součástí předmětu jsou průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Multikulturní výchova (MV)

Environmentální výchova (EMV)

Organizační a časové vymezení

- 1. – 3. ročník – 3 hodiny týdně
- 4. – 6. ročník – 4 hodiny týdně
- 7. – 8. ročník – 5 hodin týdně
- 9. – 10. ročník – 6 hodin týdně

Výchovné a vzdělávací strategie, směřující k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí

Kompetence k učení

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- správně používat učební pomůcky
- nenechat se odradit nezdarem
- uplatňovat získané zkušenosti v praktických situacích

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- vede žáky k řešení problémových úloh z praktického života
- zařazuje motivující činnosti k postupnému zdokonalování dovedností
- dbá na správné držení nástrojů

Kompetence k řešení problémů

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- dokázat řešit problémové úlohy z praktického života
- nenechat se odradit nezdarem

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- vede žáky k řešení problémových úloh z praktického života
- ukazuje žákům, jak rozpoznat problémovou situaci, zodpovědně přistupovat k jejímu řešení a zdůvodňovat výběr svého řešení
- vytváří u žáků stereotypní chování při řešení nezdarů nacházením pozitivních věcí v jiných činnostech

Kompetence komunikativní

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- rozvíjet svou schopnost srozumitelně se vyjadřovat
- komunikovat se spolužáky, s učiteli a s ostatními dospělými

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- vede žáka ke komunikaci se spolužáky, s učiteli a s ostatními dospělými

Kompetence sociální a personální

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- respektovat dohodnutá pravidla práce v kolektivu
- svou pracovní činností pozitivně ovlivňovat kvalitu společné práce
- přijímat posouzení výsledků své práce
- respektovat druhé lidi

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- směřuje žáky k vytváření pravidel práce v týmu a poznání, že svými pracovními činnostmi ovlivňují kvalitu společné práce
- vede žáky k respektování společně dohodnutých pravidel chování a k přijímání posouzení výsledků jejich práce
- seznamuje žáky s národní kulturou, její duchovními hodnotami a kulturou jiných národů a etnik

Kompetence občanské

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- hodnotit svoji práci a práci ostatních
- být ohleduplný, učit se vnímat složitosti světa
- dodržovat pravidla bezpečnosti a předcházet různým nebezpečím
- dodržovat pravidla školního řádu a nést zodpovědnost za své chování

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- nabádá ke vzájemné pomoci druhým
- vyzdvihuje pozitivní příklady správného jednání
- důsledně dodržuje zásady chování a pravidel soužití daných řádem školy, dodržuje mravní hodnoty a slušné jednání

- dává žákům osobní příklad

Kompetence pracovní

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- dodržovat pravidla hygieny a bezpečnosti práce a ochrany životního prostředí
- zvládat základní pracovní dovednosti a plnit zadané úkoly podle naučených pracovních postupů
- soustředit se na pracovní výkon a být schopen vytrvat při jeho plnění
- dokázat posoudit výsledek své práce

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- vede žáky k dodržování pravidel hygieny a bezpečnosti práce a k ochraně životního prostředí při práci
- učí žáky zvládat základní pracovní dovednosti a pracovat podle naučených pracovních postupů
- buduje pozitivní vztah žáků k manuálním činnostem
- dává žákům prostor k posouzení výsledků své práce
- cvičí žáky v pracovní výdrži, koncentraci na pracovní výkon a jeho dokončení
- využívá a rozvíjí tvořivé schopnosti a dovednosti, rozvíjí pozitivní vztah k umění a jeho vnímání, estetické vnímání prostředí
- vede žáky k poznání, že kultura a umění obohacují život člověka

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce

Vyučovací předmět: Pracovní výchova – sebeobsluha

Ročník: 1. – 3.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: • zvládnout základní hygienické návyky a sebeobslužné činnosti • zvládnout oblékání a svlékání oděvu, skládání a uložení oděvu, obouvání • udržovat pořádek ve svých věcech i ve svém okolí	• svlékání a oblékání prádla a oděvů, rozepínání a zapínání knoflíků, zdrhovadel, háčků a patentů, šněrování, upevňování pásků, skládání oděvu • obouvání a zouvání obuvi • správné používání WC • osobní hygiena, umývání rukou a obličeje, čištění zubů, používání kapesníku, hřebenu, péče o svůj zevnějšek • otevírání a zavírání, odemykání a zamykání dveří • rozsvěcování a zhasínání světla • péče o osobní věci a školní pomůcky • stolování ve třídě a ve školní jídelně • úprava prostředí třídy, školy, okolí školy • utírání prachu, sbírání a vynášení odpadků, zachovávání čistoty	<u>EMV</u> • vztah člověka k životnímu prostředí Vu – zásady osobní hygieny

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce

Vyučovací předmět: Pracovní výchova – práce s drobným materiálem

Ročník: 1. – 3.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: - třídit různé druhy drobného materiálu podle velikosti, tvaru, barev - zvládat základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami - vytvářet jednoduchými pracovními postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů - pracovat podle slovního návodu	- třídění různých druhů drobného materiálu podle velikosti, barvy, tvaru - ukládání roztříděného materiálu do různých nádob, krabic, zásuvek - manipulace s drobným materiálem (přesypání, překládání apod.) - navíjení vlny, provázku na cívku - sbírání a rozlišování listů, nalepování listů - navlékání korálků - splétání provázků, bužírky a dalších materiálů - stříhání provázku, slámy, vlny, hadříků - nácvik uzlu a kličky - mačkání papíru do kuliček, trhání papíru na drobné kousky - vytrhávání předkreslených tvarů, překládání papíru, skládanky, lepení papíru, mozaika	M – manipulace s předměty

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce

Vyučovací předmět: Pracovní výchova – práce montážní a demontážní

Ročník: 1. – 3.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: • zvládat elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi	• stavění z kostek (komíny, mosty, zdi, domy) • skládání kostek do krabice • skládání, rozkládání a šroubování hraček a předmětů • skládání stavebnic • sestavování tvarů ze špejlí, tyček, dřívěk apod.	<u>OSV</u> • sociální rozvoj M – základní geometrické tvary

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce

Vyučovací předmět: Pracovní výchova – pěstitelské práce

Ročník: 1. – 3.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: • provádět pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích • pečovat o nenáročné rostliny v bytě i na zahradě • používat lehké zahradní náčiní	• zalévání pokojových rostlin a rostlin na pozemku • klíčení rostlin v koutku živé přírody • pozorování podmínek pro život rostlin – voda, světlo, teplo, půda, vzduch • práce se zahradnickým náčiním (hrabě, motyčka) • hrabání listí • sbírání šišek, plodů kaštanu, dubu, buku apod.	<u>EMV</u> • základní podmínky života • lidské aktivity a problémy životního prostředí

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce

Vyučovací předmět: Pracovní výchova – práce v domácnosti

Ročník: 1. – 3.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: • upravit stůl pro jednoduché stolování • chovat se vhodně při stolování • orientovat se v základním vybavení kuchyně • zvládat drobné úklidové práce	• základní vybavení kuchyně • stolování; jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování • drobné úklidové práce, utírání prachu, mytí nádobí	<u>OSV</u> • sociální rozvoj

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce

Vyučovací předmět: Pracovní výchova – sebeobsluha

Ročník: 4. – 6.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: • pečovat o své tělo, svůj zevnějšek i své osobní věci • zvládat běžnou údržbu oděvu i obuvi • dodržovat zásady účelného oblékání	• skládání oděvu na určené místo, věšení na ramínko, kartáčování oděvu • čištění a ukládání obuvi • sprchování, mytí celého těla • péče o zevnějšek, zásady účelného a vkusného oblékání	<u>OSV</u> • osobnostní rozvoj

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce

Vyučovací předmět: Pracovní výchova – práce s drobným materiálem

Ročník: 4. – 6.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: • pracovat podle předlohy a vytvářet přiměřenými pracovními postupy různé výrobky z drobných materiálů • využívat při tvořivých činnostech vlastní fantazii i prvky lidových tradic • volit vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu • udržovat pořádek na pracovním místě, dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce	• třídění a ukládání různých materiálů a předmětů, manipulace s drobným materiálem • navíjení provázku na cívku • namotávání vlny, provázku na klubko • vázání uzlu a kličky • navlékání korálek podle vzoru • propichování a navlékání papírů různé kvality na nit • proplétání bužírky, provázků, vlny Práce s papírem: • stříhání papíru, vystřihování bez předkreslené linie • vystřihování podle předkreslené linie • skládání, překládání papíru, lepení • polepování předmětů papírem • rozkládání a skládání krabic (od sýrů, bonbonů apod.)	

	Práce se dřevem: • opracování povrchu dřeva brusným papírem • zatloukání a vytahování hřebíků • úprava dřeva pilníkem	
--	--	--

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce

Vyučovací předmět: Pracovní výchova – práce montážní a demontážní

Ročník: 4. – 6.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: • provádět při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž • pracovat podle slovního návodu, předlohy • spojovat a rozpojovat různé jednoduché předměty • udržovat pořádek na svém pracovním místě, dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce	• spojování špejlí drátem, provázkem • sestavování modelů ze stavebnic (šroubování, spojování prvků stavebnic) • demontáž modelů a ukládání do krabic	M – porovnávání prvků

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce

Vyučovací předmět: Pracovní výchova – pěstitelské práce

Ročník: 4. – 6.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: - znát základní podmínky a postupy pro pěstování vybraných rostlin - ošetřovat a pěstovat nenáročné pokojové i venkovní rostliny - volit podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní - vědět o léčivých i jedovatých rostlinách - dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce při práci s rostlinami na zahradě	- ošetřování pokojových rostlin, zalévání, vymývání misek, odstraňování odumřelých částí rostlin, kypření půdy, omývání listů - příprava půdy před setím – rytí, hrabání listí, kolíkování - setí do řádků a jamek - pozorování klíčení semen - pěstování nenáročných druhů rostlin - pletí záhonů - pěstování květin - podzimní práce na zahradě - sbírání léčivých rostlin	<u>EMV</u> lidské aktivity a problémy životního prostředí

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce

Vyučovací předmět: Pracovní výchova – práce v domácnosti

Ročník: 4. – 6.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: - znát základní vybavení kuchyně - připravit jednoduché pohoštění - uplatňovat zásady správné výživy - dodržovat pravidla správného stolování a společného chování při stolování - zvládat práci s jednoduchými kuchyňskými nástroji - vědět, jakým způsobem udržovat pořádek v bytě, ve třídě - udržovat pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce v domácnosti	- zamykání a odmykání dveří klíčem, použití visacího zámku - ukládání pomůcek ve třídě i do aktovky - utírání prachu - zametání a mytí podlahy - péče o okolní prostředí - zdokonalování ve stolování, užívání příboru, ubrousku - pomoc při prostírání i sklizení nádobí - základy vaření – čaj, brambory, kakao - mazání chleba, rohlíků máslem a džemem, krájení chleba - čištění zeleniny a brambor	<u>OSV</u> osobní a sociální rozvoj

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce

Vyučovací předmět: Pracovní výchova – práce s technickými materiály

Ročník: 7. – 10.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: - rozlišovat různé druhy materiálů - získat základní vědomosti o materiálech, nástrojích a pracovních postupech - zvolit vhodný pracovní postup v souladu s druhem zpracovávaného materiálu - orientovat se v jednoduchých pracovních postupech a návodech - vybrat a správně používat vhodné pracovní nástroje a pomůcky - dodržovat obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím	- vázání kličky - propichování přírodnin a jiných předmětů a navlékání na nit - kombinované práce s užitím různých materiálů Práce s papírem a kartonem: - vystřihování papíru podle předkreslené linie - obkreslování šablony a vystřihování tvarů - vystřihování ozdobných předmětů z přeloženého papíru - prostorové figurky - rozlišování různých druhů papíru - lepení barevných papírů – mozaika - balení předmětů do papíru (balení dárků, balíčků)	<u>OSV</u> sociální rozvoj

	Práce se dřevem: • sbíjení a slepování různých materiálů • povrchová úprava dřev barvami a laky • vrtání děr do dřeva pomocí vrtáků • spojování dřeva pomocí vrutů, práce se šroubovákem Práce s kovem: • jednoduchá manipulace s drátem, ohýbání, štípání, splétání Elektrické spotřebiče: • zacházení s elektrickými spotřebiči • pravidla bezpečnosti, zapojování spotřebičů • práce s elektrotechnickou stavebnicí • výměna žárovky, výměna baterií apod.	
--	---	--

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce

Vyučovací předmět: Pracovní výchova – práce montážní a demontážní

Ročník: 7. – 10.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: • sestavit podle návodu, plánu jednoduchý model • zvládnout jednoduchou montáž a demontáž při práci se stavebnicemi • provádět údržbu jednoduchých předmětů • dodržovat zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostními předpisy	• sestavování modelů konstrukčních stavebnic • demontáž modelů, ukládání součástí do krabic • rozebrání a složení jednoduchých mechanických strojů (např. mlýnek na maso)	<u>OSV</u> • sociální rozvoj M – prostorové útvary

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce

Vyučovací předmět: Pracovní výchova – pěstitelské práce

Ročník: 7. – 10.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: • volit vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin • pěstovat a ošetřovat květiny v interiéru a využívat je k výzdobě • znát hlavní zásady pěstování zeleniny • používat vhodné pracovní pomůcky při práci na zahradě • znát běžné druhy ovoce • seznámit se s běžnými léčivými rostlinami a znát nebezpečí jedovatých rostlin • vědět o způsobu chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty • dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce na zahradě	• ošetřování pokojových květin • příprava záhonu k setí • pletí záhonů • přihnojování • pěstování květin a zeleniny dle místních podmínek • úprava zahrady na podzim (práce s kolečkem, lopatou) • uskladnění zeleniny, zavařování • sklizeň, třídění a skladování ovoce • konzervování ovoce a zeleniny • teorie zakládání kompostu • údržba zahradního nářadí	<u>OSV</u> • sociální rozvoj Vu – roční období, význam rostlin a jejich ochrana

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce

Vyučovací předmět: Pracovní výchova – práce v domácnosti

Ročník: 7. – 10.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata
Žák by měl: • zvládat jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti • používat vhodné prostředky při práci v domácnosti • používat základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhovat spotřebiče • připravit pokrmy podle daných postupů v souladu se zásadami zdravé výživy • dodržovat základní principy stolování a obsluhy u stolu	• úklidové práce, stlaní postele, utírání prachu, vytírání podlahy, zametání, používání vysavače • úklid v domácnosti – pravidelný úklid denní, týdenní, zametání, luxování, mytí podlahy, utírání prachu, mytí oken, praní záclon • praní a sušení osobního prádla, kapesníků, žehlení rovných kusů prádla • praní ruční i v pračce, sušení prádla • žehlení prádla a oděvů • nákupy a uchovávání potravin • základy vaření – čaj, mléko, vejčička • vaření polévky, brambor, bramborové a krupicové kaše • vaření rýže, popř. dalších příloh k masu	<u>OSV</u> • morální rozvoj M – jednotky hmotnosti, objemu Vu – zásady zdravého stravování

• dodržovat základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy při zacházení s elektrospotřebiči a používanými prostředky	• vaření polévky ze sáčku • základy šití – přišívání knoflíků, patentek, háčků • jednoduché opravy oděvů • manipulace s elektrospotřebiči • ošetřování rány – odřeniny, řezné rány, popáleniny	
---	--	--

DÍL II – VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ S TĚŽKÝM MENTÁLNÍM POSTIŽENÍM A SOUBĚŽNÝM POSTIŽENÍM VÍCE VADAMI

6 Charakteristika II. dílu školního vzdělávacího programu

6.1. Pojetí vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami

Jde o vzdělávání žáků v současné době v již zaběhlých tzv. rehabilitačních třídách. Tito žáci byli v minulosti zcela osvobozeni od školní docházky. Se zákonným právem na vzdělávání každého jedince vzniklo právě vzdělávání žáků v rehabilitačních třídách. Vzhledem k tomu, že jde o žáky, kteří mají velmi závažné mentální postižení většinou kombinované s dalšími poruchami motoriky, komunikačních schopností a dalším zdravotním omezením, je jejich vzdělávání velmi náročné.

Pro žáky s těžkým mentálním postižením a s kombinovanými vadami je typické individualizované vyučování. Každý žák má vypracovaný individuální výchovně vzdělávací plán – Individuální plán práce. Učitel, speciální pedagog, při výuce pravidelně střídá výuku, odpočinek a hru. Vzdělávání je doplněno různými formami rehabilitační tělesné výchovy a relaxačních činností.

U žáků s těžkým mentálním postižením nepředpokládáme osvojení trivia. Můžeme jim pomoci najít a rozvíjet některou z forem komunikace, která jim umožní navázat kontakt s jejich okolím, rozvíjet jejich hybnost tak, aby dosáhli co nejvyšší míru pohybové samostatnosti a naučit je základům sebeobsluhy. Obsahem vzdělávání je vedle sebeobsluhy, hygieny a stravování také osvojování elementárních vědomostí, dovedností a návyků, které žákům umožní získat určitou míru soběstačnosti. Každá osvojená dovednost se projeví ve zlepšení kvality života žáků, a to jak ve škole, tak v rodině.

Vzdělávání v základní škole speciální se uskutečňuje po dobu desetileté školní docházky. Zaměření naší školy bylo popsáno v části o pojetí vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením.

6.2. Vzdělávání žáků s poruchami autistického spektra

V jednom oddělení naší školy jsou vzděláváni žáci s Dětským autismem, Atypickým autismem a Aspergerovým syndromem v kombinaci s mentálním postižením. Duševní vývoj našich žáků je díky těmto handicapům narušen hlavně v oblasti komunikace, sociální interakce a představitosti. U žáků se projevují také specifické vzorce chování.

Výchovně vzdělávací proces se odvíjí od správné diagnózy. Je veden s důrazem na individuální přístup. Ve třídě je prostor pro vlastní výuku, hru, hygienu. Součástí třídy je také jídelní stůl.

Jako vhodný prostředek výuky nabízíme žákům strukturované učení (formu tzv. TEACCH PROGRAMU). Základními principy tohoto procesu jsou individuální přístup k žákům, struktura prostředí, času a pracovního programu, vizualizace denních činností.

1. Individuální přístup

- respektujeme jednotlivé vývojové oblasti žáků
- volíme vhodnou formu komunikace
- vytvořili jsme pro každého žáka vhodné pracovní místo
- pro každého žáka máme vytvořen Individuální plán práce

2. Strukturalizace

- prostředí – ve třídě jsou vytyčena místa pro činnosti během dne
- času – dodržujeme časový sled práce ve třídě
- pracovního programu – rozpracováváme úkoly do jednotlivých kroků, snažíme se o jejich srozumitelnost, respektujeme pravidlo od nejjednoduššího po složitější

3. Vizualizace

- pomocí reálných předmětů a piktogramů s nápisy učíme žáky časové a prostorové orientaci a samostatnosti ve výuce, úkoly jsou žáky plněny postupně, podle barevných či číselných kódů

6.3.Výchovné a vzdělávací strategie, směřující k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí

Kompetence k učení

Žák by měl na konci základního vzdělávání v rámci svých možností:

- rozumět jednoduchým pojmům, znakům, symbolům a být schopen je užívat
- poznat a rozlišit základní piktogramy
- poznat tiskací písmena
- napodobovat různé předvedené pohyby a činnosti
- používat učební pomůcky

Strategie:

- ve třídě i ve škole vytváříme žákům takové prostředí, aby se cítili jistě a bezpečně
- strukturalizujeme denní program
- uplatňujeme individuální přístup k žákovi
- nové poznatky zařazujeme postupně
- dodržujeme jednotnou terminologii
- využíváme všech dostupných pomůcek, hraček
- některé pomůcky individuálně žákům přizpůsobujeme nebo vyrábíme
- při seznamování s novými pojmy, znaky a symboly, ale i piktogramy a písmeny uplatňujeme zásady názornosti, přiměřenosti, soustavnosti, trvalosti
- motivujeme pochvalou, posilujeme sebemenší úspěch
- povzbuzujeme k dokončení činnosti
- používáme různé velikosti písmen, obrázků, piktogramů
- vhodně vybíráme témata výuky, vytváříme modelové situace k upevnění již naučeného
- průběžně prověřujeme znalosti
- opakujeme a upevňujeme již naučené
- vyhodnocujeme výsledky žáka, vedeme žáky k sebehodnocení
- nabízíme nové zdroje poznatků a učíme žáky je využívat
- aplikujeme znalosti do běžného života
- zvyšujeme požadavky na udržení pozornosti nabídkou zajímavých úkolů
- při učení využíváme her, písni, pohybu
- využíváme různé způsoby a formy učení
- využíváme frontální, skupinovou i individuální práci se žáky
- respektujeme psychomotorické schopnosti žáků, unavitelnost žáků, činnosti často střídáme

Kompetence k řešení problémů

Žák by měl na konci základního vzdělávání v rámci svých možností:

- řešit známé situace na základě nápodoby či opakování
- chápat a plnit jednoduché příkazy
- orientovat se v okolním prostředí
- orientovat se v časovém režimu dne
- překonávat pocity strachu

Strategie:

- vytváříme žákům takové školní prostředí, aby se cítili jistě a v bezpečí
- nacvičujeme běžné situace, ve kterých se žák během dne ocitá
- upozorňujeme na problémové situace a vysvětlujeme možná správná řešení ze strany žáka i učitele
- postupně zvyšujeme nároky na žáka, respektujeme jeho osobu, potřeby a možnosti
- postupně zvětšujeme okruh prostoru, v němž se žák orientuje
- učíme žáky plnit úkoly, vhodnou motivací je vedeme k dokončení úkolu a k samostatnosti
- přiměřeně žáky odměňujeme
- strukturalizujeme denní režim, pomocí obrázků, piktogramů
- učíme žáky, na koho se mohou obrátit v případě nečekaných situací
- zvládáme společně běžné stresy v režimu dne, např. i zvládání kritiky
- seznamujeme s důsledky neadekvátního chování

Kompetence komunikativní

Žák by měl na konci základního vzdělávání v rámci svých možností:

- poznávat známé osoby a dorozumívat se s nimi verbálními nebo nonverbálními formami komunikace
- reagovat na své jméno
- reagovat na jednoduché pokyny, vyjadřovat svůj souhlas či nesouhlas
- vyjadřovat své potřeby, pocity a nálady různým způsobem verbálními i neverbálními prostředky
- dokázat pozdravit a reagovat na pozdrav vhodným způsobem

Strategie:

- pomáháme žákům utvářet okruh nejbližších lidí – v rodině, ve škole
- vytváříme ve škole prostředí, kde se žák cítí v bezpečí a jistotě
- povzbuzujeme žáky k hovoru vhodnými otázkami
- pomáháme rozvíjet a obohacovat slovní zásobu žáka

- hovor začínáme oslovením žáka
- uplatňujeme způsoby neverbální komunikace- pro jednotlivce vytváříme alternativní způsoby komunikace
- učíme žáky vést jednoduché dialogy s učitelem či mezi nimi navzájem
- nacvičujeme pozdrav nejvhodnějším možným způsobem
- učíme žáky poznat a sdělit své potřeby, příp. přání

Kompetence sociální a personální

Žák by měl na konci základního vzdělávání v rámci svých možností:

- uvědomovat si svoji osobu prostřednictvím svého těla
- znát členy rodiny a osoby z nejbližšího okolí (bratr, sestra, rodiče, kamarád, přítel, manžel, blízká osoba, cizí osoba)
- chápat hierarchii osob ve škole (žák, učitel, ředitel), v pracovním prostředí společnosti
- vědět, jak se chovat k autoritě
- navazovat kontakt a adekvátně se seznamovat s prostory školy a okolím školy, s bydlištěm a okolím
- znát adresu svého bydliště
- vědět, kde se v okolí nachází obchody, úřady
- dokázat účelně verbálně nebo nonverbálně komunikovat
- spolupracovat s učiteli a spolužáky, zapojovat se do skupiny a podílet se na aktivitách, které uplatní v běžném životě
- být schopen rozlišit vhodné a nevhodné chování
- chápat příčinu a následek svého chování
- uplatňovat získané vzorce chování ve správných situacích (lékař, obchod, divadlo, restaurace ...)
- chovat se zdrženlivě k neznámým osobám

Strategie:

- používáme základní stimuly k uvědomování si vlastního těla
- pomocí cvičení motivujeme žáky k poznání sebe sama
- vedeme žáky k sebeuvědomění, reálnému pohledu na svou osobu a osoby ve svém okolí
- vysvětlujeme vztahy mezi lidmi (v rodině, ve škole, v kroužcích ...)
- podporujeme kontakt mezi spolužáky, třídami
- vedeme k toleranci a ohleduplnosti
- vedeme k pochopení významu, řádu a pravidel fungování společnosti
- přibližujeme, vysvětlujeme životní role

- seznamujeme žáky se základy slušného chování
- nacvičujeme orientaci v okolí (vycházky, stereotypní trasy, popis trasy, návod, jak a koho se zeptat, upozornění na nebezpečí)
- vysvětlujeme význam a účel institucí
- aktivně rozvíjíme a podporujeme všechny formy komunikace
- strukturalizujeme denní program
- vedeme žáky k práci ve skupinách
- vzájemnou pomocí posilujeme společné prožitky
- vytváříme stereotypy chování, procvičujeme je v modelových situacích i v běžném životě
- vedeme žáky k odpovědnosti za své chování
- analyzujeme rizikové situace a vyvozujeme důsledky
- učíme žáka odmítnout pro něj nepříjemné chování
- provádíme nácvik přivolání pomoci (telefonování, telefonní čísla)

Kompetence pracovní

Žák by měl na konci základního vzdělávání v rámci svých možností:

- zvládat nejjednodušší úkony sebeobsluhy a základy osobní hygieny
- poznávat a používat předměty denní potřeby
- rozlišovat předměty různé velikosti a tvarů, účelně s nimi manipulovat
- po jednoduchém vysvětlení samostatně pracovat na zadaném úkolu se slovním doprovodem nebo podle obrázků
- dokázat daný úkol dokončit
- umět používat adekvátní pomůcky
- respektovat rozvržený plán činnosti a pracovní postup
- dodržovat bezpečnost při práci, střídat práci a odpočinek
- chápat hodnocení výsledku své pracovní činnosti, vyrovnat se s kritikou
- zapojovat se do týmové práce, pomáhat ostatním, uznávat (neničit) práci druhých

Strategie:

- učíme žáky hygienickým návykům a sebeobsluze
- seznamujeme s následky špatné hygieny
- zaměřujeme pozornost na oblékání k různým příležitostem
- prakticky žáky vedeme ke správnému stolování
- názorně a soustavně žáky seznamujeme s předměty denní potřeby a jejich použitím, vytváříme stereotypy

- seznamujeme s různými materiály, jejich tvary, vlastnostmi i způsobem práce s nimi
- vedeme žáky k úspěšnému dokončení práce
- hodnotíme výsledky, podporuje a oceňujeme úsilí žáka i po případném nezdaru
- vyvozujeme jednoduché pracovní stereotypy a dodržujeme je
- systematizujeme činnost
- korigujeme pracovní postupy vhodnou motivací
- důsledně postupujeme od jednoduchého ke složitějšímu
- důsledně dohlížíme na dodržování zásad bezpečnosti práce (relaxační chvílky)
- stanovujeme kritéria pro hodnocení
- hodnocením motivujeme, vybízíme k vlastnímu vyjádření
- podporujeme přátelství, kolegiální pomoc, řídíme práci kolektivu

7 Učební plán

Vzdělávací oblasti	Předměty Vzdělávací obory	1. - 10. ročník										
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Člověk a komunikace	Rozumová výchova	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	30
	Řečová výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20
Člověk a jeho svět	Smyslová výchova	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	40
Umění a kultura	Hudební výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20
	Výtvarná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
Člověk a zdraví	Pohybová výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20
	Zdrav. Tv nebo Rehab. Tv	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	40
Člověk a svět práce	Pracovní výchova	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	30
Celková povinná časová dotace		21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	210
Disponibilní časová dotace:												
	Hudební výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
	Pracovní výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10

7.1.Učební plán ZŠS - vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením, souběžným postižením více vadami a poruchou autistického spektra

7.2.Poznámky k učebnímu plánu žáků s těžkým mentálním postižením a ke vzdělávacím oblastem

Celková povinná časová dotace představuje povinnou týdenní časovou dotaci celkem ve všech ročnících základního vzdělávání. Týdenní časová dotace může být upravena podle individuálních potřeb a zdravotního stavu žáků, minimálně ale na 18 hodin v jednotlivých ročnících. Každou hodinu je možné rozdělit na dvě i více jednotek, mezi nimiž je kratší přestávka. Jednotlivé vyučovací předměty lze spojovat a vyučovat v blocích, jednotlivé činnosti lze propojovat a kombinovat při zachování celkové týdenní dotace pro jednotlivé vyučovací předměty. Celková povinná časová dotace je tvořena minimální časovou dotací pro vzdělávací oblasti a disponibilní časovou dotací. Využití celé disponibilní časové dotace je závazné.

Disponibilní časovou dotaci využijeme k zařazení těchto předmětů:

Hudební výchova – 1hodinu v každém ročníku, tj. 10hodin

Pracovní výchova – 1hodinu v každém ročníku, tj. 10hodin

Člověk a komunikace

-vzdělávací obsah předmětu Rozumová výchova se realizuje ve všech ročnících základního vzdělávání, má komplexní charakter, neboť se skládá ze složek Rozvíjení poznávacích schopností, Rozvíjení logického myšlení a paměti a Rozvíjení grafických schopností

-vzdělávací obsah předmětu Řečová výchova se realizuje jako samostatná hodina nebo se může realizovat v menších časových celcích, může se realizovat nonverbálními komunikačními metodami, předmět se samostatně neklasifikuje

Člověk a jeho svět

-vzdělávací obsah předmětu Smyslová výchova je realizován ve všech ročnících základního vzdělávání

Umění a kultura

-vzdělávací obsah předmětů Hudební výchova a Výtvarná výchova je realizován ve všech ročnících základního vzdělávání

Člověk a zdraví

-vzdělávací obsah předmětu Pohybová výchova je realizován ve všech ročnících základního vzdělávání, dotace je 2 hodiny týdně

-vzdělávací obsah předmětu Zdravotní tělesná výchova je určen všem žákům na vyrovnání pohybového handicapu a jejich potřeby korektivních cvičení, je realizován ve všech ročnících základního vzdělávání

-vzdělávací předmět Rehabilitační tělesná výchova je alternativní formou Zdravotní tělesné výchovy, je zařazen na doporučení odborného lékaře a může ho realizovat pouze kvalifikovaný odborník (zkušená rehabilitační sestra či speciální pedagog se somatopedickou kvalifikací), je realizován ve všech ročnících základního vzdělávání

Člověk a svět práce

-vzdělávací obsah předmětu Pracovní výchova je realizován ve všech ročnících základního vzdělávání

8 Učební osnovy

8.1. Člověk a komunikace

Charakteristika vzdělávací oblasti

Tato oblast má důležité postavení ve výchovně vzdělávacím procesu, neboť umožňuje žákům najít a rozvíjet nejvhodnější formu pro komunikaci s okolím. Nemůže-li žák komunikovat mluvenou řečí, je nutné využívat různé formy alternativní a augmentativní komunikace.

Obsah vzdělávací oblasti Člověk a komunikace se realizuje ve vyučovacích předmětech Rozumová výchova a Řečová výchova.

8.1.1. Rozumová výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Rozumová výchova se orientuje na poznávání předmětů, s nimiž se žáci setkávají v každodenním životě, jejich správné pojmenování a chápání jejich funkce, na označení běžných činností, jejich charakteristiku, průběh a časovou následnost, na rozvíjení paměti a její soustavné cvičení pomocí říkanek, básniček, písniček, poznávání a čtení několika písmen či slov. Tyto součásti rozumové výchovy mohou u některých žáků vyústit v osvojení základů čtení (případně sociálního čtení), základů psaní (zpravidla hůlkovým písmem) a v osvojení základů orientace v kvantitativních vztazích – abstrakce počtu předmětů, chápání číselné řady. Rozvíjení grafických schopností je zaměřeno na stimulování rozvoje jemné motoriky, který souvisí s rozvojem řeči a myšlení.

Cílem rozumové výchovy je rozvinutí rozumových a poznávacích schopností žáků na optimální možnou úroveň, dosažení takové úrovně sociálních, komunikačních a dalších dovedností, které umožní žákům určitou míru orientace v okolním prostředí, komunikaci s lidmi a také maximální možnou soběstačnost a nezávislost na péči dalších osob v nejzákladnějších každodenních činnostech.

Obsah vyučovacího předmětu Rozumová výchova se dělí na tematické okruhy:

Rozvíjení poznávacích schopností

Rozvíjení logického myšlení a paměti

Rozvíjení grafických schopností

Při výuce se obsah tematických okruhů vzájemně prolíná, výuka probíhá po celou dobu školní docházky.

Časové a organizační vymezení

Předmět Rozumová výchova se vyučuje:

v 1. -10. ročníku – 3hodiny týdně

Výuka probíhá v jednotlivých odděleních. V oddělení je zpravidla 6 žáků, většinou různých ročníků. Část hodiny pracují společně s učitelem, část hodiny částečně samostatně za individuální péče a dohledu učitele a asistentky.

Výchovné a vzdělávací strategie, směřující k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí

Klíčové kompetence tvoří základ dalšího rozvoje žáků a jejich integrace do společnosti. Učivo se stává závazným východiskem pro vypracování individuálních vzdělávacích plánů jednotlivých žáků.

Kompetence k učení

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- rozumět jednoduchým pojmům, znakům, symbolům a je chopen je užívat
- poznat tiskací písmena
- poznat a rozlišovat základní piktogramy
- používat učební pomůcky

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- vytváří ve škole i ve třídě takové prostředí, aby se žáci cítili jistě a bezpečně
- strukturalizuje denní program
- dodržuje jednotnou terminologii
- používá různé velikosti písmen, obrázků, piktogramů
- individuálně přizpůsobuje pomůcky žákům
- vhodně vybírá témata výuky, vytváří modelové situace k upevnění již naučeného

Kompetence k řešení problému

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- řešit známé situace na základě nápodoby či opakování
- chápat a plnit jednoduché příkazy
- orientovat se v okolním prostředí, časovém režimu
- překonávat pocity strachu

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- nacvičuje běžné situace, ve kterých se žák během dne ocitá
- zvládá společně s žákem běžné stresy v režimu dne, např. i zvládání kritiky

- upozorňuje na problémové situace a vysvětluje možná správná řešení

Kompetence komunikativní

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- reagovat na oslovení, na osoby ve svém okolí a dorozumívat se s nimi dle svých možností
- reagovat na pokyny

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- hovor začíná oslovením
- usměrňuje žáka v rozhovoru, napomáhá tvořit otázky i odpovědi
- podněcuje k aktivnímu mluvnímu projevu
- uplatňuje způsoby neverbální komunikace, pro jednotlivce vytváří alternativní způsoby komunikace

Kompetence sociální a personální

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností

- uvědomovat si svoji osobu i svoje tělo
- adekvátně navazovat kontakt a dorozumívat se s okolím
- spolupracovat s učiteli i spolužáky

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- používá základní stimuly k uvědomění si svého těla
- vysvětluje vztahy mezi lidmi, podporuje kontakt mezi spolužáky
- seznamuje žáky se základy slušného chování
- učí žáka odmítnout pro něj nepříjemné chování

Kompetence pracovní

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- zvládat nejjednodušší úkony sebeobsluhy a základy osobní hygieny
- poznávat a používat předměty denní hygieny
- podílet se na jednoduchých pracovních činnostech

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- učí žáky hygienickým návykům a sebeobsluze
- názorně a soustavně seznamuje žáky s předměty denní potřeby a jejich použitím, vytváří stereotypy
- vyvozuje jednoduché pracovní stereotypy a dodržuje je
- vždy postupuje od jednoduchého ke složitějšímu

Vzdělávací oblast: Člověk a komunikace

Vyučovací předmět: Rozumová výchova – Rozvíjení poznávacích schopností

Ročník: 1. – 3.

Výstupy	Učivo
Žák by měl: • znát své jméno, reagovat na oslovení jménem • znát členy své rodiny • poznat své spolužáky ze třídy a učitele • ukázat či pojmenovat části svého těla • znát a používat předměty denní potřeby • snažit se uplatnit základní hygienické a sebeobslužné činnosti • umět sdělit potřebu pití, jídla, toalety, sdělit své pocity • orientovat se v prostoru třídy • orientovat se v denním časovém rozvrhu, mít základní časové představy • vnímat podněty a vhodně na ně reagovat • řadit obrázky podle zadaných kritérií	• vlastní osoba, vlastní jméno, části těla a jejich pojmenování • naše rodina, maminka, tatínek, sourozenci, jména členů rodiny • moji spolužáci a učitel(ka), vztahy ve škole • předměty denní potřeby – hygienické potřeby, potřeby ke stolování • naše třída, orientace ve třídě, školní potřeby • časová orientace – ráno, dopoledne, čtyři roční období, dny v týdnu • časové souvislosti – dnes, zítra, včera, později, ráno, večer, v noci, snídane, oběd, večeře • znaky ročních dob, svátky, prázdniny • poznávání různých předmětů a zvířat na obrázcích, modelech, ve skutečnosti • zobecňování: ovoce, zelenina, zvířata, hračky, květiny, oblečení atd. • konkretizace: jablko, hruška apod. • třídění a řazení předmětů podle různých kritérií

	• poznávání zboží podle obalu • základní symboly, příp. využití forem náhradní komunikace – komunikační deník, VOKS • soustředěný poslech pohádek, říkadel a básní, snaha o recitaci básní
--	--

Vzdělávací oblast: Člověk a komunikace

Vyučovací předmět: Rozumová výchova – Rozvíjení poznávacích schopností

Ročník: 4. – 6.

Výstupy	Učivo
Žák by měl: • znát své jméno a příjmení, reagovat na oslovení • znát všechny členy vlastní rodiny • rozlišovat chlapce a dívky • znát spolužáky ze školy, některé jménem • pohotově ukázat části těla • vědět, k čemu slouží které předměty denní potřeby • plnit pokyny v rámci orientace ve třídě • aktivně pomáhat při hygienických a sebeobslužných činnostech • přiměřeně se orientovat v časových souvislostech • přiměřeně se soustředit na plnění zadaného úkolu • aktivně se zapojovat do výuky, přiměřeně reagovat na pokyny	• části těla – dvě ruce, dvě nohy, seznámení s našimi smysly • naše rodina, širší rodina – babička, děda... • vztahy mezi spolužáky, budeme si pomáhat • kolik mám let, měsíce roku, roční období, dny v týdnu • oblékání podle ročních dob • osobní hygiena, péče o vlasy a nehty, zuby • příroda v ročních dobách • zvířata – domácí, lesní, exotická, u domácích jejich mláďata • co kdo dělá, činnosti, povolání • zobecňování, konkretizace, negace – je, není, nebylo, mám, nemám, chci, nechci • třídění a řazení předmětů či obrázků dle různých kritérií • sociální čtení – piktogramy, dopravní symboly, symboly ve zdravotnictví • psychomotorické hry

	• seznámení s penězi, hra na obchod • využití alternativních a augmentativních forem náhradní komunikace • soustředěný poslech básní, říkanek a pohádek, vlastní recitace
--	---

Vzdělávací oblast: Člověk a komunikace

Vyučovací předmět: Rozumová výchova – Rozvíjení poznávacích schopností

Ročník: 7. – 10.

Výstupy	Učivo
Žák by měl: • ukázat a pojmenovat části svého těla • znát celé své jméno, reagovat na oslovení jménem • znát členy své rodiny • znát své spolužáky a učitele, podle schopností je oslovovat jménem • přiměřeně reagovat na podněty učitele i spolužáků • chovat se kamarádsky ke spolužákům a slušně k učitelům • orientovat se přiměřeně v časových souvislostech • přiměřeně schopnostem se orientovat ve škole • snažit se samostatně uplatňovat základní hygienické a sebeobslužné činnosti • umět uspokojit základní životní potřeby, vnímat je • umět dát najevo příp. zdravotní potíže • řadit obrázky podle zadaných kritérií	• vlastní osoba, já, zdraví a nemoc, předcházení nemocem, prevence nemocí, hra na doktora, chování u lékaře • seznámení s některými vnitřními orgány – srdce, plíce... • naše škola – zaměstnání a funkce dospělých ve škole, prostory školy • kde bydlím, náš byt, moje místo bydliště • třídění obrázků (např. zvířata, ptáci, nábytek, nářadí, nádobí, školní potřeby, hygienické potřeby) • hra na obchod, nakupování, placení penězi, dražší x levnější, příp. čtení cen výrobků • příroda během roku – jehličnaté a listnaté stromy, keře, tráva • psychomotorické hry • rozvíjení sociálního čtení • využití forem alternativní a augmentativní komunikace • denní režim školáka – snaha o maximální možnou samostatnost

Vzdělávací oblast: Člověk a komunikace

Vyučovací předmět: Rozumová výchova – Rozvíjení logického myšlení a paměti

Ročník: 1. – 6.

Výstupy	Učivo
Žák by měl: • umět se soustředit na zadanou činnost • rozlišit velikost předmětů či obrázků • poznat stejnou dvojici • rozlišit tvary předmětů • umět se orientovat na stránce • umět se orientovat na řádku • číst vybraná písmena • umět opakovat slova • umět recitovat krátkou říkanku • umět porovnat množství výrazně rozdílné • umět spočítat prvky • poznat číslice	• manipulační činnosti doprovázené komentářem • velký, malý, větší, menší • pexesa a jiné dvojice obrázků • geometrické tvary, kulatý, hranatý, šišatý, kolečko, čtverec, trojúhelník, obdélník • orientace na ploše lavice, tabule, na stránce – nahoře, dole, uprostřed, vpravo, vlevo • čtení a ukazování obrázků v řádku zleva doprava • abstrakce: barvy, počet, písmeno, odvození první hlásky ve slově • vyvození samohlásek • vyvození hlásek: M, L, T, V, S, J . individ. • hra na ozvěnu – opakování 2 – 3 slov, hra na obchod... • nácvik krátkých říkanek a básní • cvičení pozornosti – všechno, nic, málo, hodně • posloupnost čísel, jejich řazení, porovnávání počtu • přiřazování číslic k počtu a naopak • abstrakce- negace, příčinné souvislosti – proč?

Vzdělávací oblast: Člověk a komunikace

Vyučovací předmět: Rozumová výchova – Rozvíjení logického myšlení a paměti

Ročník: 7. – 10.

Výstupy	Učivo
Žák by měl: • umět koncentrovat pozornost na svou práci • rozlišit předměty podle tvaru, barvy či jiných znaků • zvládnout složit dějový obrázek • samostatně pracovat s knihou či sešitem, listovat • orientovat se na stránce podle pokynů • číst vybraná písmena a krátká slova • umět reprodukovat říkanku, příp. krátký text • umět vyprávět svoje zážitky • snažit se vyprávět podle obrázků • umět přiřadit číslíci k počtu	• třídění barev, tvarů, obrázků do skupin, do řádků, do sloupečků • třídění číslíci a písmen • orientace v čase – denní doby, činnosti během dne, roční doby • časové vztahy – nyní, předtím, potom, teď, bylo, bude, dnes, včera, zítra • vyhledávání obrázku na stránce • čtení známých písmen v řádku zleva doprava • nácvik čtení slov globální metodou • sociální čtení, piktogramy • vyvozování dalších hlásek abecedy – P, B, R, K, Z, N, D, C, Š, Ř, Č (H, Ž, F, G, CH) • nácvik říkanek • vyprávění zážitků z víkendů, akcí, tábora apod. • popis obrázků, poté v návaznosti na děj • určení množství a přiřazení číslíci

Vzdělávací oblast: Člověk a komunikace

Vyučovací předmět: Rozumová výchova – Rozvíjení grafických schopností

Ročník: 1. – 6.

Výstupy	Učivo
Žák by měl: • snažit se uchopit a podržet podaný předmět • umět uchopit tužku, štětec a jiné psací náčiní • zvládnout samostatně čárat na papír • snažit se nakreslit čáru dle pokynů • poznat grafickou podobu některých velkých tiskacích písmen • snažit se samostatně napsat několik číslic a tiskacích písmen	• rozvoj hrubé i jemné motoriky, cvičení dlaní, prstů, tvoření špetky • uchopování předmětů do celé ruky, do špetky, do dvou prstů • rovnání písmen – např. textilních – do řádku • čmárání – do krupice, rýže, voskovkami, křídou, pastelkami, tužkou, fixem... • manipulace s předměty • vodorovné a svislé čáry shora dolů i zdola nahoru, šikmé čáry zdola nahoru, shora dolů • horní a dolní oblouky oběma směry • kroužení na obě strany – klubíčka, kružnice, ovály • odstředivé a dostředivé čáry, svislé čáry do linek • dva spojené horní oblouky • dostředivé a odstředivé čáry • nácvik psaní hůlkových písmen – I, O, V, A. • nácvik psaní prvního písmene svého jména • postupný nácvik dalších písmen • nácvik psaní číslic 1, 2, 3,...

Vzdělávací oblast: Člověk a komunikace

Vyučovací předmět: Rozumová výchova – Rozvíjení grafických schopností

Ročník: 7. – 10.

Výstupy	Učivo
Žák by měl: • samostatně si nachystat zadané psací náčiní • umět obtáhnout určitou čáru • napodobit předvedenou čáru • poznat a pojmenovat viděná vybraná písmena • s dohledem samostatně napsat několik písmen • poznat základní geometrické tvary	• rozvoj jemné motoriky • opakování grafomotorických prvků z předešlých let • vlnovky, smyčky nahoru, smyčky dolů • procvičování prvků tiskacích písmen • upevňování a procvičování psaní naučených písmen a číslic • nácvik psaní dalších písmen a číslic • snaha o psaní písmen svého jména • rozlišování geometrických tvarů, obtahování tvarů

8.1.2. Řečová výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Vyučovací předmět Řečová výchova zahrnuje tematický obor Rozvíjení komunikačních dovedností, který je nástrojem funkčního dorozumívání žáků. Vede je k rozvíjení slovní zásoby, řečových schopností, komunikačních dovedností, vnímání a chápání různých jazykových sdělení. Rozvíjení řečových dovedností ovlivňuje rozvoj poznávacích, citových i volných vlastností žáka.

Žákům, u kterých je verbální komunikace omezena či není vůbec možná, jsou určeny systémy alternativní a augmentativní komunikace. Tyto systémy jim pomáhají překonávat komunikační bariéry, dorozumívat se a komunikovat s okolím, také vyjadřovat pocity a přání a reagovat na podněty.

Řečová výchova je nedílnou součástí všech vyučovacích předmětů a také prolíná veškerou činností.

Časové a organizační vymezení

Předmět Řečová výchova se vyučuje:

v 1. - 10. ročníku – 2hodiny týdně

Výuka probíhá v jednotlivých odděleních.

Kvalifikovanou odbornou logopedickou péčí, v případě zájmu rodičů, zajišťuje logoped SPC pro žáky s více vadami při naší škole.

Vzdělávací oblast: Člověk a komunikace

Vyučovací předmět: Řečová výchova

Ročník: 1. – 6.

Výstupy	Učivo
Žák by měl: • vnímat hlas a intonaci dospělé osoby • snažit se o správné dýchání • umět vyjádřit souhlas či nesouhlas – verbálně či gesty • znát své jméno a umět reagovat na oslovení jménem • znát jména blízkých osob a spolužáků • umět pozdravit a poděkovat – slovně či gesty • sdělit svoje potřeby a přání – verbálně či gesty	• zjištění úrovně řeči a porozumění řeči – aktivní i pasivní slovní zásoba • cvičení rtů a jazyka • cvičení mluvidel před zrcadlem • masáž a stimulace mluvidel, cvičení mluvidel – vysunování a zasunování jazyka, zavírání a otevírání úst • nácvik polykání • kontrola slinotoku • nácvik správného dýchání – nádech nosem, výdech ústy • foukání, sfukování – pírka, papírky, bubliny z bublifuku • reakce na jednoduché pokyny a pobídky – dej, ukaž, sedni si... • napodobování hlasů a zvuků • ovládání síly hlasu • sluchová a intonační cvičení, akustická diferenciac

	• tvorba a rozvíjení slovní zásoby pomocí reálných předmětů, obrázků a fotek • nácvik říkanek • fonetické cvičení, nácvik hlásek a slov • spontánní a jednoduché rozhovory • systémy augmentativní a alternativní komunikace • využití PC programů zaměřených na rozvoj komunikace • kinetické hry rozvíjející jemnou motoriku • nácvik pozdravu, zdravíme dospělé i kamarády – verbálně, gestem • chování u stolu
--	--

Vzdělávací oblast: Člověk a komunikace

Vyučovací předmět: Řečová výchova

Ročník: 7. – 10.

Výstupy	Učivo
Žák by měl: • přiměřeně reagovat na hlas a intonaci dospělé osoby • snažit se správně dýchat • umět vyjádřit souhlas či nesouhlas – verbálně či gestem • znát své jméno a příjmení, reagovat na oslovení • znát jména osob z nejbližšího okolí, spolužáků • umět pozdravit i poděkovat – verbálně či gesty • dokázat verbálním či nonverbálním způsobem sdělit svá přání a potřeby • umět alespoň s pomocí využívat komunikační počítačové hry	• cvičení rtů, jazyka a mluvidel • procvičování a upevňování správného dýchání • napodobování hlasů zvířat a zvuků • kontrola slinotoku • pozdrav při příchodu a při odchodu ze školy • oslovení kamaráda, oslovení dospělých • požádání, poděkování • pochopení a používání pojmů já – ty, můj – tvůj, mně – tobě • sdělení přání, potřeby • chování u stolu • využití metod alternativní komunikace • recitace říkanek • motivace k slovnímu projevu, podpora mluvního projevu • vedení spontánních rozhovorů • komentování dějové posloupnosti

8.2. Člověk a jeho svět

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět pomáhá žákům utvářet si citový vztah ke svému okolí, osvojit si vhodné chování a jednání. Tato oblast prostřednictvím smyslového vnímání rozvíjí psychické funkce. Realizuje se vyučovacím předmětem Smyslová výchova, která procvičuje zrakové, sluchové, čichové, chuťové, hmatové vnímání vizuomotoriku a prostorovou orientaci.

Vyučovací předmět se člení do těchto tematických okruhů:

Rozvíjení zrakového vnímání

Rozvíjení sluchového vnímání

Rozvíjení hmatového vnímání

Prostorová a směrová orientace

Rozvíjení čichového a chuťového vnímání

Toto rozdělení je pouze teoretické, neboť jednotlivé druhy smyslového vnímání spolu těsně souvisejí a mají komplexní charakter. Tyto tematické okruhy se vzájemně prolínají. Výuka probíhá po celou dobu desetileté školní docházky.

8.2.1. Smyslová výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Smyslová výchova je zaměřena na rozvíjení psychických funkcí prostřednictvím smyslového vnímání, hlavně na vytváření vztahů smyslového vnímání, myšlení a řeči. Cílem smyslové výchovy je uspokojovat základní životní potřeby žáků, upevňovat hygienické a stravovací návyky, umět se orientovat v nejbližším okolí, vytvářet základní schopnosti manipulace s předměty, poznávání a pojmenování základních barev, rozlišování, poznávání a třídění předmětů podle velikosti, tvaru, barev a zvuku, napodobování a předvádění pohybů, napodobování a rozlišování zvuků, rozlišování a určování chuťových vlastností látek.

Časové a organizační vymezení

Předmět Smyslová výchova se vyučuje v 1. – 10. ročníku – 4 hodiny týdně.

Výuka probíhá v jednotlivých odděleních jako samostatný předmět a také prolíná všemi ostatními předměty, pro jejichž úspěšné zvládnutí vytváří předpoklady.

Výchovné a vzdělávací strategie, směřující k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí

Kompetence k učení

Žák by měl dle svých individuálních možností:

- rozumět jednoduchým pojmům, znakům, symbolům a být schopen je používat
- používat učební pomůcky
- napodobovat různé předvedené činnosti

Výchovně vzdělávací strategie

Učitel:

- dodržuje jednotnou terminologii
- vhodně vybírá témata výuky, vytváří modelové situace k upevnění již naučeného
- zvyšuje požadavky na udržení pozornosti nabídkou zajímavých úkolů
- při učení využívá her, písni, pohybu

Kompetence k řešení problémů

Žák by měl dle svých individuálních možností:

- orientovat se v okolním prostředí a v časovém režimu dne
- chápat a plnit jednoduché příkazy
- řešit známé situace na základě nápodoby či opakování
- překonávat pocity strachu

Výchovně vzdělávací strategie

Učitel:

- vytváří žákům prostředí bezpečí a jistoty
- nacvičuje běžné situace, ve kterých se žák během dne ocitá
- postupně zvětšuje okruh prostoru, v němž se žák ocitá
- strukturalizuje denní režim
- postupně zvyšuje nároky na žáka, respektuje jeho osobu, potřeby a možnosti

Kompetence komunikativní

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- poznávat známé osoby a dorozumívat se s nimi verbálními nebo nonverbálními formami komunikace
- reagovat na své jméno
- pozdravit a reagovat na pozdrav vhodným způsobem
- reagovat na pokyny

Výchovně vzdělávací strategie

Učitel:

- pomáhá žákům utvářet okruhy nejbližších lidí - v rodině i ve škole
- povzbuzuje žáky k hovoru vhodnými otázkami
- vždy osloví žáka jménem
- nacvičuje pozdrav nejvhodnějším způsobem
- uplatňuje způsoby neverbální komunikace, pro jednotlivce vytváří alternativní způsoby komunikace

Kompetence sociální a personální

Žák by měl dle svých individuálních možností a schopností:

- uvědomovat si svou osobu prostřednictvím svého těla
- chápat hierarchii osob ve škole
- navazovat kontakt a adekvátně se seznamovat s prostory školy a okolím školy

Výchovně vzdělávací strategie

Učitel:

- pomocí pohybu a říkanek motivuje žáky k poznání sebe sama
- přibližuje a vysvětluje životní role
- seznamuje žáky s pravidly slušného chování
- nacvičuje orientaci v okolí – vycházky, stereotypní trasy, popis trasy

Kompetence pracovní

Žák by měl dle svých individuálních možností:

- zvládat nejjednodušší úkoly sebeobsluhy a základy osobní hygieny
- poznávat a používat předměty denní potřeby
- rozlišovat předměty různé velikosti a tvarů, účelně s nimi manipulovat

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- učí žáky hygienickým návykům a sebeobsluze
- seznamuje s následky špatné hygieny
- prakticky vede žáky ke správnému stolování
- názorně a soustavně žáky seznamuje s předměty denní potřeby a jejich použitím, vytváří stereotypy
- seznamuje žáky s různými materiály, jejich tvary, vlastnostmi a způsobem práce s nimi

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Vyučovací předmět: Smyslová výchova – rozvíjení zrakového vnímání

Ročník: 1. – 10.

Výstupy	Učivo
Žák by měl: • uchopit předměty a manipulovat s nimi • rozlišovat tvary a barvy předmětů • poznat, řadit, skládat a třídit předměty podle velikosti, barevné a tvarové odlišnosti • třídit obrázky, rozeznat reálné a vyobrazené předměty • poznat osoby ze svého okolí a své spolužáky • rozpoznat denní dobu podle činnosti, obrázku nebo piktogramu • napodobit předvedené pohyby	• rozlišování světla a tmy • vnímání pohybujícího se předmětu, osoby • rozlišování spolužáků, dospělých a členů rodiny ve skutečnosti i na fotografiích • vnímání prostoru oběma očima, jedním okem • cvičení soustředěného zrakového vnímání pomocí různých výrazných předmětů • třídění dvou zřetelně odlišných předmětů – např. panenky, autíčka • třídění materiálu – dva druhy – žaludy – kaštiny • třídění předmětů a jejich ukládání do misek či krabiček • třídění tří komponentů – nejprve výrazně odlišných... • rozlišování a třídění předmětů podle velikosti • třídění obrázků podle obsahu (ovoce, květiny, nádobí.....)

- rozlišování plošných geometrických tvarů (kruh, čtverec, trojúhelník)
- rozlišování a poznávání barev
- vytváření abstrakce „barvy“, vyhledávání předmětů téže barvy
- rozlišování dvou základních, výrazně odlišných barev
- postupné poznávání všech základních barev a jejich pojmenování
- třídění předmětů podle barev a manipulace s nimi
- cvičení zrakové paměti (Co se změnilo? Pamatování 2 – 3 předmětů)
- třídění na základě vnímání hmatem bez zrakové kontroly
- jmenování předmětů zleva doprava
- jmenování předmětů na obrázku
- poznávání změn a rozdílů na obrázcích a na skutečných předmětech
- denní časové úseky podle činností, obrázků či piktogramů
- vnímání a poznávání částí těla
- napodobování poloh a pohybů předvedených učitelem při říkankách, písních a při tělesné výchově
- vizuomotorická cvičení – spojení dvou předmětů čarou, cvičení zaměřená na koordinaci pohybů ruky a oka

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Vyučovací předmět: Smyslová výchova – rozvíjení sluchového vnímání

Ročník: 1. – 10.

Výstupy	Učivo
Žák by měl: • reagovat na své jméno, na oslovení, na zavolání • poznat, rozlišit a napodobit různé zvuky • poznat podle hlasu osoby ze svého nejbližšího okolí • poznat a rozlišit různé zvuky a hlasy zvířat podle zvukové nahrávky • rozlišit zvuky spojené s denním životem a nebát se nepříjemných zvuků	• nácvik soustředěného sluchového vnímání pomocí zvuků, poznávání a rozlišování zvuků • sluchová cvičení s využitím zraku, určování zdroje zvuku, směru zvuku • sluchová cvičení bez využití zraku • poznávání spolužáků a učitelů podle hlasu • poznávání hudebních nástrojů podle zvuku, Orffovy nástroje • zvuky dopravních prostředků • poznávání hlasů zvířat a dalších zvuků v přírodě – z nahrávky • rozlišování zvuků domácích spotřebičů a přístrojů • navozování pocitu bezpečí při poslechu nepříjemných zvuků (např. zubní vrtačka atd.) • napodobování zvuků • rozlišování a napodobování výslovnosti a dlouhých slabik • cvičení sluchové paměti

	• poznávání první hlásky ve slově• dělení slov na slabiky s pomocí rozpočítadel• určování délky a intenzity zvuku• sluchově motorická cvičení

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Vyučovací předmět: Smyslová výchova – rozvíjení hmatového vnímání

Ročník: 1. – 10.

Výstupy	Učivo
Žák by měl: • zvládat základní sebeobslužné dovednosti • poznat hmatem velikost, tvar a povrch předmětů • třídit předměty na základě hmatu – podle velikosti a tvaru • poznat známé předměty podle hmatu • rozlišit hmatem základní fyzikální vlastnosti předmětů (teplotu, tvrdost)	• poznávání předmětů hmatem s využitím a bez využití zraku • poznávání předmětů se zavázanýma očima, hra na slepou bábu, na tmu • rozlišování vlastností předmětů – teplé, studené, hřeje, chladí, měkké, tvrdé, suché, mokré, hladké, drsné • hlazení jemných látek (samet, plyš, kožešina), navozování příjemných pocitů • skládání půlených obrázků, celků z částí, puzzle, stavebnice • uchopování předmětů různých tvarů, uchopování podle pokynů • příprava pomůcek na lavici před vyučováním • sebeobslužné činnosti – mytí a utírání rukou, použití toalety, jedení lžící, oblékání, svlékání, obouvání • třídění předmětů – podle tvaru, velikosti, povrchu

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Vyučovací předmět: Smyslová výchova – prostorová a směrová orientace

Ročník: 1. – 10.

Výstupy	Učivo
Žák by měl: • vnímat prostor, rozlišit směrovou orientaci ve známém prostoru • orientovat se ve třídě, ve škole a ve svém nejbližším okolí • rozlišovat vpravo – vlevo • rozlišovat nahoře – dole, před – za, vedle • řadit, skládat a umístit předměty na určené místo podle pokynu • rozeznat roční období podle základních znaků	• orientace ve třídě: okna, dveře, stolek, na lavici.... • orientace ve škole: šatna, chodba, třída, umývárna.... • orientace na školní zahradě • vpravo, vlevo, pravá a levá ruka, strana • orientace na ploše – nahoře, dole, příp. uprostřed • směrová orientace – řazení předmětů zleva doprava • na začátku, na konci, první, poslední, vpředu, vzadu • orientace pomocí předložek a příslovcí – pojmy – nad, pod, vedle, před, za, na, do, ve, ke • směrová orientace v řadě, na ploše, v prostoru – plnění jednoduchých pokynů • řazení předmětů podle směrové orientace, podle pokynů • orientace v knize, sešitě, časopisu • základní znaky ročních dob – využití kalendáře ročních dob, počasí, piktogramů

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Vyučovací předmět: Smyslová výchova – rozvíjení čichového a chuťového vnímání

Ročník: 1. – 10.

Výstupy	Učivo
Žák by měl: • rozlišovat jednotlivé chutě • poznat předměty čichem podle vůně • rozlišit pachy a vůně • poznat zkažené potraviny a nebezpečné látky	• cvičení sání, sání brčkem z umělé hmoty • rozlišování základních chutí • lízání medu, čokolády, lízátko • rozlišování chutí potravin, ovoce, zeleniny, nápojů – s využitím zraku i bez využití zraku • nácvik kousání a polykání • dýchání nosem, výdech ústy, čichání ke květinám • rozlišování – voní, páchne • poznávání předmětů podle vůně (květina, mýdlo, cibule, česnek...) • zkažené jídlo, nebezpečné látky

8.3. Umění a kultura

Charakteristika vzdělávací oblasti

Tato oblast provází žáky po celou dobu povinné školní docházky. Pomáhá přispívat ke kultivaci osobnosti žáků, působí na jejich chování, posiluje jejich sebevědomí, rozvíjí estetické cítění tím, že dává prostor pro uplatnění tvořivých schopností a zprostředkování zážitků prostřednictvím vlastní tvorby a recepce. Tato oblast má rehabilitační a relaxační význam, naplňuje přirozenou potřebu projevit se. Výukou je možné přiblížit žákům hudební i výtvarné umění a působit na jejich estetické vnímání. Získané dovednosti mohou pak obohatit jejich život.

Vzdělávací oblast se realizuje ve vyučovacích předmětech Hudební výchova a Výtvarná výchova.

8.3.1. Hudební výchova

Vyučovací předmět Hudební výchova plní několik funkcí. Rozvíjí muzikálnost žáků, jejich rytmické a intonační schopnosti, pohybovou kulturu a napomáhá rozvoji jejich řeči. Plní i funkce psychoterapeutické – pomáhá žákům k překonání únavy, zlepšení nálady, k odreagování napětí, podílí se na prohlubování koncentrace jejich pozornosti.

Využívá hlasových, sluchových a dechových cvičení, rytmických cvičení, hudebně pohybových cvičení a poslechu hudby.

Časové a organizační vymezení

Předmět Hudební výchova se vyučuje v 1. – 10. ročníku – 2 hodiny týdně. Výuka probíhá v jednotlivých odděleních a také na společných ranních hudebních chvilkách všech žáků školy.

Žáci mohou své dovednosti využít při nácviku a realizaci školních besídek pro rodiče. Podle schopností žáků využíváme vokální, instrumentální či pohybové aktivity. K relaxaci a poslechové činnosti využíváme místnost s vodním lůžkem – snoezelen. Sociální složkou jsou návštěvy divadelních představení a výchovných koncertů.

Výchovné a vzdělávací strategie, směřující k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí

Kompetence k učení

Žák by měl dle svých individuálních schopností:

- rozumět jednoduchým pojmům, znakům, symbolům a být schopen je používat
- napodobovat různé předvedené činnosti a pohyby

Výchovně vzdělávací strategie

Učitel:

- uplatňuje individuální přístup k žákům
- dodržuje jednotnou terminologii
- vhodně vybírá témata výuky, vytváří modelové situace k upevnění již naučeného
- motivuje pochvalou, posiluje sebemenší úspěch

Kompetence k řešení problémů

Žák by měl dle svých individuálních schopností:

- chápat a plnit jednoduché příkazy
- překonávat pocity strachu
- řešit známé situace na základě nápodoby a opakování

Výchovně vzdělávací strategie

Učitel:

- vytváří prostředí bezpečí a jistoty
- učí žáky plnit úkoly, vhodnou motivací je vede k dokončení úkolu a k samostatnosti
- postupně zvyšuje nároky na žáka, respektuje jeho osobu, potřeby a možnosti

Kompetence komunikativní

Žák by měl dle svých individuálních schopností:

- reagovat na jednoduché pokyny, vyjadřovat svůj souhlas či nesouhlas
- vyjadřovat své pocity, potřeby a nálady různým způsobem verbálními i neverbálními prostředky

Výchovně vzdělávací strategie

Učitel:

- pomáhá rozvíjet a obohacovat slovní zásobu žáka
- motivací povzbuzuje ke zpěvu
- pomocí zpěvu i poslechu hudby pomáhá žákům odreagovat napětí a uvolnit náladu
- uplatňuje i způsoby neverbální komunikace – pro jednotlivce vytváří alternativní způsoby komunikace

Kompetence sociální a personální

Žák by měl dle svých individuálních možností:

- uvědomovat si svoji osobu prostřednictvím svého těla
- dokázat účelně verbálně nebo nonverbálně komunikovat
- spolupracovat s učiteli a spolužáky, zapojovat se do skupiny a podílet se na aktivitách, které uplatní v běžném životě

Výchovně vzdělávací strategie

Učitel:

- pomocí cvičení při zpěvu motivuje žáky k poznání sebe sama
- aktivně rozvíjí a podporuje všechny formy komunikace
- vede žáky k práci ve skupině, zapojení se do zpěvu, posiluje společné prožitky

Kompetence pracovní

Žák by měl dle svých individuálních možností:

- rozlišovat předměty různé velikosti a tvarů, účelně s nimi manipulovat
- po jednoduchém vysvětlení samostatně plnit zadaný úkol
- zapojit se do týmové práce

Výchovně vzdělávací strategie

Učitel:

- seznamuje žáky s různými hudebními nástroji – Orffovými, předměty z kuchyně atd. a jejich použitím při hudbě
- vede žáky k samostatnosti
- hodnotí výsledky, podporuje a oceňuje úsilí žáka i po případném nezdaru
- řídí práci kolektivu, podporuje přátelství

Vzdělávací oblast: Umění a kultura

Vyučovací předmět: Hudební výchova

Ročník: 1. – 10.

Výstupy	Učivo
Žák by měl: • zvládat správné dýchání, snažit se o správnou intonaci a melodii • rozlišovat zvuky hudebních nástrojů • zvládat zpěv jednoduchých písní s doprovodem hudebního nástroje • správně manipulovat s jednoduchými hudebními nástroji • doprovodit sebe i spolužáky na jednoduché rytmické hudební nástroje • zvládat jednoduchá rytmická cvičení a pohyb podle rytmického doprovodu • soustředit se na poslech relaxační hudby a na jednoduché krátké skladby	• pravidelné dýchání, správné držení těla při dýchání • zpěv jednoduchých písní v rozsahu kvinty – s doprovodem hudebního nástroje • zpěv lidových písní, zpěv umělých písní • zpěv písní zaměřených k ročním dobám, svátkům • nácvik správné výslovnosti textů písní i říkadel • rytmizace říkadel • rozlišování zvuků hudebních nástrojů • hra na jednoduché hudební nástroje, příp. dostupné předměty – vařečky atd., Orffův instrumentář • hra na tělo – tleskání, dupání... • pohybové hry s říkadly a dětskými popěvky • pohyb podle rytmického doprovodu (chůze, pohyb, klus v různém tempu – zrychlování, zpomalování, poskoky)

	• spojení tělesných cvičení s hudebním doprovodem • poslech krátkých skladeb různého charakteru • poslech relaxační hudby • poslech říkadel a jednoduchých písní v provedení dětských sborů
--	---

8.3.2. Výtvarná výchova

Ve vyučovacím předmětu Výtvarná výchova se rozvíjejí tvořivé schopnosti a dovednosti žáků při využívání různých technik výtvarných činností a při práci s různými materiály. Výtvarná výchova u žáků rozvíjí citlivost, citovost a také schopnost vnímat smyslové (hlavně zrakové a prostorové) podněty. Pomáhá vyjadřovat moce a dává průchod přirozené aktivitě a fantazii. Při těchto činnostech dochází k rozvíjení tvořivosti při osobitém způsobu vidění světa. Rozvíjí se také estetické cítění a vyjadřování žáků. Je potřeba navozovat takové činnosti, aby žáci mohli být úspěšní.

Časové a organizační vymezení

Předmět Výtvarná výchova se vyučuje po celou dobu povinné školní docházky v 1. – 10. ročníku – 1 hodinu týdně.

Výuka probíhá v jednotlivých odděleních, příp. mohou žáci využít keramické dílny (výtvarné dílny) školy. Používají se tradiční i méně tradiční výtvarné postupy a pomůcky. Žákům jsou k dispozici temperové, vodové a prstové barvy, štětce různých velikostí a speciální pastelky, umožňující kreslit žákům s pohybovými potížemi. V budově školy je k dispozici keramická pec.

Výtvarná i keramická díla a výtvoři slouží k výzdobě školy. Škola se jimi prezentuje na mimoškolních soutěžích a výstavách. Výrobky slouží i jako dárky pro rodiče při školních besídkách nebo jako upomínkové předměty pro sponzory školy. Sociální složkou předmětu Výtvarná výchova jsou návštěvy výstav.

Obsah učiva vyučovacího předmětu Výtvarná výchova se prolíná s obsahem učiva vyučovacího předmětu Pracovní výchova a souvisí také s vyučovacím předmětem Smyslová výchova.

Výchovné a vzdělávací strategie, směřující k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí

Kompetence k učení

Žák by měl dle svých individuálních schopností:

- rozumět jednoduchým pojmům, znakům, symbolům a být schopen je používat
- používat pracovní a výtvarné pomůcky
- napodobovat různé předvedené pohyby a činnosti

Výchovně vzdělávací strategie

Učitel

- dodržuje jednotnou terminologii
- uplatňuje individuální přístup k žákovi
- individuálně přizpůsobuje velikost pomůcek žákům
- seznamuje postupně s pomůckami
- předvádí pracovní postupy
- využívá všech dostupných materiálů, pomůcek, hraček
- motivuje pochvalou, posiluje sebemenší úspěch
- opakuje a upevňuje již naučené
- povzbuzuje k dokončení činnosti
- vede žáky k sebehodnocení

Kompetence k řešení problému

Žák by měl dle svých individuálních schopností:

- řešit známé situace na základě nápodoby či opakování
- chápat a plnit jednoduché příkazy

Výchovně vzdělávací strategie

Učitel:

- učí žáky plnit úkoly, vhodnou motivací je vede k dokončení úkolu a samostatnosti
- postupně zvyšuje nároky na žáka, respektuje jeho osobu, potřeby a možnosti

Kompetence komunikativní

Žák by měl dle svých individuálních schopností:

- reagovat na jednoduché pokyny, vyjadřovat svůj souhlas či nesouhlas
- vyjadřovat své potřeby, pocity a nálady různým způsobem

Výchovně vzdělávací strategie

Učitel:

- obohacuje slovní zásobu žáka
- povzbuzuje žáky k hovoru vhodnými otázkami
- předvádí správnou manipulaci s pomůckami a správné postupy výtvarných technik
- vhodně motivuje a povzbuzuje k práci

Kompetence sociální a personální

Žák by měl dle svých individuálních schopností:

- dokázat účelně verbálně nebo nonverbálně komunikovat
- spolupracovat s učiteli, zapojovat se do společné práce

Výchovně vzdělávací strategie

Učitel:

- aktivně rozvíjí a podporuje všechny formy komunikace
- vede žáky k práci ve skupině

Kompetence pracovní

Žák by měl dle svých individuálních schopností:

- zvládat nejjednodušší úkony sebeobsluhy a základy osobní hygieny
- rozlišovat předměty a potřeby k výtvarným činnostem
- účelně s nimi manipulovat
- po předvedení se snažit samostatně pracovat
- respektovat pracovní postup
- chápat hodnocení výsledku své práce, vyrovnat se s kritikou

Výchovně vzdělávací strategie

Učitel:

- učí žáky správným hygienickým návykům před a po práci
- názorně seznamuje žáky s předměty a výtvarnými potřebami, s materiály, jejich vlastnostmi i způsobem práce
- předvádí a učí žáky správné manipulaci s nimi
- vede žáky k samostatnosti i k dokončení práce
- koriguje pracovní postupy vhodnou motivací
- důsledně postupuje od jednoduchého ke složitějšímu
- stanovuje kritéria pro hodnocení, hodnocením motivuje, vybízí k vlastnímu vyjádření

Vzdělávací oblast: Umění a kultura

Vyučovací předmět: Výtvarná výchova

Ročník: 1. – 10.

Výstupy	Učivo
Žák by měl: • umět si připravit pracovní místo, pracovní oděv a pomůcky • poznat základní barvy • vnímat základní vztahy mezi barvami a tvary • malovat podle vlastní fantazie, pocitů • malovat podle zadaného tématu • malovat podle pokynů • využívat při činnostech různé materiály a techniky • vnímat výsledky své práce a práce druhých – vnímat průběh činnosti • umět spolupracovat s ostatními • snažit se udržovat čistotu v rámci možností • zvládat základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami	• správné sezení • úchop předmětů a manipulace s nimi podle pokynu • koordinace činností – oko – ruka • správné držení výtvarných pomůcek • použití tradičních i netradičních technik • práce s papírem – mačkání do kuliček, trhání, vytrhávání, překládání, lepení • modelování – utváření tvarů a snadných předmětů z různých materiálů (kuličky, hadi, ovoce), modelování z plastelíny, moduritu, písku, terapeutické hmoty, keramické hmoty • hnětení, stlačování, vyvalování tvarů prsty, dlaněmi • vykrajování tvarů formičkami • tiskátka • kresba prsty, křídami, voskovkami • kresba tvarově nenáročných předmětů • kreslení předmětů vycházejících z kruhu, čtverce či obdélníku

	(míč, sněhulák, kapesník, okno, ručník) • malba, barevné skvrny vodovými nebo temperovými barvami • kresby vycházející z barevných skvrn, čar (květiny, voda) • rozlišování barev a barevných odstínů, ladění barev • zapouštění barev • kombinace různých technik • výrobky zaměřené k ročním dobám a svátkům • práce se stavebnicemi – stavění z kostek, úklid kostek do krabice, skládání, rozkládání a šroubování hraček a předmětů • hříbky, mozaiky, plastické a dřevěné stavebnice • sestavování tvarů ze špejlí, dřívěk • práce s vatou, s látkou • vnímání a hodnocení tvůrčí činnosti vlastní i druhých
--	--

8.4. Člověk a zdraví

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Člověk a zdraví učí žáky základním poznatkům, které mohou využívat v každodenním životě. Respektuje celistvost osobnosti žáků, rovnoměrně rozvíjí fyzické i psychické schopnosti, pohybové dovednosti i sociální adaptaci.

Obsah vzdělávací oblasti se realizuje ve vyučovacích předmětech Pohybová výchova, Zdravotní tělesná výchova nebo Rehabilitační tělesná výchova.

Charakteristika vyučovacího předmětu

8.4.1. Pohybová výchova

Vyučovací předmět Pohybová výchova je zaměřen na zvládnutí základních pohybových dovedností a rozvíjení pohybové kultury. Prostřednictvím pohybových aktivit přispívá ke zmírnění důsledků zdravotního postižení žáků, rozvoji řeči, pomáhá k odreagování napětí, překonání únavy, zlepšování nálady a podílí se na koncentraci pozornosti. Pohybová činnost tvoří základ rozvoje psychických procesů.

8.4.2. Zdravotní tělesná výchova

Vyučovací předmět Zdravotní tělesná výchova aktivně rozvíjí hybnost žáků, správné držení těla a zvyšuje tělesnou zdatnost. Zaměření musí odpovídat jejich fyzickým, psychickým a zdravotním možnostem, zdravotnímu stavu a specifice postižení. Koriguje zdravotní oslabení.

8.4.3. Rehabilitační tělesná výchova

Vyučovací předmět Rehabilitační tělesná výchova je určena pro žáky s těžkým mentálním postižením, u kterých je významně snížena hybnost. Jejím úkolem je prostřednictvím pohybových aktivit přispívat rozvíjení hybnosti a tím rozvíjet i jejich rozumové schopnosti a zmírňovat důsledky mentálního postižení.

O zařazení žáků do RTv rozhoduje odborný lékař a provádí ji kvalifikovaný odborník

(speciální pedagog se somatopedickou kvalifikací nebo rehabilitační pracovníce).

Organizační a časové vymezení – výuka probíhá ve třídě, v rehabilitační místnosti, v relaxační místnosti, na školní zahradě, a je určena pro menší skupinky nebo probíhá individuálně. Výuku realizuje rehabilitační pracovníce

Minimální časová dotace vzdělávací oblasti Člověk a zdraví je 60hod týdně pro všechny ročníky, v každém ročníku bude vyučováno 6 hod týdně.

Cílem je poskytnout žákům takový tělesný rozvoj, který jim pomůže se co nejvíce začlenit do společnosti. Proto klademe důraz na rozvoj a zvládnutí základních pohybových dovedností, potřebných při sebeobsluze.

Výchovné a vzdělávací strategie, směřující k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí

Klíčové kompetence tvoří základ dalšího rozvoje žáků a jejich integrace do společnosti. Učivo se stává závazným východiskem pro vypracování individuálních vzdělávacích plánů jednotlivých žáků.

Kompetence k učení

Žák by měl dle svých individuálních schopností:

- chápat význam konkrétních předmětů, pojmů, pokynů a požadavků
- používat předměty, pojmy a piktogramy
- napodobovat různé předváděné pohyby a činnosti

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- vede žáky k zvládnutí různých poloh, pohybů a činností
- učí žáky pracovat s různými druhy tělocvičného nářadí

Kompetence k řešení problému

Žák by měl dle svých individuálních schopností:

- dokázat reagovat na jednoduché úkoly, pokyny
- orientovat se v prostředí, časovém režimu
- chápat a plnit jednoduché příkazy
- překonávat pocity strachu

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- motivuje žáky k co největší snaze o samostatný pohyb, čímž získají základ pro splnění jednoduchých činností
- vede žáky ke správné reakci na dané pokyny

Kompetence komunikativní

Žák by měl dle svých individuálních schopností:

- reagovat na osoby ve svém blízkém okolí, dle svých možností a schopností komunikovat
- reagovat na jednoduché pokyny

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- v rámci cvičení podporuje dobré vztahy s ostatními spolužáky

Kompetence sociální a personální

Žák by měl dle svých individuálních schopností:

- uvědomovat si své tělo a svoji osobu
- adekvátně navazovat kontakt a dorozumívat se s okolím
- spolupracovat s učiteli a spolužáky

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- pomocí cvičení motivuje žáky k poznání sebe sama
- používá základní stimuly k uvědomování si svého těla
- vede žáky k pozitivním vztahům k nejbližšímu okolí

Kompetence pracovní

Žák by měl dle svých individuálních schopností:

- zvládat základy osobní hygieny a sebeobslužných činností (oblékání, obouvání)
- podílet se na jednoduchých pracovních činnostech

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- vede žáky pomocí nácviku různých poloh a pohybů k tomu, aby zvládli základy osobní hygieny a sebeobslužných činností

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví

Vyučovací předmět: Pohybová výchova

Ročník: 1. – 10.

Výstupy	Učivo
Žák by měl: • získat kladný vztah k motorickému cvičení a pohybovým aktivitám • zvládat podle pokynu přípravu na pohybovou činnost • reagovat na pokyny a povely k dané pohybové činnosti • mít osvojeny základní pohybové činnosti, dovednosti a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů • rozvíjet motoriku a koordinaci pohybů a poloh • zvládnout uvolnění a zklidnění organismu	• poznání svého těla a jeho možností • pohybové hry a cvičení, napodobivé hry • využití náčiní, průpravné hry, využití různých povrchů (kůže, ...) • nácvik sebeobsluhy (s pomocí), uvolňovací cvičení, rozvoj jemné i hrubé motoriky • úkoly zaměřené na stimulaci jednotlivých svalových skupin, úchop a manipulace s předměty, pohyb s kinetickými a ozvučnými hračkami • základní manipulace s míčem (kutálení, chytání, hod na cíl, hod horním obloukem, kopání) a drobným náčiním, rytmická cvičení • vycházky, pobyty v terénu, procvičování ramenního a loketního kloubu, zápěstí, záprstí pomocí uvolňovacích cviků • stimulace k pohybu, cvičení s různým nářadím, cvičení poloh a pohybů • rozvoj cíleného pohybu rukou, prstů, úchop, nácvik různých druhů úchopu, přebírání, trhání

	• relaxační cvičení, odstraňování mimovolních pohybů koncentrací pozornosti, jógová cvičení, hry ve vodě • uvolňování horních končetin metodou masáží a hlazení • činnosti zaměřené na uvolnění a zklidnění organismu, masáže, jógová cvičení
--	---

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví

Vyučovací předmět: Zdravotní tělesná výchova

Ročník: 1. – 10.

Výstupy	Učivo
Žák by měl: • uplatňovat správné způsoby držení těla v různých polohách • zaujímat správné základní cvičební polohy • zvládat jednoduchá speciální cvičení • zvládat základní techniku speciálních cvičení podle pokynů	• dechová cvičení • zásady správného držení těla • rozvoj jemné i hrubé motoriky, koordinace pohybů, rozvoj senzomotoriky • procvičování zdolávání překážek, samostatný stoj • pohybový režim, pohybové činnosti (podle druhu postižení) • cvičení při hudbě (rytmus) • správné držení těla • pohybové hry, uvolňovací cviky, relaxační cvičení • cviky na plochou nohu, cviky proti skolióze zad, cviky proti kulatým zádom • vnímat pocity při cvičení, cvičení podle ukázky cviků, napodobivé hry • pohybové hry, běh na krátké vzdálenosti, střídání běhu s chůzí, poskoky, skoky – snožmo na jedné noze, chůze po čáře, po lavičce, seskoky, pohybové činnosti v rytmu hudby

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví

Vyučovací předmět: Rehabilitační tělesná výchova

Ročník: 1. – 10.

Výstupy	Učivo
Žák by měl: • získat kladný vztah k motorickému cvičení a pohybovým aktivitám • rozvíjet motoriku a koordinaci poloh • zvládnout podle pokynu přípravu na pohybovou činnost • reagovat na pokyny k dané pohybové činnosti • snažit se o samostatný pohyb	• uvědomování si vlastního těla, práce s vibračními, zvukovými a světelnými pomůckami, masáže zad a končetin pro lepší prokrvení těla, prevence proleženin • uvolňování končetin, cviky na podložce, přetáčení trupu, cvičení orofaciální oblasti, masáže plosek nohou • nácvik klíčového a špetkového úchopu, stimulace pohybu v prostoru a změny polohy, rozvoj aktivního pohybu, stabilizace • polohování s oporou, zvedání hlavy s výdrží, změny polohy, ležení a otáčení se na vhodné podložce • koordinace pohybů, rovnovážné cvičení, uvolňovací cviky (relaxace, míčkování), nácvik obranných reakcí • nácvik chůze, nácvik chůze po nakloněné rovině, procvičování koordinace pohybů • uvolňování spasmu, relaxační cvičení, techniky pro uvolnění svalového napětí

	• nácvik oblékání, obouvání, cvičení v kuličkovém bazénu, cvičení na rehabilitačním míči, využívání speciální židle, stolu s náklonnou deskou, speciální psací náčiní • hry s vodou, manipulace s drobným náčiním, práce s různými pomůckami • chůze za ruku, kolem nábytku s jeho oporou, nácvik několika samostatných kroků, chůze po schodech a ze schodů s vedením za obě ruce • nácvik změn polohy, lezení, plazení daným směrem – volně v prostoru, mezi překážkami • nácvik vertikalizace i s dopomocí nebo s využitím kompenzačních pomůcek, rovnovážná cvičení
--	---

8.5. Člověk a svět práce

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Člověk a svět práce má důležité postavení ve výchovně vzdělávacím procesu, neboť obsahuje činnosti, které vedou žáky k získání základních pracovních dovedností a návyků. Jde o rozvíjení motorických schopností a dovedností, základních hygienických návyků a činností v oblasti sebeobsluhy a také rozvoj komunikačních dovedností při verbalizaci prováděných činností.

8.5.1. Pracovní výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Cílem pracovní výchovy je rozvíjet jemnou motoriku žáků, osvojení základů jednoduchých dovedností v práci s různými druhy materiálů, pomůckami a drobným nářadím, osvojení základů hygienických a sebeobslužných návyků, žáci se učí udržovat pořádek ve svých věcech i ve svém okolí.

Obsah vyučovacího předmětu Pracovní výchova a je rozdělen na tematické okruhy:

Sebeobsluha

Práce s drobným materiálem

Práce montážní a demontážní

Pěstitelské práce

Práce v domácnosti

Výuka probíhá po celou dobu desetileté školní docházky. Žáci jsou vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci.

Časové a organizační vymezení

Předmět Pracovní výchova se vyučuje:

v 1. – 10. ročníku – 3 hodiny týdně

Výuka probíhá v jednotlivých odděleních u velkých pracovních stolů, vyšší ročníky mohou využívat keramickou dílnu. Škola má k dispozici keramickou pec. Pro výuku pěstitelských prací může škola částečně využívat školní zahradu (pěstování květin, bylin). Pro přípravu pokrmů využíváme malých školních kuchyněk, které jsou vybaveny nádobím. Kuchyň vedle ŠD je vybavena i plynovým vařičem a troubou. Při výuce žáci používají pracovní oděv.

Škola nemá k dispozici školní pozemek pro pěstování ovoce a zeleniny.

Výchovné a vzdělávací strategie, směřující k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí

Kompetence k učení

Žák by měl dle svých individuálních schopností:

- chápat význam konkrétních předmětů, pojmů, pokynů a požadavků
- používat předměty, pojmy, pictogramy
- napodobovat různé předvedené úkony a činnosti

Výchovně vzdělávací strategie

Učitel:

- učí žáky používat různé druhy nářadí a náčiní, potřeb
- předvádí účelnou manipulaci s předměty

Kompetence k řešení problému

Žák by měl dle svých individuálních schopností:

- řešit známé situace na základě nápodoby či opakování
- chápat a plnit jednoduché příkazy
- orientovat se v okolním prostředí

Výchovně vzdělávací strategie

Učitel:

- vytváří žákům prostředí jistoty a bezpečí
- motivuje žáky k co největší samostatnosti
- postupně zvyšuje nároky na žáka, respektuje jeho osobu, potřeby a možnosti
- postupně zvětšuje okruh prostoru, v němž se žák orientuje

Kompetence komunikativní

Žák by měl dle svých individuálních schopností:

- reagovat na jednoduché pokyny
- reagovat na osoby ve svém blízkém okolí, dle svých možností a schopností komunikovat

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- pomáhá žákům utvářet okruh nejbližších lidí
- seznamuje žáky s postupy práce
- rozšiřuje žákům slovní zásobu v oblasti pracovních nástrojů, nářadí a pomůcek
- používá správnou terminologii

Kompetence sociální a personální

Žák by měl dle svých individuálních schopností:

- uvědomovat si svoji osobu prostřednictvím svého těla
- chápat hierarchii osob ve škole, v pracovním prostředí společnosti vědět, jak se chovat k autoritě
- spolupracovat s učiteli a spolužáky, zapojovat se do skupiny

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel:

- používá základní stimuly k uvědomování si svého těla
- vede k pochopení významu, řádu a pravidel fungování společnosti
- vysvětluje a přibližuje životní role
- seznamuje žáky se základy slušného chování
- strukturalizuje denní režim
- vede žáky k práci ve skupině

Kompetence pracovní

Žák by měl dle svých individuálních schopností:

- zvládat nejjednodušší úkony sebeobsluhy a základy osobní hygieny
- poznávat a používat předměty denní potřeby
- po jednoduchém vysvětlení samostatně pracovat na zadaném úkolu se slovním doprovodem nebo podle obrázků
- dodržovat bezpečnost při práci, střídat práci a odpočinek
- zapojovat se do týmové práce, pomáhat ostatním, uznávat (neničit) práci druhých

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- učí žáky hygienickým návykům a sebeobsluze
- seznamuje s následky špatné hygieny
- vede žáky k oblékání se k různým příležitostem
- prakticky vede žáky ke správnému stolování
- názorně a soustavně žáky seznamuje s předměty denní potřeby a jejich použitím, vytváří stereotypy
- vede žáky k úspěšnému dokončení práce
- dohlíží na dodržování zásad bezpečnosti práce – relaxační chvíle
- podporuje přátelství, vzájemnou pomoc, řídí práci kolektivu

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce

Vyučovací předmět: Pracovní výchova

Ročník: 1. – 6.

Výstupy	Učivo
Žák by měl: • umět spolupracovat při provádění hygienických činností • snažit se dodržovat klid a čistotu při stolování • umět jíst lžící • snažit se udržovat pořádek ve svých věcech i ve svém okolí • zvládat základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami • vytvářet jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů • pracovat podle slovního návodu či instrukcí • snažit se udržovat pracovní místo v čistotě • zvládat elementární dovednosti a činnosti při práci s jednoduchými stavebnicemi a konstrukčními hrami • provádět pozorování přírody v jednotlivých ročních dobách	Sebeobsluha: • svlékání a oblékání jednotlivých částí oděvu, příp. skládání a ukládání • obouvání, zouvání bot a přezůvek • hygienické návyky, osobní hygiena, funkce a používání hygien. pomůcek • nácvik samostatného stolování, čistota při jídle Práce s drobným materiálem: • vlastnosti materiálů a jeho použití (přírodniny, modelovací hmoty, papíry, textil, ...) • jednoduché pracovní postupy a techniky • pracovní pomůcky – funkce a užití • lidové tradice a zvyky, řemesla

• pečovat o nenáročné pokojové i užitkové rostliny • použít správné pomůcky a náčiní podle druhu pěstitelských činností • umět provést základní úklid, mytí nádobí • upravit stůl pro jednoduché stolování • s trvalou pomocí zvládnout nákup určené potraviny • s pomocí zvládnout připravit jednoduchý pokrm • dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce	Práce montážní a demontážní: • stavebnice – plošné, prostorové, konstrukční • konstruktivní hry (skládačky, puzzle, kostky) • montáž, demontáž, manipulace s jednoduchými předměty Pěstitelské práce: • pěstování rostlin – ze semen v místnosti • pěstování pokojových rostlin – podmínky pro pěstování Práce v domácnosti: • drobné práce – základní úklid, zametání, mytí podlahy, praní drobného prádla • stolování, prostírání stolu, úklid stolu, chování při jídle • nakupování potravin – hry, návštěva obchodu • co kde skladujeme – potraviny • příprava pokrmu, nápoje • zásady hygieny a bezpečnosti práce
---	--

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce

Vyučovací předmět: Pracovní výchova

Ročník: 7. – 10.

Výstupy	Učivo
Žák by měl: • v rámci svých možností zvládnout základní hygienické návyky a sebeobslužné činnosti • dodržovat klid a čistotu při jídle • dle individuálních schopností umět používat příbor • umět udržovat pořádek ve svých věcech a ve svém okolí • zvládat základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami • umět vytvářet jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů • dokázat pracovat podle slovního návodu • snažit se udržovat pracovní místo v čistotě • zvládnout elementární dovednosti a činnosti při práci s jednoduchými stavebnicemi a konstruktivními hrami	Sebeobsluha: • svlékání a oblékání oděvu, oblékání jednotlivých částí oděvu, skládání a ukládání • obouvání a zouvání, šněrování bot • hygienické návyky, osobní hygiena, spolupráce při hygieně • funkce a používání hygienických pomůcek • stolování a stravování, nácvik samostatného stolování • používání příboru, čistota při jídle Práce s drobným materiálem: • vlastnosti materiálu a jeho užití (přírodniny, modelovací hmota, papíry, textil, ...) • jednoduché pracovní techniky a postupy • pracovní pomůcky – funkce a používání jednoduchých pracovních pomůcek • lidové zvyky, tradice, řemesla

- umět provádět pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích
- za dohledu pěstovat, ošetřovat a pečovat o nenáročné pokojové i užitkové rostliny
- umět používat správné pomůcky a náčiní – podle druhu pěstitelských činností
- dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce při práci na zahradě
- snažit se provádět drobné domácí práce
- umět prostřít stůl pro běžné stolování
- za dohledu zvládnout nákup potravin
- vědět, kde které potraviny ukládáme
- umět připravit jednoduchý pokrm podle pokynů
- dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti při práci v domácnosti

Práce montážní a demontážní:

- konstruktivní hry (skládačky, puzzle, kostky)
- stavebnice – plošné, prostorové, konstrukční
- montáž, demontáž, manipulace s jednoduchými předměty

Pěstitelské práce:

- podmínky pro pěstování rostlin
- pěstování pokojových i nenáročných venkovních rostlin
- pomůcky a náčiní pro práci na zahradě

Práce v domácnosti:

- drobné domácí práce – základní úklid, mytí podlahy, mytí nádobí
- přepírání drobného prádla
- stolování, prostírání stolu, úklid stolu, chování při jídle
- hry na nakupování, s dohledem nákup potravin v obchodě
- skladování potravin
- příprava pokrmu, příprava studených i teplých nápojů
- zásady hygieny a bezpečnosti při práci v domácnosti

9 Pravidla pro hodnocení žáků

Pravidla pro hodnocení jsou zpracována na základě vyhlášky MŠMT č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání.

Obecné zásady hodnocení:

- při hodnocení, průběžné i celkové klasifikaci učitel uplatňuje přiměřenou náročnost a pedagogický takt vůči žákovi
- při klasifikaci a hodnocení zohledňuje učitel druh a stupeň postižení žáka, jeho zdravotní stav, individuální a věkové zvláštnosti a přihlíží ke kvalitě jeho výchovného prostředí
- při celkové klasifikaci přihlíží učitel k úsilí vynaloženému žákem, jeho postojům k učení, snaze žáka i k tomu, že žák mohl v průběhu klasifikačního období zakolísat v učebních výkonech pro určitou indispozici (dlouhodobá nemoc, změny v rodinných poměrech apod.), ke každému žákovi přistupuje individuálně, nikdy žáky nesrovnává
- na konci klasifikačního období se hodnotí kvalita práce a učební výsledky, jichž žák dosáhl za celé klasifikační období
- při hodnocení používá učitel pět klasifikačních stupňů – vyjádřených formalizovaným slovním hodnocením či širším (otevřeným) slovním hodnocením
- hodnocení z vyučovacího předmětu nezahrnuje hodnocení žákova chování
- v předmětu, ve kterém vyučuje více učitelů, určí výsledný stupeň za klasifikační období příslušní učitelé po vzájemné dohodě
- při dlouhodobějším pobytu žáka mimo školu (léčebné pobyty, lázeňské léčení apod.) vyučující respektuje známky žáka, které škole sdělí škola při instituci, kde byl žák umístěn, žák se znovu nepřezkoušuje
- případy zaostávání žáků v učení a nedostatky v jejich chování se projednají na pedagogické radě
- zákonné zástupce žáka informuje o prospěchu a chování žáka třídní učitel na pravidelných třídních schůzkách, v případě mimořádného zhoršení prospěchu, či chování žáka bezprostředně
- třídní učitelé jsou povinni seznamovat ostatní učitele s doporučením psychologických a speciálně pedagogických vyšetření, které mají vztah ke způsobu hodnocení a klasifikace žáka a způsobu získávání podkladů

Slovní hodnocení

§ 15 odst. 2 vyhlášky č. 48/2005 Sb.

- výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem (dále ŠVP) a chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou jsou v případě použití slovního hodnocení popsány tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělání žáka, které dosáhl zejména ve vztahu k očekávaným výstupům formulovaným v učebních osnovách jednotlivých předmětů ŠVP, k jeho vzdělávacím a osobním předpokladům a k věku žáka
- slovní hodnocení zahrnuje posouzení výsledků vzdělávání žáka v jejich vývoji, ohodnocení píle žáka a jeho přístupu ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon a naznačení dalšího rozvoje žáka
- obsahuje také zdůvodnění hodnocení a doporučení, jak předcházet případným neúspěchům žáka a jak je překonávat
- forma slovního hodnocení je zvolena pro hodnocení výsledků práce žáka ve všech vyučovacích předmětech
- používání formalizovaného slovního hodnocení a širšího (otevřeného) slovního hodnocení závisí na rozhodnutí ředitele
- širší (otevřené) slovní hodnocení dokáže lépe postihnout individuální pokrok každého žáka a poskytuje celistvější informace o silných a slabých stránkách jeho výkonu; poukazuje hlavně na klady jednotlivých hodnocených výkonů nebo výsledků
- zákonní zástupci žáků jsou učitelem předem seznámeni s formou hodnocení
- smyslem slovního hodnocení je odstranění případného stresu žáka z klasického hodnocení výkonu známkou nebo potřeba učitele detailněji a přesněji popsat dosažené znalosti a dovednosti žáka
- slovní hodnocení je třeba formulovat ve smyslu pozitivní motivace a podpory osobního rozvoje žáka
- v případě neprospěchu žáka, musí být v hodnocení formulace: „učivo dosud nezvládá“

Sebehodnocení žáků:

- sebehodnocení je důležitou součástí hodnocení žáků, posiluje sebeúctu a sebevědomí žáků
- cílem sebehodnocení je postupné přebírání zodpovědnosti žáka za vlastní učení a práci
- větší zainteresování na svém učení motivuje žáky k dosažení lepších výsledků
- sebehodnocení žáků je zařazováno do procesu vzdělávání průběžně všemi vyučujícími, způsobem přiměřeným věku žáků a jejich mentální úrovni
- vyučující vytváří vhodné prostředí a příležitosti, aby žák mohl objektivně hodnotit sebe a svoji práci
- žák dle svých možností hodnotí výsledky své práce ústně v hodině, hodnotí konkrétní výsledek, svoje zlepšení nebo zhoršení oproti uplynulému období, svoji snahu a zájem o práci v daném předmětu
- sebehodnocení žáka nemá nahradit klasické hodnocení, ale má pouze doplňovat a rozšiřovat evaluační procesy a více aktivizovat žáka

Způsoby hodnocení žáka

- hodnocení je nedílnou součástí výchovně vzdělávacího procesu
- žáci jsou vyučováni podle školního vzdělávacího programu, který jim umožňuje postupovat v jednotlivých předmětech podle individuálních schopností, tempem, které je pro ně nejvhodnější
- hodnocení se provádí průběžně, na konci každého pololetí se vydává vysvědčení, na konci 1. pololetí je možné vydat žákovi výpis z vysvědčení
- předmětem hodnocení je míra plnění školních výstupů 1. či 2. období jednotlivých vyučovacích předmětů; žáci jsou hodnoceni s ohledem na typ, kombinaci a stupeň mentálního postižení i vzhledem k individuální charakteristice a okolnosti výkonu; učitel zohledňuje individuální a věkové zvláštnosti s akcentem na kultivaci žáka a rozvoj jeho schopností, stupeň samostatnosti žákovy činnosti, přístup k práci
- lze zařadit i hodnocení píle

Předmět	1	2	3	4	5
Čtení	Čte samostatně (plynule, s porozuměním)	Čte s pomocí (a částečným porozuměním)	Čte s pomocí	Čte pouze s trvalou pomocí	Učivo dosud (ještě, zatím) nezvládá
Psaní	Píše samostatně (čitelně, úhledně)	Píše úhledně (čitelně, s menšími obtížemi)	Píše s pomocí (obtížněji, častěji chybuje)	Píše pouze s trvalou pomocí (vyžaduje trvalé vedení)	Učivo dosud (ještě, zatím) nezvládá
Řečová výchova	Neklasifikuje se				
Matematika	Počítá přesně a pohotově, učivu rozumí	Počítá samostatně, s drobnými chybami	Počítá s pomocí	Počítá jen s trvalou pomocí	Učivo dosud (ještě, zatím) nezvládá
Informatika	Učivo dobře zvládá, pracuje samostatně	Učivo zvládá	Učivo zvládá s pomocí	Učivo zvládá jen s trvalou pomocí	Učivo dosud (ještě, zatím) nezvládá
Věcné učení	Učivo chápe a samostatně reprodukuje	Učivu rozumí, na otázky správně odpovídá	Učivo částečně zvládá	Učivo zvládá jen s trvalou pomocí	Učivo dosud (ještě, zatím) nezvládá
Hudební výchova	Má dobrý hudební sluch i rytmus, pěkně zpívá	Rád zpívá, má dobrý rytmus	Rád zpívá a poslouchá hudbu	Rád (se zájmem) poslouchá hudbu	Dosud nemá vztah k hudbě
Výtvarná výchova	Je tvořivý a zručný	Je tvořivý, pracuje s malou pomocí	Při práci vyžaduje vedení	Při práci potřebuje pomoc a vedení	Práce se mu zatím nedaří
Výchova ke zdraví	Učivo chápe, má zájem, správně reprodukuje	Učivu rozumí, správně odpovídá na otázky	Učivo částečně zvládá	Učivo zvládá jen s trvalou pomocí, má malý zájem	Učivo zatím nezvládá, nemá zájem
Tělesná výchova	Je obratný a snaživý	Je méně obratný, ale snaží se	Cvičí s pomocí, snaží se	Je méně obratný, cvičí s pomocí, málo se snaží	Při cvičení potřebuje velkou pomoc, nesnaží se (cvičí nerad, je pasivní)
Pracovní výchova	Je tvořivý a zručný	Je tvořivý, pracuje s malou pomocí	Při práci vyžaduje vedení	Při práci potřebuje pomoc a vedení	Práce se mu zatím nedaří

Tabulka formalizovaného slovního hodnocení

- při celkovém hodnocení jsou žáci se středně těžkým mentálním postižením hodnoceni z těchto vyučovacích předmětů: Čtení, Psaní, Matematiky, Informatiky, Věcného učení, Hudební výchovy, Výtvarné výchovy, Výchovy ke zdraví, Tělesné výchovy a Pracovní výchovy; hodnocení je vždy slovní – formalizované nebo kombinace formalizovaného a širšího (otevřeného) slovního hodnocení
- hodnocení žáků přípravného stupně základní školy speciální provádí učitel svými slovy tak, aby kladně motivoval žáka i jeho rodiče k další práci a vyzvedl dovednosti, které žák zvládl; přípravný stupeň používá vlastní formulář – Osvědčení o docházce do přípravného stupně základní školy speciální
- při celkovém hodnocení jsou žáci s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami hodnoceni z těchto vyučovacích předmětů: Rozumové výchovy, Smyslové výchovy, Hudební výchovy, Výtvarné výchovy, Pohybové výchovy, Zdravotní tělesné výchovy nebo Rehabilitační tělesné výchovy a Pracovní výchovy; hodnocení má vždy formu širšího (otevřeného) slovního hodnocení
- v hodnocení žákových výkonů by mělo převažovat motivující hodnocení jako je pochvala, uznání, povzbuzení, vyjádření kladného očekávání

Podklady pro hodnocení

- soustavné sledování výkonu žáka v průběhu vyučování
- prověřování vědomostí, dovedností a návyků (praktické, pohybové, ústní, grafické, písemné)
- analýza výsledků různých aktivit se zaměřením na manuální zručnost, úroveň sebeobsluhy, samostatnost a sociální vyspělost
- konzultace s ostatními učiteli, vychovateli, pracovníky SPC

Dělení hodnocení

- průběžné
- celkové

Průběžné hodnocení

- žáci s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami jsou hodnoceni při průběžném hodnocení do Zpravodaje (sešit s informacemi pro rodiče), popřípadě do sešitů, na výkresy, na pracovní listy atd.

- průběžné hodnocení se během školního roku uplatňuje při hodnocení dílčích výsledků a projevů žáka:
 - v rámci třídních systémů – sebehodnocení žáků, vzájemné hodnocení
 - v rámci soutěží a školních akcí jsou žáci hodnoceni především porovnáváním výsledků
- v průběhu vyučování bezprostředně po dokončení úkolu a po každé vykonané činnosti (slovní zhodnocení, do žákovské knížky)

Pokud v průběžném hodnocení uplatňujeme klasifikaci známkou (např. u žáků se středně těžkým mentálním postižením do žákovské knížky), mají známky hlavně motivační charakter.

Známka : 1 – zadaný úkol zvládá výborně a samostatně
 2 – zadaný úkol zvládá s drobnými nedostatky nebo částečnou pomocí
 3 – zadaný úkol zvládá pouze s pomocí
 4 – zadaný úkol i s pomocí plní velmi obtížně
 5 – zadaný úkol nezvládá ani s pomocí

Celkové hodnocení

- čtvrtletní a tříčtvrtletní – na pedagogické radě
- pololetní – slovní hodnocení – vysvědčení
- na konci školního roku – slovní hodnocení – vysvědčení

Kriteria hodnocení

Při hodnocení učitel zohledňuje druh a stupeň mentálního postižení žáka, jeho zdravotní stav a jeho individuální a věkové zvláštnosti, s akcentem na kultivaci žáka a rozvoj jeho schopností.

V 1., 2., 4. a 5. ročníku bude žák hodnocen dle splnění části daných výstupů 1. a 2. období.

Kriteriem bude jeho samostatnost a přístup k práci. Ve 3. a 6. ročníku jsou pro hodnocení směrodatné očekávané výstupy 1. a 2. období.

Na druhém stupni platí pro hodnocení očekávané výstupy v 10. ročníku, v 7., 8. a 9. ročníku bude žák hodnocen dle splnění části daných výstupů na druhém stupni. Kriteriem bude jeho samostatnost a přístup k práci.

Vzhledem ke specifikům této skupiny žáků je důležité uplatnění multisenzoriálního přístupu, směřujícího, prostřednictvím vhodně zvolených prostředků a metod práce, k subjektivnímu pocitu životní spokojenosti, jako nejdůležitějšímu výstupu výchovně – vzdělávacího procesu. Tento přístup se odráží ve způsobu hodnocení.

Chování žáka se hodnotí na vysvědčení stupni:

- 1 – velmi dobré
- 2 – uspokojivé

Hodnotí se chování ve škole, při školních akcích, prezentaci školy na veřejnosti. Hodnocení provádí třídní učitel po dohodě s ostatními vyučujícími a v případě sníženého stupně z chování po projednání na pedagogické radě. Sníženému stupni z chování by mělo předcházet jiné výchovné opatření (např. napomenutí).

Stupeň 1 (velmi dobré) – žák dodržuje pravidla chování a ustanovení školního řádu, projevuje dobrý vztah k učitelům i spolužákům

Stupeň 2 (uspokojivé) – žák se dopustil závažného přestupku nebo se dopouští opakovaně méně závažných přestupků proti ustanovení školního řádu a pravidlům společenského soužití ve škole i na veřejnosti, žák je však přístupný výchovnému působení a snaží se své chyby napravit

Výchovná opatření

- pochvala třídního učitele (TU může na základě vlastního rozhodnutí nebo na základě podnětu ostatních vyučujících udělit žákovi po projednání s ředitelem školy pochvalu TU za výrazný projev školní iniciativy nebo za déle trvající úspěšnou práci.)
- pochvala ředitele školy (ŘŠ může žákovi udělit po projednání na pedagogické radě pochvalu ŘŠ za mimořádný projev lidskosti, občanské nebo školní iniciativy, záslužný nebo statečný čin nebo dlouhodobou úspěšnou práci.)

Třídní učitel oznámí udělení pochvaly žákovi a jeho zákonným zástupcům (zápisem do žákovské knížky), zapíše ji do katalogového listu žáka, do třídního výkazu a zaznamená ji na vysvědčení v pololetí, v němž byla udělena.

Hodnocení práce v zájmových útvarech:

- pracoval(a) úspěšně
- pracoval(a)

Celkové hodnocení žáka se na vysvědčení vyjadřuje:

- prospěl(a) – není-li v žádném z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 (učivo dosud nezvládá)
- neprospěl(a) – je-li v některém z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 (učivo dosud nezvládá), nebo není-li z něho hodnocen na konci 2. pololetí
- nehodnocen(a) – není-li možné žáka hodnotit z některého z povinných předmětů stanovených ŠVP na konci 1. pololetí

Postup do dalšího ročníku

- do vyššího ročníku postoupí žák, který na konci druhého pololetí prospěl ze všech povinných předmětů stanovených vzdělávacím programem nebo individuálním vzdělávacím plánem
- jestliže žák nezvládá ani učivo stanovené individuálním vzdělávacím plánem nebo jestliže daný vzdělávací program přestane odpovídat stupni postižení žáka, může ředitel školy převést žáka do vzdělávacího programu, který by lépe vyhovoval jeho potřebám, pouze po předchozím písemném souhlasu zákonného zástupce žáka a písemného doporučení odborného lékaře a školského poradenského zařízení.

Výstupní hodnocení

§51 odst. 5 školského zákona č. 561/2004 Sb., §16 vyhlášky č.48/2005 Sb., ve znění vyhlášky č.454/2006 Sb.

Na konci 1. pololetí školního roku, v němž žák splní povinnou školní docházku, vydá škola žákovi výstupní hodnocení o dosažené výstupní úrovni vzdělávání ve struktuře vzdělávacího programu.

Výstupní hodnocení žáka obsahuje vyjádření o:

- možnostech žáka a jeho nadání
- předpokladech pro další vzdělávání nebo pro uplatnění žáka
- chování žáka v průběhu povinné školní docházky
- dalších významných skutečnostech ve vzdělávání žáka

10 Autoevaluace školy

Autoevaluace – vnitřní hodnocení školy napomáhá ke zkvalitnění a zefektivnění vzdělávání a výchovy ve škole. Vnitřní hodnocení školy stanoví § 11 a §12 zákona č.561/2004 Sb. (školský zákon) a vyhláška č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy.

1. Oblasti autoevaluace

- materiální, technické, ekonomické, hygienické a další podmínky ke vzdělávání
- průběh vzdělávání
- školní klima a vzájemné vztahy s rodiči a místní komunitou
- výsledky vzdělávání
- řízení školy, kvalita personální práce, kvalita dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků
- soulad realizovaného školního vzdělávacího programu s rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání

2. Cíle a kritéria autoevaluace

Cílem autoevaluace školy je zjistit aktuální informace o stavu školy a tím získat podklady pro plánování a realizaci dalšího rozvoje školy.

Kritéria autoevaluace jsou stanovována pro jednotlivé dílčí cíle, které si škola stanovuje na každý školní rok:

- dobré uplatnění absolventů školy
- spokojenost rodičů s výsledky a prací školy (účast na školních akcích, pochvaly, stížnosti)
- individuální přístup k žákům (hodnocení „Plánů práce pro žáka“)
- spolupráce všech pracovníků školy
- efektivita vzdělávacího procesu

3. Nástroje autoevaluace

- rozbor dokumentace školy
- rozhovory s učiteli, rodiči
- dotazníky pro rodiče, žáky a učitele
- srovnávací prověrky, dovednostní testy
- hospitace

4. Časové rozvržení autoevaluačních činností

- hospitační činnost (v průběhu celého škol. roku)
- sebehodnocení práce učitelů a hodnocení ředitelem školy za minulý školní rok (začátek škol. roku)
- projednání struktury vlastního hodnocení školy s pedagogickou radou (§ 9 vyhlášky č.15/2005 Sb.) (do konce září)
- projednání vlastního hodnocení školy v pedagogické radě za minulý školní rok (do konce října)
- srovnávací prověrky (průběžně celý škol. rok)
- dotazníky na klima školy (1x za 2 roky)
- průběžně: rozhovory s učiteli a žáky, výstupy z jednání školské rady

Příloha č. 1

11 ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ŠKOLNÍ DRUŽINU

1. Charakteristika školní družiny
2. Cíle vzdělávání
3. Klíčové kompetence
4. Formy a obsah vzdělávání
5. Podmínky - personální, materiální, ekonomické
6. Zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví
7. Podmínky pro činnost žáků se specifickými vzdělávacími potřebami
8. Vzdělávací výchovné činnosti
9. Přílohy

1. CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍ DRUŽINY

Základní škola praktická a Základní škola speciální

Středová 4694

760 05 Zlín 5

telefon: 577 142 747

Školní družina tvoří mezistupeň mezi výukou ve škole a výchovou v rodině. ŠD není pokračováním školního vyučování, má svá specifika, která ji odlišují od školního vyučování. Hlavním posláním ŠD je zabezpečení zájmové činnosti, odpočinku a rekreace žáků.

Provoz školní družiny:

Ranní ŠD 6,30 - 7,55 hodin

Odpolední ŠD 11,30 - 15,30 hodin

2. CÍLE VZDĚLÁVÁNÍ

- Zájmové vzdělávání formou zájmových vzdělávacích a spontánních činností, hrou, učením, individuální prací a motivačními projekty.
- Podporujeme u žáků citové vztahy k lidem, k přírodě.
- Učíme děti chránit své zdraví.
- Snažíme se je vést k otevřené komunikaci.
- Vedeme žáky k tvořivosti a napomáhání vytvoření vhodného klima.
- Úkolem naší práce je položit základy ke klíčovým kompetencím, neboli schopnostem umět trávit volný čas.
- Všechny děti vedeme k tomu, aby uměly respektovat jeden druhého, výhodou je spojení žáků různých věkových kategorií.
- Rozvíjíme u žáků jejich schopnosti rozhodování, hodnocení a sebehodnocení.
- Respektujeme individuální přístup ke každému dítěti, vytváříme podmínky pro činnost dětí se speciálními vzdělávacími potřebami.
- Svým školním vzdělávacím programem navazujeme a doplňujeme školní vzdělávací program naší školy.
- Konkrétními činnostmi se snažíme posilovat a upevňovat kompetence, které se uplatňují ve škole.

3. KLÍČOVÉ KOMPETENCE

Kompetence k učení

- orientovat se v textech různého zaměření (učebnice, dětské encyklopedie, další knihy a časopisy – Sluníčko)
- objevovat nové poznatky z různých zdrojů a současně v nich ověřovat správnost řešení
- rozvíjet paměť i logické myšlení s ohledem na mentální úroveň žáka
- započatou práci dokončit
- klást otázky a hledat na ně odpovědi
- zkušenosti uplatňovat v praktických situacích
- využívat poznatky z her

Kompetence k řešení problémů

- hledat různé varianty řešení problémů a vybírat mezi nimi
- řešit problémy při hrách
- přijímat odpovědnost za výsledek řešení problému
- vyrovnávat se s nedostatky a neúspěchy
- započaté činnosti dokončovat, v případě obtíží se je snažit překonat sám nebo vyhledat pomoc
- nenechat se odradit případným neúspěchem

Kompetence komunikativní

- vyslovit vlastní názor, respektovat názor druhých
- komunikovat bez ostychu s vrstevníky i dospělými
- vyjadřovat své pocity řečí, gestem a dalšími prostředky
- komunikovat při hrách ve skupině, řešit konflikty
- zapojovat se do diskuse

Kompetence sociální a interpersonální

- oceňovat své spolužáky ve skupině za dobrou práci
- rozlišovat sociální patologické jevy – drogy, alkohol, kouření, vandalismus, násilné chování a učit se jim bránit
- rozpoznávat vhodné a nevhodné chování
- respektovat dohodnutá pravidla
- při práci ve skupině se dělit o pomůcky a materiál

Kompetence občanská

- vnímat krásy přírody a cíleně o ni pečovat
- odhadovat rizika svého jednání
- v krizové situaci a v situaci ohrožující zdraví a život, postupovat podle pokynů kompetentních osob
- organizovat, plánovat, řídit a hodnotit svoji činnost i činnost druhých
- seznamovat se s tradicemi a kulturním dědictvím, vytvářet si k nim osobní vztah
- respektovat řád ŠD
- aktivně se zapojovat do aktivit prospěšných i pro ostatní

Kompetence trávení volného času

- vybírat zájmové činnosti dle vlastních dispozic
- rozvíjet své zájmy v organizovaných skupinách i individuálních činnostech
- odmítat nevhodné nabídky pro trávení volného času
- po celou dobu práce udržovat své pracovní místo v pořádku
- posilovat tělesnou zdatnost
- dodržovat osobní hygienu, pitný režim
- orientovat se v možnostech smysluplného trávení volného času

4. FORMY A OBSAH VZDĚLÁVÁNÍ

Školní družina realizuje výchovně vzdělávací činnost ve výchově mimo vyučování zejména formou odpočinkových, rekreačních a zájmových činností, umožňuje žákům přípravu na vyučování.

Pravidelná činnost – je dána týdenní skladbou a zájmovými kroužky.

Příležitostné akce – nejsou zahrnuty v týdenní skladbě, jsou to např. besídky, karneval, spoluorganizace školních soutěží.

Odpočinkové činnosti - mají odstranit únavu, zařazují se nejčastěji po obědě a dále dle potřeby kdykoliv během dne. Jde o klidové hry a klidné zájmové činnosti, poslechové činnosti apod.

Rekreační činnosti – slouží k regeneraci sil, převažuje v nich odpočinek aktivní s náročnějšími pohybovými prvky. Hry a spontánní činnosti mohou být rušnější.

Zájmové činnosti – rozvíjejí osobnost žáka, umožňují žákům seberealizaci i kompenzaci možných školních neúspěchů i další rozvoj pohybových dovedností a poznání. Jde o řízenou kolektivní nebo individuální činnost, organizovanou nebo spontánní aktivitu. Činnost může být organizována pro vybrané žáky z různých oddělení v zájmovém útvaru, který vede vychovatelka ŠD.

Příprava na vyučování – zahrnuje okruh činností související s plněním školních povinností, není to však povinná činnost ŠD. Může jít o zábavné procvičování učiva formou didaktických her (včetně řešení problémů), ověřování a upevňování školních poznatků v praxi při vycházkách a dalších činnostech. Získávání dalších doplňujících poznatků při průběžné činnosti ŠD (např. vycházky, poslechové činnosti, práce s knihou a časopisy).

5. PODMÍNKY - PERSONÁLNÍ, MATERIÁLNÍ, EKONOMICKÉ

Personální podmínky:

Vychovatelky mají předepsanou odbornou způsobilost. Pracovní doba a organizace práce dětí v zájmových útvarech je organizována tak, aby byla vždy a při všech činnostech zajištěna optimální péče.

Požadavky na vychovatelku – odpovídá za úroveň výchovně vzdělávací práce, bezprostředně ji řídí a podílí se na ní. Provádí komplexní vychovatelskou činnost ve škole, rozvíjí zájmy, znalosti a tvořivé schopnosti dětí, specificky rozvíjí osobnost dítěte. Spolupracuje s třídními učiteli a rodiči. Bere ohled na momentální rodinnou situaci. Chová se a jedná v souladu se společenskými pravidly, pedagogickými a metodickými zásadami výchovy a vzdělání dětí. Má zájem o svůj odborný růst a soustavně se dále vzdělává. Vede určenou dokumentaci (zápisní lístky, přehled výchovně vzdělávací práce, činnost zájmového útvaru).

Materiální podmínky:

Školní družina nemá k dispozici vlastní prostory. ŠD využívá dvě třídy, ve kterých je v dopoledních hodinách vyučování. Ve třídách máme hrací kout, příruční knihovnu, stoly pro výtvarné a pracovní činnosti. Dále využíváme keramickou dílnu, relaxační místnost, kuchyňku a školní zahradu.

Do vybavení patří společenské hry, konstruktivní stavebnice, hry na rozvoj jemné motoriky, didaktické pomůcky, časopisy, rádio s CD, televize, video, počítač, sportovní vybavení (florbalové hokejky a branky, míče, kolo) a výtvarné potřeby. Pedagogičtí pracovníci se stále snaží zlepšovat a doplňovat materiální podmínky, zejména obnovu her a stavebnic a pomůcek pro výtvarné činnosti.

Ekonomické podmínky:

Školní družina vybírá 100 Kč na pololetí. Peníze jsou použity na nákup výtvarných potřeb, odměny pro děti při zábavných akcích (karneval, káfirna, oslava konce kalendářního roku, vítání nového roku, zábavné dopoledne k pololetnímu vysvědčení, den dětí, rozloučení se školním rokem...) a pohoštění při akcích pořádaných školní družinou.

6. ZAJIŠTĚNÍ BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVÍ

Zajištění bezpečnosti:

- Na začátku školního roku jsou žáci poučeni o bezpečnosti ve ŠD, na školním hřišti, při společných vycházkách a akcích. O poučení je veden záznam v přehledu VVP. V případě úrazu jsou žáci opětovně poučeni o prevenci bezpečnosti.
- Lékárnička pro první pomoc je umístěna ve sborovně školy i v kuchyňce u družiny, telefonní čísla rodičů v případě úrazu jsou uvedena v zápisním lístku a v přehledu VVP a vyvěšena u telefonu ve školní družině.
- Vychovatelky spolupracují s rodiči a třídní učitelkou a bezprostředně reagují na výchovné a jiné problémy.

Ochrana zdraví:

- Oddělení využívá k odpočinkové činnosti koberce, pohovky, molitanová lehátka, k pracovním činnostem, stolním hrám apod. stoly.
- Oddělení je vybaveno osvětlením, koberce jsou pravidelně vysávány a PVC myté mokrou cestou, místnosti jsou pravidelně větrány okny, je využívána čistička vzduchu.
- Pitný režim je zajištěn. Sociální zařízení je pro ŠD společné se školou.

7. PODMÍNKY PRO ČINNOST ŽÁKŮ SE SPECIFICKÝMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI

Naši bezbarierovou školu navštěvují děti s kombinovaným postižením (mentálním i tělesným). Podle stupně a charakteru postižení jsou děti začleňovány do volnočasových aktivit a je jim věnována průběžně individuální pozornost.

8. VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ OBLASTI

Vzdělávací a výchovná oblast je inspirována kapitolou RVP ZŠ pro 1. stupeň, která uplatňuje tyto zásady. Vzdelávání v oblasti Člověk a jeho svět rozvíjí poznatky, dovednosti a prvotní zkušenosti žáků získané ve výchově v rodině a v předškolním vzdělávání. Oblast Člověk a jeho svět se člení do pěti tematických okruhů.

1. **Místo, kde žijeme** zahrnuje nejen poznávání nejbližšího okolí, ale také organizaci života v rodině, ve škole, ve společnosti a v místě samotném. Do tohoto tématu spadají vycházky do okolí. Také sem patří dopravní výchova.
2. V okruhu **Lidé kolem nás** si žáci osvojují zásady vhodného chování, uvědomují si význam a podstatu tolerance, empatie a vzájemné úcty. Poznávají, jak se lidé sdružují a získávají první vědomosti o základních právech a povinnostech člověka.
3. **Lidé a čas** – zde se žáci učí vnímat časové úseky, které provázejí nějakou činnost, ale i samotný růst a rozvoj člověka samotného. Zjišťují, jak a proč se čas měří, jakou důležitost má přesné dodržování času začátku nějaké povinnosti.
4. V rámci okruhu **Rozmanitosti přírody** se mají žáci seznámit se skutečnou rozmanitostí a pestrostí všeho, s čím se v přírodě, ale i mimo ni setkávají. Tyto poznatky pak lze uplatňovat v dalším rozvíjení jejich dispozic.
5. Okruh **Člověk a jeho zdraví** má za úkol v žácích podnítit poznání sama sebe. Získávají poučení o tom, jak své zdraví podporovat a jak se bránit proti nemocem. Žáci si upevňují zásady osobní hygieny a seznamují se s prvními kroky vedoucími k možnému poskytnutí první pomoci.

Další výchovnou práci ve ŠD rozdělujeme do několika zájmových činností.

1. VVZČ – výtvarná zájmová činnost
2. PTZČ – pracovní technická zájmová činnost
3. PŘZČ – přírodovědná zájmová činnost
4. TVZČ – tělovýchovná zájmová činnost
5. SVZČ – společenskovední zájmová činnost
6. EVZČ – esteticko výchovná zájmová činnost
7. OZČ - odpočinková zájmová činnost
8. Příprava na vyučování

Výtvarná zájmová činnost (VVZČ)

Děti mají na výtvarné činnosti rády objevování, nové zkušenosti, experimenty. Setkávají se při ní s tajemstvím, učí se tvořivosti, prožívají radost z úspěchu i zklamání z nezdaru. Prostřednictvím výtvarné činnosti děti zkoumají svět. Při výtvarné činnosti se snažíme rozvíjet dětskou fantazii, smysl pro barevnost a zkoušíme děti povzbuzovat k tvořivému objevování. Ve výtvarných činnostech se zabýváme mnoha náměty, ať už jsou to náměty vztahující se k ročním obdobím, rostlinám, zvířatům, nebo jsou to náměty ryze dětské. Při volbě výtvarných technik dáváme

přednost především temperovým barvám, které se nám velmi dobře osvědčily při tématickém malování anebo vodovým barvám, které se velmi dobře hodí na zapouštění barev. Další techniky, které bychom rádi ve výtvarné činnosti využili, jsou: kresba tuší, barvy na sklo, barvy na textil, techniky obtiskování, batikování, kresba mokrou křídou, prstovými barvami a výtvarné techniky spojené s lepidlem, např. klovatinou.

Ve výtvarné činnosti se také zaměřujeme na správnou techniku nanášení barvy na štětec, správné držení štětce, správné tahy štětcem, na čistotu práce a pracovního místa.

Pracovně technická zájmová činnost (PTZČ)

Při pracovně technické činnosti se snažíme, aby žáci získali základní a praktické pracovní dovednosti a návyky při práci s dostupným materiálem a vytvářeli si pozitivní vztah k práci.

Aby uměli rozlišovat a pojmenovat druhy zpracovávaného materiálu a s ním také hospodárně zacházet. Provádět přiměřené základní praktické činnosti s drobným materiálem. Děti se při PTZČ seznamují s různými materiály, jejich tvarem, barvou, povrchem, učí se rozlišovat materiál přírodní a technický, seznamují se se základními nástroji a pomůckami, s jejich účelem, způsobem použití a jejich vlastnostmi. Osvojují si základy bezpečnosti při práci s nůžkami apod. Neméně je pro nás důležitá i čistota práce a hygiena. Při PTZČ se nejvíce věnujeme práci s papírem, vlnitou lepenkou a kartonem. Překládání, skládání, stříhání, trhání, obkreslování jednoduchých symetrických tvarů a šablon a následné vystřihování.

Dalším často používaným materiálem je: textil (koláže), vlna a bavlnky, korálky a knoflíky, práce s různými krabičkami od potravin, přírodní materiály (listy, šišky, klacíky, kamínky, žaludy, kaštiny), luštěniny a koření, práce s jednoduchým těstem, pečení perníčků. Při PTZČ se zaměřujeme zejména na správné držení nůžek a stříhání s nimi, na přesnost, na hospodárnost veškerého materiálu, čistotu pracovního místa a následný úklid. Vedeme děti k pomoci druhým.

Přírodovědná zájmová činnost (PŘZČ)

Při přírodovědné zájmové činnosti vedeme děti k prohlubování vědomostí o dění v přírodě a pěstujeme v nich vztah k její ochraně. Nejčastější a nejjednodušší činností je pozorování přírody přímo na vycházkách. Tam je možné pozorovat veškeré změny v přírodě v různých ročních obdobích, pozorování změn v chování zvířat, poznávání běžných druhů, jejich stop, např. ve sněhu. Stejně jako o živočichy se zajímáme i o rostliny, poznáváme jejich druhy, květiny i stromy.

Tělovýchovná zájmová činnost (TVZČ)

Cílem tělovýchovné zájmové činnosti je poskytovat žákům co nejvíce pohybových podnětů.

Do TVZČ zařazujeme především soutěže, honičky, pohybové hry, míčové hry. Zaměřujeme se především na správnou techniku házení a chytání míče. Při TVZČ dbáme především na bezpečnost dětí. Při zařazování nových her se snažíme o co nejpřesnější vysvětlení všech pravidel hry a také následně o jejich dodržování. K plnění tělovýchovné zájmové činnosti využíváme zejména školní zahradu, která je ideálním místem pro různé soutěže, honičky, míčové a pohybové hry. V zimním období jsou to hry na sněhu, stavění sněhuláků a sněhových staveb.

Společenskovední zájmová činnost (SVZČ)

Obsahem společenskovední zájmové činnosti v naší družině je především vychovat naše žáky v jedince, kteří se dokáží orientovat v životě, znají základy morálky a umějí řešit běžné situace všedního dne, znají základy slušného chování a hygieny. Žáci si osvojují zásady vhodného chování a jednání mezi lidmi, uvědomují si význam a podstatu tolerance, vzájemné úcty a pomoci si navzájem. Učí se, jak se vhodně seznamovat s druhými lidmi, jak správně pozdravit a podávat ruku. V praxi se učí zásadám stolování, učí se komunikaci slovní i mimoslovní, rozvíjejí své vyjadřovací schopnosti, ale také učí se schopnosti naslouchat a být tolerantní k odlišným názorům lidí ve skupině. Dbáme na vytváření kladného vztahu ke spolužákům a pozitivního klimatu v oddělení. Velký důraz klademe také na oblast hygieny a zdraví. Žáci poznávají především sami sebe, získávají poučení o zdraví a nemocech, o prevenci a předcházení úrazu. Pro naplnění tohoto tématu plánujeme aktivity směřující k průběžné péči o osobní hygienu a budeme poukazovat na důležitost bezpečnosti při všech činnostech, které žáci provozují. Klademe důraz na poznávání svého okolí, místa, kde žijeme. Nejdříve se seznámíme s budovou školy a následně děláme vycházky do okolí. Do tohoto celku samozřejmě včleníme i dopravní výchovu. Všímáme si dopravních značek a určujeme, co znamenají. Ve školní družině se pak věnujeme didaktickým hrám s dopravními značkami, kreslení dopravních značek a dopravních prostředků.

Estetiko výchovná zájmová činnost (EVZČ)

Do esteticko výchovné činnosti zařazujeme především zpěv lidových písní a písní určených pro děti mladšího školního věku. Zpíváme za doprovodu kytary a děti rády doprovázejí zpěv dětskými nástroji, jako jsou dřívka, bubínek nebo triangl. Také si rády zazpívají za doprovodu písniček na CD. Další možností jsou různé tanečky a hudební hry spojené s pohybem.

Odpočinková zájmová činnost (OZČ)

Odpočinková činnost má odstranit únavu po dopoledním soustředění dětí při vyučování a náplň si

určuje každé dítě podle svých přání a chutí. Zařazujeme ji po obědě. Může mít formu odpočinku na koberci při poslechu pohádek, nebo klidových her, četby na pokračování, společenských nebo stolových her. Velmi oblíbené je i prohlížení časopisů a knih, nebo kolektivní hry v kruhu.

Příprava na vyučování

V naší školní družině probíhá příprava na vyučování nenásilnou a zábavnou formou didaktických her, soutěží a hádanek. Sledujeme školní osnovy a podle nich vybíráme činnosti, díky kterým upevňujeme a rozvíjíme vědomosti získané ve vyučování. Přípravu na vyučování zařazujeme například i při pobytu venku nebo na vycházkách. Všímáme si okolí, jmenujeme stromy, určujeme, co patří do živé a neživé přírody, nebo počítáme dopravní prostředky ve vymezeném prostoru. Do přípravy zařazujeme vyprávění, čtení, dramatizace, besedy, soutěže a didaktické hry v místnosti. U žáků procvičujeme písmena a číslice formou hry pexeso, nebo skládáme slova z písmen. Číslice ještě procvičujeme formou didaktické hry domino. Dále pak formou soutěží procvičujeme počítání, rozvoj slovní zásoby (slovní fotbal).

9. PŘÍLOHY

Příloha č. 1 - Řád školní družiny

Příloha č. 2 - Celoroční plán školní družiny

Řád školní družiny

1. Provozní doba školní družiny při Základní škole praktické a Základní škole speciální Zlín je od 6,30 hod - 15,30 hod /ranní ŠD 6,30 - 7,55
přestávka 9,30 - 10,00
odpol. ŠD 11,30 - 15,30/
2. Školní družina slouží pouze žákům 1.stupně, starším žákům, kteří čekají na odvoz OS Handicap a žákům zaměstnaných rodičů.
3. Užívané místnosti: třída 3. oddělení, dále relaxační místnost, počítačová učebna, keramická dílna, školní zahrada a kuchyňka u 3. oddělení.
Vychovatelky, asistentky i žáci jsou poučeni o chování v těchto prostorách.
4. Způsob přihlašování: Všichni žáci musí být přihlášení do ŠD formou „zápisního lístku do ŠD“ se specifikací doby odchodu v jednotlivých dnech týdne a sdělením, zda dítě odchází samo nebo v doprovodu konkrétní dospělé osoby.
5. Ustanovení o platbách za pobyt žáka ve ŠD: Poplatky budou vybírány pololetně k rukám vedoucí vychovatelky ŠD a budou sloužit k zakoupení odměn do soutěží, pohoštění dětí při akcích pořádaných ŠD.
6. Žáci přicházejí (jsou přivázeni sdružením Handicap) do ranní ŠD.
V 7,55 hod převádějí vychovatelé žáky na ranní hudební chvílku. Doba a způsob odchodu žáků jsou předem dohodnuty a stvrzeny podpisem zákonných zástupců na zápisním lístku do ŠD.
7. Všechny vychovatelky a asistentky jsou seznámeny se zdravotním stavem všech žáků a procházejí pravidelným proškolením BOZP. Po celou dobu provozu ŠD dbají o bezpečnost a ochranu zdraví žáků ve ŠD.
8. Ve ŠD je zabezpečen každodenní pitný režim pro všechny děti.

9. Při nevyzvednutí žáka ze ŠD ve stanovenou dobu se vychovatelka telefonicky spojí s rodiči nebo osobou zmocněnou k vyzvednutí žáka (viz zápisní lístek do ŠD) a vyčká s ním ve ŠD až do jeho předání.
10. Spojování jednotlivých oddělení ŠD: V případě nepřítomnosti vychovatelky, jsou oddělení školní družiny spojována.
11. Pravidla styku s rodiči: Nutná sdělení si předávají rodiče s vychovatelkami při osobním setkání nebo písemnou formou (zápisem do zpravodaje žáka)
12. ŠD organizuje ve škole hromadné zábavné akce pro děti (karneval, kafírnu, oslavu konce kalendářního roku, zábavné dopoledne k pololetnímu vysvědčení, rozloučení se školním rokem a další – viz celoroční plán ŠD.

Celoroční plán ŠD

Září	- zápis dětí do ŠD (rozdělení do 3 oddělení) - seznámení s novými žáky - hry na školní zahradě - zpěv s kytarou - práce s knihou a časopisy
Říjen	- sběr přírodnin a práce s nimi - podzimní výzdoba školy - podzimní slavnost - Halloween - zpěv s kytarou - výroba draků - Drakiáda
Listopad	- lampiónový průvod - využití přírodních materiálů k výtvarným činnostem - spolupráce při přípravě vánočního posezení - pečení perníčků - poslechové činnosti - káféna - čajovna - stolní hry - zpěv s kytarou
Prosinec	- tradice a zvyky vánoc - zpěv vánočních koled - vánoční výroba - vánoční ozdoby - vánoční výzdoba školy – zdobení stromčku - oslava Štědrého dne
Leden	- zimní hry na sněhu (stavění sněhuláků, sněhové války) - oslava Nového roku - zábavné dopoledne k pololetnímu vysvědčení

- relaxační činnosti, klidové hry
- zpěv s kytarou
- pohádkový ples

Únor

- společenské a stolní hry
- montážní a demontážní práce
- rozvoj sebeobsluhy
- četba dětské literatury
- zpěv s kytarou

Březen

- jarní a velikonoční výzdoba školy
- využití prvních jarních květin k výtvarným činnostem
- návštěva školní zahrady
- zpěv s kytarou

Duben

- výsadba květin na školní zahradě
- malé dopravní dopoledne na školní zahradě
- práce s textilem
- práce s knihou a časopisy
- zpěv s kytarou

Květen

- výtvarná soutěž na školní zahradě
- spolupráce při přípravě posezení ke Dni matek
- výroba přání a dárků pro maminky
- pobyt na školní zahradě
- zpěv s kytarou

Červen

- oslava Dne dětí
- prázdninové a letní písničky
- sportovní soutěže pro děti
- rozloučení s uplynulým školním rokem

**12 ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO PŘÍPRAVNÝ STUPEŇ
ZÁKLADNÍ ŠKOLY SPECIÁLNÍ**